

**Formát pre Správu o implementácii Aarhuského
dohovoru v súlade s rozhodnutím IV/4
(ECE/MP.PP/2011/2/Add.1)**

**Nasledujúca správa je predložená v zastúpení Slovenskej
republiky v súlade s rozhodnutím I/8, II/10 a IV/4.**

Meno pracovníka zodpovedného za predloženie národnej správy:	Msc. Katarína Belobradová Poverená vykonávaním funkcie generálnej riaditeľky sekcie environmentálnej politiky, EÚ a medzinárodných vzťahov Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
---	--

Podpis:

Dátum:

Správa o implementácii

Predložte, prosím nasledujúce podrobnosti o pôvode tejto správy

Zmluvná strana:	Slovenská republika
------------------------	---------------------

Národný kontaktný bod:

Plný názov inštitúcie:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Odbor medzinárodných vzťahov
------------------------	---

Meno a titul pracovníka:	JUDr. Marek Prítyi
--------------------------	--------------------

Poštová adresa:	Nám. E. Štúra 1, 812 35 Bratislava
-----------------	------------------------------------

Telefón:	+421 2 5956
----------	-------------

E-mail:	aarhusNFP.Slovakia@enviro.gov.sk
---------	--

Kontakt na spolupracujúcich pracovníkov pre prípravu implementačnej správy:

Plný názov inštitúcie:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Odbor medzinárodných vzťahov
------------------------	---

Meno a titul pracovníka:	PhDr. Mgr. Lukáš Kuchta JUDr. Marek Prítyi
--------------------------	---

Poštová adresa:	Nám. E. Štúra 1, 812 35 Bratislava
-----------------	------------------------------------

Telefón:	+421 2 59562342, +421 2 5956 2343
----------	-----------------------------------

E-mail:	lukas.kuchta@enviro.gov.sk
---------	--

	marek.prityi@enviro.gov.sk
--	--

I. Proces, ktorým bola táto správa pripravená

Poskytnite stručný prehľad o procese, ktorým bola táto správa pripravená, vrátane informácií o tom, ktoré štátne úrady boli zapojené alebo prispeli k jej príprave, ako bola konzultovaná verejnosť a ako bol výsledok konzultácie s verejnosťou braný do úvahy, ako aj o materiáloch, ktoré boli použité pri príprave správy.

Odpoveď:

Správu vypracovalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) v spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy, odbornými rezortnými organizáciami, odborními starostlivosťami o životné prostredie okresných úradov a mimovládny environmentálnymi organizáciami (MVO), ktoré poskytli aktualizované podklady z hľadiska svojej pôsobnosti potrebné na vypracovanie predkladanej správy. Relevantné pripomienky boli zapracované na základe konzultácií s oslovenými subjektmi.

Správa bola vypracovaná v súlade s plánovaným časovým harmonogramom:

Proces prípravy	Doba trvania	Termín
Zaslanie predlohy správy zainteresovaným subjektom s požiadavkou o predloženie aktualizovaných podkladov.		19. február 2020
Predloženie aktualizovaných podkladov od oslovených subjektov.	2,5 mesiaca	30. apríl 2020
Vypracovanie prvého návrhu V. NIR SR na základe zaslaných podkladov od oslovených subjektov a jeho vystavenie na www.minzip.sk na pripomienkovanie.	1,5 mesiaca	jún 2020
Vyhodnotenie pripomienok a konzultácie o návrhu V. NIR SR s MVO.	2,5 mesiaca	júl – september 2020
Spracovanie finálnej slovenskej verzie V. NIR SR v zmysle pripomienok a konzultácií.	2 mesiace	október-november 2020
Príprava prekladu anglickej verzie.	1 mesiac	december 2020
Zaslanie národnej implementačnej správy (V. NIR SR) na sekretariát AD.	180 dní pred riadnym 7. zasadnutím zmluvných strán AD (MOP-7)	odporúčaný dátum zaslania správy: 1. február 2021

II. Konkrétne okolnosti relevantné pre pochopenie správy

Uved'te akékoľvek konkrétne okolnosti, relevantné pre pochopenie správy, napr. či existuje federálna alebo decentralizovaná štruktúra rozhodovania, či majú ustanovenia Dohovoru priamy vplyv na jeho vstúpenie v platnosť, alebo či sú finančné obmedzenia signifikantnou prekážkou jeho implementácie.

Odpoveď:

Gestorom Aarhuského dohovoru, ktorý nadobudol v Slovenskej republike platnosť 5. marca 2006, je Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“ alebo „ministerstvo“). Aarhuský dohovor sa stal súčasťou vnútroštátneho právneho systému zverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 43/2006 Z. z. Prvá národná správa o implementácii Aarhuského dohovoru bola zaslaná na sekretariát dňa 25. februára 2008, druhá národná správa dňa 27. mája 2011, tretia národná správa dňa 16. januára 2014 a štvrtá národná správa dňa 15.12.2016. Predkladaná správa je piatou národnou implementačnou správou za Slovenskú republiku. Ako východiskový materiál boli použité štyri predchádzajúce národné správy, doplnené o aktualizované údaje na základe predložených podkladov od oslovených zainteresovaných subjektov. Pre úspešné plnenie záväzkov Aarhuského dohovoru a hodnotenie stavu jeho implementácie je potrebná spolupráca nielen s ústrednými orgánmi štátnej správy, s odbornými starostlivosťami o životné prostredie okresných úradov, samosprávnymi orgánmi, ale aj s odbornými environmentálnymi inštitúciami a mimovládnyimi environmentálnymi organizáciami (MVO).

Vzhľadom na skutočnosť, že ustanovenia Aarhuského dohovoru nemožno považovať za priamo aplikovateľné, Dohovor je implementovaný prostredníctvom vnútroštátneho práva. Systém právnej úpravy je popísaný v jednotlivých článkoch predmetnej správy.

III. Legislatívne, regulačné a iné opatrenia, implementujúce všeobecné ustanovenia článku 3, v odsekoch 2, 3, 4, 7 a 8

Uved'te legislatívne, regulačné a iné opatrenia, ktoré implementujú všeobecné ustanovenia článku 3 v odsekoch 2, 3, 4, 7 a 8 Dohovoru.

Vysvetlite, ako sú tieto odseky implementované. Popíšte najmä:

(a) So zreteľom na **odsek 2** opatrenia, prijaté na zabezpečenie, že úradníci a úrady sú nápomocní a poskytujú požadované vedenie;

(b) So zreteľom na **odsek 3** opatrenia, prijaté na presadzovanie vzdelávania a environmentálneho uvedomenia;

(c) So zreteľom na **odsek 4** opatrenia, prijaté v rámci zabezpečenia, že budú patrične uznávané a podporované organizácie, združenia alebo skupiny, presadzujúce ochranu životného prostredia;

(d) So zreteľom na **odsek 7** opatrenia, prijaté na presadzovanie princípov Dohovoru v medzinárodnom meradle:

(i) Opatrenia prijaté na koordináciu v rámci ministerstva a medzi ministerstvami na informovanie úradníkov zainteresovaných v ďalších relevantných medzinárodných fórach dotýkajúcich sa článku 3 odsek 7 Dohovoru a Smerníc z Almaty indikujúcich, či sa koordinačné opatrenia používajú;

- (ii) Opatrenia prijaté na poskytovanie prístupu k informáciám na národnej úrovni týkajúcich sa medzinárodných fór, vrátane stupňov na ktorých bol poskytnutý prístup k informáciám;
- (iii) Opatrenia prijaté na propagovanie a umožnenie účasti verejnosti na národnej úrovni so zreteľom na medzinárodné fóra (napr. prizývanie členov MVO, aby boli súčasťou delegácie zmluvnej strany na medzinárodných environmentálnych rokovaní, alebo zapojenie MVO pri príprave oficiálnej pozície zmluvnej strany na uvedené rokovania), vrátane stupňov na ktorých bol poskytnutý prístup k informáciám;
- (iv) Opatrenia prijaté na presadzovanie zásad Dohovoru v konaniach ďalších medzinárodných fórach;
- (v) Opatrenia prijaté na presadzovanie zásad Dohovoru v pracovných programoch, projektoch, rozhodnutiach a iných zásadných výstupoch ďalších medzinárodných fórach;
- (e) So zreteľom na **odsek 8** opatrenia, prijaté na zabezpečenie, že osoby, uplatňujúce si svoje práva podľa Dohovoru, nebudú penalizované, prenasledované alebo obťažované.

Odpoveď:

Ad a)

Informačnú činnosť tvorí hlavne informovanie verejnosti prostredníctvom médií, zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov (zákon o slobode informácií), zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj metainformačného systému MŽP SR – EnviroInfo, na ktorom sa podieľajú všetky rezortné organizácie a úrady pre tvorbu a ochranu životného prostredia. Všetky ústredné orgány štátnej správy, t. j. ministerstvá a ich rezortné organizácie majú zriadené webové stránky, prostredníctvom ktorých sa zabezpečuje informovanie širokej verejnosti. Od roku 2006 prebiehajú v regiónoch Slovenska školenia k zákonu č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov pre obce a samosprávy v spolupráci so Združením miest a obcí Slovenska. Zabezpečuje ich MŽP SR. Školenia k zákonu č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám zabezpečuje najmä mimovládny sektor.

Jednotlivé inštitúcie v rámci výkonu štátnej správy v príslušnej vecnej oblasti zabezpečujú prostredníctvom svojich webových stránok informačnú činnosť pre verejnosť, napr. Úrad geodézie, kartografie a katastra SR - portál elektronických služieb katastra nehnuteľností – <https://kataster.skgeodesy.sk/eskn-portal/>, Štatistický úrad SR – <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/environment/environment>, Úrad verejného zdravotníctva SR – www.uvzsr.sk a pod.

V súvislosti s realizáciou reformy miestnej štátnej správy pod názvom ESO (efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa) prebieha budovanie klientskych centier ako kontaktných a administratívnych miest pre občanov. Klientske centrum je miestom prvého kontaktu fyzických a právnických osôb so štátnou správou. V rámci klientskeho centra sú integrované služby, ktoré sú poskytované útvarmi Ministerstva vnútra SR, medzi nimi aj odbormi starostlivosti o životné prostredie okresných úradov. Klientske centrá prispievajú k jednoduchšej a efektívnej komunikácii občana so štátom. Okrem bratislavského centra je otvorených ďalších 62 klientskych centier z celkového počtu 79, ktoré plánuje Ministerstvo vnútra SR zriadiť v rámci Slovenskej republiky.

Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zamestnanci inšpekcie, odborov starostlivosti o životné prostredie okresných úradov a obcí, ktorí vykonávajú štátnu správu starostlivosti o životné prostredie, musia spĺňať osobitný kvalifikačný predpoklad, ktorého získanie sa overuje skúškou. Skúškam, ktorými sa overuje splnenie osobitných kvalifikačných predpokladov, vždy predchádza školenie, počas ktorého sú účastníci školenia poučení o správnej aplikácii Aarhuského dohovoru a povinnosti poskytovať verejnosti náležitú súčinnosť pri požadovaní prístupu k informáciám, uľahčovať

jej účasť na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

V roku 2019 dalo MŽP preložiť dokument „Maastrichtské odporúčania spôsobov podpory efektívnej účasti verejnosti na rozhodovacom procese v oblasti životného prostredia, ktoré boli vypracované v rámci Aarhuského dohovoru“. Predmetný dokument obsahuje detailné odporúčania zamerané na praktickú implementáciu čl. 6, 7 a 8 Aarhuského dohovoru. Pridanú hodnotu dokumentu predstavujú o. i. ustanovenia zamerané na podporu účasti marginalizovaných skupín obyvateľstva na rozhodovacích procesoch v oblasti životného prostredia. Text v anglickom a slovenskom jazyku je zverejnený na webovom portáli MŽP.

Ad b)

Environmentálna výchova a vzdelávanie vychádza z Konceptie environmentálnej výchovy a vzdelávania schválenej uznesením vlády SR č. 846/1997 a Štátneho vzdelávacieho programu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) na základe zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. MŽP v reakcii na potrebu aktualizácie konceptie environmentálnej výchovy a vzdelávania pripravilo v r. 2015 dokument s názvom „Rezortná koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do r. 2025“, ktorý zdôrazňuje o. i. potrebu inkluzívneho a zrozumiteľného prístupu zameraného na zapojenie marginalizovaných skupín obyvateľstva do procesu environmentálnej výchovy a vzdelávania. Medzi opatrenia na zvýšenie účinnosti environmentálnej výchovy a vzdelávania patrí najmä jej začlenenie do školských vzdelávacích programov materských, základných a stredných škôl vypracovaných v súlade s príslušným štátnym vzdelávacím programom. Problematika environmentálnej výchovy je povinnou súčasťou všetkých školských vzdelávacích programov ako prierezová téma na všetkých typoch škôl. Včlenenie tematických okruhov prierezovej témy do školského vzdelávacieho programu je realizované prevažne ako súčasť obsahu vybraných relevantných vyučovacích predmetov, vytvorením samostatného predmetu alebo vytvorením záujmových útvarov školy. Školy okrem klasických foriem vzdelávania využívajú formy a metódy s ohľadom na špecifické podmienky školy, potreby regiónu a na aktuálne environmentálne, ekonomické a spoločenské výzvy spoločnosti (sú to napr. projektové vyučovanie, zážitkové učenie, súťaže, besedy, výstavy, cvičenia, tvorivé dielne, projekty a programy – krátkodobé a dlhodobé, regionálne, národné i medzinárodné, a i.). Zriadený bol aj inovatívny mechanizmus podpory aktivít súvisiacich s environmentálnou výchovou a vzdelávaním „Zelený vzdelávací fond“, prostredníctvom ktorého sa poskytujú malé granty pre MVO s environmentálnym zameraním.

V rámci pilotnej schémy Národného projektu Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti s názvom Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík bola participatívnym spôsobom v spolupráci medzi Trenčianskym samosprávnym krajom (TSK) a OZ Špirála vypracovaná Krajská koncepcia environmentálnej výchovy a vzdelávania a osvetu v Trenčianskom kraji, schválená uznesením TSK č. 302/2019 zo dňa 8. júla 2019. Cieľom koncepcie je zvýšenie environmentálneho povedomia všetkých občanov kraja, zníženie "ekologickej stopy" kraja na úrovni jednotlivcov, rodín, domácností, firiem, verejných aj súkromných inštitúcií, vrátane Trenčianskeho samosprávneho kraja a inštitúcií, ktorých je TSK zriaďovateľom. Cieľom Krajskej koncepcie je vytvorenie inštitucionálneho rámca a nástrojov na plnenie cieľov environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu.

V období rokov 2004 – 2019 bolo v rámci ENVIROPROJEKTU celkom podporených viac ako 600 projektov. Organizujú sa tiež odborné-metodické podujatia, semináre, prednášky a exkurzie pre pedagogických pracovníkov. Okrem toho sa vydávajú metodické materiály, publikácie, učebné pomôcky. MŽP SR v spolupráci so svojimi rezortnými organizáciami a MVO realizuje projekty nielen v oblasti školskej výchovy, ale aj mimoškolských aktivít. Každoročne sa vydáva Správa o stave životného prostredia SR, ktorá poskytuje informácie o environmentálnej situácii SR odbornej i laickej verejnosti. Environmentálne informácie sprostredkovávajú aj sektorové správy hodnotiace vplyv hospodárskych odvetví na životné prostredie a taktiež súbory indikátorov hodnotiace environmentálnu situáciu v SR. Workshopy k problematike Aarhuského dohovoru sa uskutočňovali najmä v období, keď SR pristupovala k Dohovoru. Workshopy pre verejnosť realizovalo MŽP SR v spolupráci s Regionálnym environmentálnym centrom Slovensko (REC Slovensko), pre rezortné organizácie a samosprávy v spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia

(SAŽP). SAŽP pôsobí v rezorte ako hlavná vzdelávacia inštitúcia, ktorá aktívne pripravuje a programovo zabezpečuje cieľ rezortu životného prostredia - zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva Slovenska a vzdelávanie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Jej úlohou je okrem iného zabezpečiť neformálnu environmentálnu výchovu a osvetu širokej verejnosti, celoživotné vzdelávanie odbornej verejnosti, organizovanie regionálnych, celoslovenských a medzinárodných podujatí. Výsledkom aktivít SAŽP v tejto oblasti bolo vypracovanie a následné schválenie „Konceptie rozvoja environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu v SAŽP do roku 2030“, ktorej hlavným cieľom je zvýšiť kvalitu a efektivitu environmentálnej výchovy v celoslovenskom meradle. Ďalším dôležitým nástrojom v oblasti environmentálnej výchovy sa stal medzirezortný portál EWOBBOX, ktorého poslaním je zhromažďovať a zdieľať informácie z oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu. Jeho prínos spočíva v tom, že zastrešuje informácie z oblasti environmentálnej výchovy, ktorú vykonávajú súčasne štátne aj neziskové organizácie a umožňuje všetkým zúčastneným entitám vytvárať si svoj virtuálny priestor v tejto oblasti a vzájomne prepájať informácie.

Jedným z významných podujatí, ktoré prispieva k osvete širokej verejnosti, je Medzinárodný filmový festival filmov o životnom prostredí Ekotopfilm - Envirofilm. Ďalším podujatím sú trienále Ekoplagát – medzinárodná súťažná prehliadka plagátov s tematikou ochrany prírody a životného prostredia, ktorú pravidelne organizuje Štátna ochrana prírody SR (ŠOP SR) v spolupráci s Považskou galériou umenia v Žiline a Karpatskou iniciatívou pre mokrade. Podujatie sa organizuje pod záštitou ministra životného prostredia. V roku 2017 ŠOP SR zorganizovala 14.ročník trienále, pričom do súťažnej prehliadky sa celkovo zapojilo 93 autorov z 19 krajín sveta s počtom plagátov 177. V rokoch 2017 – 2019 bola zabezpečená aj jej reinkalácia (2018: Trebišov, Kráľovský Chlmec, 2019: Banská Bystrica, Tále, pri príležitosti 100. výročia štátnej ochrany prírody na Slovensku). ŠOP SR sa zúčastňuje aj na rezortných stretnutiach pracovníkov environmentálnej výchovy a v roku 2018 aj sama organizovala stretnutie (13.-14.9.2018, CHKO Ponitrie v Nitre), na ktorom sa zúčastnilo 31 účastníkov z rezortných organizácií: ŠOP SR, SAŽP, Slovenské múzeum prírody a jaskyniarstva, Národná Zoo Bojnice, Banské múzeum, Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP).

SAŽP spoločne s MŽP SR šesťkrát ročne vydáva odbornú-náučný časopis o životnom prostredí *Enviromagazín* (dostupný online: <http://www.enviromagazin.sk/index.html>). SAŽP je aktuálne riešiteľom Národného projektu „Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku“. Realizáciou komplexu informačných aktivít má prispieť k systémovému riešeniu problematiky efektívnej informovanosti o kvalite životného prostredia, zlepšovaniu povedomia, ako aj prístupu k informáciám, tvorby nástrojov informovania, poradenstva a podpory výmeny informácií medzi zainteresovanými skupinami, s cieľom zjednotenia a zefektívnenia komunikácie v oblasti životného prostredia.

V priebehu roku 2019 organizovalo MŽP SR viacero školení v oblasti obchodovania s ohrozenými druhmi pre širokú verejnosť a záujmové skupiny, zameraných na informovanie a zvyšovanie povedomia o nových povinnostiach vyplývajúcich z novely zákona č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva (SMOPaJ) je špecializovaným múzeom s celoštátnou pôsobnosťou, ktoré je svojím zameraním na ochranu prírody a jaskyniarstva vrátane ich histórie na území Slovenska jedinečné. V starostlivosti múzea je unikátny zbierkový fond členený na prírodovedné zbierky. Súčasťou organizačnej štruktúry múzea je aj špecializovaný celoslovenský Archív ochrany prírody a jaskyniarstva, ktorý sústreďuje archívne zbierky a fondy osobností, inštitúcií ochrany prírody a jaskyniarstva, podzemných krasových javov a štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny SR. SMOPaJ zabezpečuje vzdelávanie širokej verejnosti v priereze všetkých vekových kategórií od predškolskej kategórie, cez ZŠ, SŠ, VŠ, dospelých po kategóriu seniorov, zahŕňajúc aj marginalizované skupiny. Osobitný dôraz je kladený na predprimárne vzdelávanie a viacúrovňové vzdelávanie rodín (rodinné vzdelávacie programy).

Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici (SBM) patrí medzi najvýznamnejšie múzeá na Slovensku z hľadiska histórie objektov, charakteru a kvality zbierkového fondu, ktorý je vo veľkej miere zameraný na baníctvo a geológiu. SBM sa v súlade so stratégiou environmentálnej politiky sústreďuje hlavne na rozvoj školskej i mimoškolskej výchovy a vzdelávania, environmentalistiky, environmentálnej regionalizácie, etiky, osvetu, propagácie a environmentálne prospešných aktivít mládeže a občanov. Vzdelávacie aktivity pre deti materských škôl, žiakov základných a stredných škôl, tiež pre zdravotne postihnutých i verejnosť realizuje SBM prostredníctvom projektu Škola v múzeu v expozíciách a na aktuálnych výstavách.

Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) prispieva k environmentálnej výchove a vzdelávaniu organizovaním exkurzií pre žiakov základných škôl a študentov stredných a vysokých škôl nielen v priestoroch laboratórií, ale aj v teréne. V roku 2018 otvoril svoje laboratória v rámci Dňa otvorených dverí. VÚVH sa od roku 2016 pravidelne zúčastňuje na Európskej noci výskumníkov, kde sú prezentované vzorky vodných živočíchov žijúcich v slovenských vodách. Pri príležitosti Svetového dňa vody organizuje výtvárnú súťaž študentov umeleckých škôl na aktuálnu tému Svetového dňa vody v príslušnom roku – v roku 2020 išlo o 9. ročník. Rovnako sa zúčastňuje - s prezentáciou vzoriek vodných živočíchov, biologických kultúr nachádzajúcich sa vo vode na petriho miskách, náučných propagačných materiálov (zošity s témou voda, pexeso s obrázkami vodných živočíchov, kvíz Poznaj slovenské rieky) alebo krásy a dôležitosti vody prostredníctvom krátkeho spotu o vode napríklad - na Dni otvorených dverí MŽP SR, Dňa Dunaja alebo v rámci výstavy Coneco Racioenergia. V rámci odborných konferencií spoluorganizuje VÚVH na dvojročnej báze medzinárodnú konferenciu Manažment povodí a extrémne hydrologické javy a Rekonštrukcia stokových sietí a tiež rôzne semináre. Odborní pracovníci VÚVH pravidelne prispievajú od vedecko-populárneho časopisu – Vodohospodársky spravodajca, ktorý vychádza 6-krát ročne. VUVH sa zapája do medzinárodných programov ako je celosvetový program GLOBE, do ktorého je zapojených viac ako 120 krajín sveta. Cieľom je spájanie vedy, výskumu a vzdelávania v oblasti životného prostredia prostredníctvom zhromažďovania dát o životnom prostredí študentami a možnosť porovnávanía dát medzi jednotlivými krajinami.

Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik (SVP, š. p.) prispieva k environmentálnej výchove a vzdelávaniu organizovaním seminárov, konferencií a aktivít pre rôzne kategórie verejnosti (odborná verejnosť, laická verejnosť, deti a študenti) pri príležitosti Svetového dňa vody, Dňa Dunaja (Danube Day), Svetového dňa mokradí a Dňa Zeme, atď. Akcie sú organizované na úrovni odštepných závodov alebo jednotlivých správ povodí. SVP, š. p. pravidelne spoluorganizuje s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a. s. Okresné dni vody v Michalovciach za účasti samospráv.

Vodohospodárska výstavba, štátny podnik (VV, š. p.) celoročne vykonáva pre organizované skupiny exkurzie na Vodnom diele Gabčíkovo a Vodnom diele Žilina s odborným výkladom skúsených technických špecialistov dlhoročne pôsobiacich v daných objektoch. Účastníci exkurzií sú informovaní o fungovaní plavebných komôr, haťovej prevádzke na stupni Čunovo, funkcii ochranných hrádzi a protipovodňovom ochrannom systéme. Rovnako sú vykonávané exkurzie v priestoroch Vodných elektrární Gabčíkovo a Žilina, v rámci ktorých účastníci navštívia aj technologické priestory elektrární.

VV, š. p., spolupracuje na projekte LIFE12 NAT/SK/001137 Ochrana brehule hnedej, rybáríka riečného a včeláríka zlatého v dunajsko - moravskom regióne (BeeSandFish). Projekt je zameraný na obnovu hniezdných a potravných biotopov troch spomínaných ohrozených druhov vtákov. VV, š. p., ako správca a prevádzkovateľ vodnej stavby „Vodné dielo Žilina“, spustila v roku 2018 prípravu realizácie úpravy biokoridoru, v rámci ktorej bola v prvom kroku vypracovaná štúdia v spolupráci so zástupcami ŠOP SR a Slovenského rybárskeho zväzu (SRZ). Realizuje sa aj projekt DaReM (Danube Rehabilitation Measures, ktorý je spolufinancovaný z grantového programu Európskej komisie Nástroj na prepájanie Európy). V rámci jeho realizácie bola zriadená interdisciplinárna komisia, v ktorej bola zastúpená odborná verejnosť, ako aj zástupcovia MVO. V. v., š. p., realizuje aj národný projekt na zmenu rýchlosti prúdenia v zdrži Hrušov, v rámci ktorého sú navrhované technické opatrenia konzultované so zástupcami dotknutých organizácií, akademickou

obcou a verejnou. V. v., š. p., realizovala projekt na rekonštrukciu sklzu na stupni Čunovo. Príprava projektovej dokumentácia bola realizovaná aj v spolupráci s MVO.

V oblasti environmentálnej výchovy je ŠOP SR aktívna predovšetkým v rámci organizácie podujatí pre školy a verejnosť najmä v rámci významných ochranných dní, vyplývajúcich aj z medzinárodných dohôd (napr. Svetový deň mokradí, Svetový deň divjakej prírody, Svetový deň vody, Medzinárodný deň vtáctva, Deň Zeme, Medzinárodný deň biodiverzity, Európsky deň parkov, Svetový deň ŽP, Medzinárodná noc netopierov, Svetový deň lesov...). Ide najmä o prednášky, besedy, brigády, dobrovoľnícke akcie, kvízy, pozorovanie v prírode, praktické aktivity, infostánky, terénne exkurzie a pod. (v rokoch 2017 - 2019 bolo uskutočnených 350 takýchto podujatí, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 81 000 osôb). ŠOP SR v rokoch 2017 – 2019 zrealizovala množstvo vzdelávacích programov zameraných na ochranu prírody a biodiverzity pre školy a verejnosť, pre seniorov, rómske obyvateľstvo a marginalizované skupiny obyvateľstva, ktorých sa zúčastnilo viac ako 106 000 osôb. V danom období uskutočnila viac ako 140 rôznych akcií pre verejnosť (prednášky a besedy, brigády, exkurzie, pozorovania prírody, infostánky a kampane).

V roku 2019 ŠOP SR vyhlásila v spolupráci s Environmentálnym fondom Program ochrany prírody (POP), ktorého cieľom je zabezpečiť starostlivosť o chránené časti prírody a krajiny Slovenska, podporiť ochranu prírody, krajiny a pozitívny vzťah obyvateľstva k nej. Môžu byť podporené 3 činnosti: [POP1](#) - Praktická starostlivosť a manažment osobitne chránených častí prírody a krajiny; [POP2](#) - Podpora infraštruktúry ochrany prírody a udržateľných foriem turizmu; [POP3](#) - Výchova a informovanosť v ochrane prírody, <http://pop.soprsr.sk/>

V súvislosti s osvetou a propagáciou slovenskej prírody a krajiny počas predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ (2016) ŠOP SR pripravila putovné výstavy Národné parky Slovenska a Biodiverzita Slovenska, ktorá pokračovala aj v roku 2017 v Európskom parlamente. Výstava bola následne reінštalovaná na Slovensku (2018 – Nové Zámky, 2019 - Nitra, Zlaté Moravce, Zvolen) a využívaná na osvetových podujatiach určených verejnosti napr. Deň výskumníkov (BB), Deň Zeme (BB), Danube Day (BA).

V roku 2019 bola vyhotovená putovná interaktívna výstava Medveď hnedý (URSUS ARCTOS), ktorej vernisáž sa uskutočnila 10.12.2019 v SNM - Prírodovednom múzeu v Bratislave. Výstava v nasledujúcom roku bude putovať v rámci okresných miest Slovenska. ŠOP SR v rokoch 2017 – 2019 zabezpečila 360 exkurzií a terénnych zážitkových programov (mimo náučných chodníkov) pre všetky cieľové skupiny s účasťou viac ako 9200 osôb, ako aj rôzne kvízy, vedomostné, výtvarné a fotografické súťaže, vrátane súťaží na FB, do ktorých sa zapojilo cca 6 400 osôb.

ŠOP SR vydáva dva krát ročne odborný-metodický a informačný časopis Chránené územia Slovenska, ako aj vedecké časopisy pre odbornú verejnosť Ochrana prírody, Slovenský kras a Aragonit (v spolupráci so SMOPAJ).

ŠOP SR prevádzkuje náučné zariadenia v prírode (14 informačných stredísk ochrany prírody, náučné chodníky, náučné lokality, náučné areály, náučné bod). V roku 2019 bola celková návštevnosť 28 279 návštevníkov.

Súčasťou ŠOP SR je Škola ochrany prírody vo Varíne, ktorá zabezpečuje školenia a porady ŠOP SR, výukové programy, prednášky, exkurzie a terénne programy, výstavy, súťaže, infostánky a kampane pre školy, odbornú a širokú verejnosť a podujatia v rámci významných ochranných dní pre rôzne cieľové skupiny (v rokoch 2017 - 2019 uskutočnila spolu 429 podujatí pre viac ako 23 000 osôb).

Významnou udalosťou v roku 2019 pre ŠOP SR bolo aj 100. výročie štátnej ochrany prírody na Slovensku. V rámci propagácie bolo vytvorené tematické logo, ktoré sprevádzalo všetky podujatia a aktivity, bolo súčasťou písomnej komunikácie organizácie. Organizované boli rôzne podujatia ako: výsadba symbolických sto stromov v územnej pôsobnosti všetkých organizačných útvarov ŠOP SR, aj za účasti verejnosti a zástupcov miest a obcí, ZŠ a MŠ; stretnutie seniorov ochrany prírody Slovenska (L. Mikuláš, 9. – 11. 10. 2019) v spolupráci so SMOPAJ; národná konferencia s medzinárodnou účasťou (Tále, 15. – 16. 10. 2019, 250 účastníkov) zameraná na začiatky formovania štátnej ochrany prírody na Slovensku, jej vývoj za uplynulých 100 rokov a hľadanie východísk na ďalšie obdobie. Jej súčasťou bola terénna exkurzia do NPR Dobročský prales, Demänovskej jaskyni slobody, pralesov Bystrej doliny. Sprievodné podujatia boli výstava víťazných plagátov z trienále Ekoplagát, výstava SMOPAJ 100. rokov. štátnej ochrany prírody, výstava posterov zúčastnených organizácií a

premietanie filmov ŠOP SR s tematikou ochrany prírody a krajiny. Na konferencii boli ocenení bývalí aj súčasní zamestnanci ŠOP SR, zástupcovia spolupracujúcich organizácií a iné osobnosti, ktoré sa zaslúžili o rozvoj ochrany prírody a krajiny. V rámci výročia sa v priebehu roka uskutočnili vedomostné súťaže s tematikou ochrany prírody a krajiny určené pre širokú verejnosť na sociálnej sieti facebook a web stránke (napr. Komu patrí tento hlas, Potulky (s) mokradou) pre školy Krok pre prírodu - spojená so slávnostným vyhodnotením víťazov za účasti GR v priestoroch víťaznej školy ZŠ Moskovská Banská Bystrica. Vydané bolo mimoriadne číslo časopisu *Enviromagazín* (9/2019) v spolupráci so SAŽP, venované histórii a súčasnosti ochrany prírody na Slovensku a brožúra k 100. výročiu štátnej ochrany prírody na Slovensku. ŠOP SR vydala pamätnú medailu, odznak a zberateľskú pečiatku pre návštevníkov informačných stredísk a horských chát s logom storočnice, nulovú bankovku Ochrana Slovenskej prírody, vytvorené boli roll-upy a bannery (využívané v rámci osvetových akcií) a propagačné predmety s logom storočnice (napr. diáre, textilné tašky, dáždňiky, hrnčeky, USB kľúče).

K zvýšeniu environmentálneho povedomia verejnosti o ochrane prírody prispela aj aktualizácia a nový dizajn web stránok všetkých organizačných útvarov ŠOP SR. V roku 2019 bolo na ich stránkach zverejnených 842 nových príspevkov so spoločnou celkovou návštevnosťou 1 307 561 návštev. Na hlavnej webovej stránke ŠOP SR bolo uverejnených spolu 188 aktualít, mala 509 714 návštev, z toho 82,8% nových.

Orgány štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, ako i iné orgány štátnej správy zabezpečujúce ochranu zložiek životného prostredia sa taktiež podieľajú na environmentálnej výchove a vzdelávaní každoročným organizovaním aktivít v rámci medzinárodného Dňa Zeme, Dňa vody a pod. Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) pri príležitosti Svetového dňa vody a Svetového meteorologického dňa každoročne organizuje Deň otvorených dverí. Podujatie je prezentáciou činnosti inštitúcie pre laickú verejnosť, a to nie len v Bratislave, ale aj na regionálnych strediskách a na profesionálnych stanicích. Na podujatí sa v rámci celej SR pravidelne zúčastňuje viac ako 2000 ľudí. V rámci osláv spomínaných svetových dní SHMÚ organizuje semináre pre odbornú verejnosť so zameraním na hydrológiu a meteorológiu. Využívanou a atraktívnou pre základné, stredné a vysoké školy je aj ponuka exkurzií na SHMÚ v Bratislave, na ktorých pracovníci SHMÚ približujú činnosť jednotlivých úsekov, ale s účastníkmi zároveň hovoria o najaktuálnejších témach súčasnosti – kvalita ovzdušia, zmena klímy, sucho a podobne. V roku 2019 sa na 41 exkurziách zúčastnilo viac ako 750 detí a mládeže. Populárne sú aj prednášky pre študentov STU a PriF UK v teréne. V máji a v októbri SHMÚ organizuje prednášky v rámci výuky študentov zamerané na monitoring kvantít povrchových vôd v Kočovciach a ukážku metód merania prietokov na bratislavskej Železnej studničke. Významnú úlohu pri komunikácii odbornej inštitúcie s mladou generáciou zohráva aj každoročné podujatie Konferencie mladých odborníkov zamerané na prezentácie odborných tém ľudí do 35 rokov. Cieľom konferencií je prezentácia výsledkov prác a nových vedeckých poznatkov mladých ľudí či už z radov študentov vysokých škôl alebo vedeckých pracovníkov zaoberajúcich sa príslušnými vednými odbormi. Práce mladých hydrológov bývajú zamerané prevažne na extrémny hydrologického režimu, sucho a povodne. Mladí vodohospodári sa zaoberajú kvalitou vôd, návrhom vodohospodárskych stavieb a meteorológovia analýzou zrážok, teplôt, kvalitou ovzdušia a predpovedaním počasia.

Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR) v spolupráci s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva (RUVZ) každoročne v rámci Svetového dňa vody poskytuje verejnosti konzultácie a poradenstvo ohľadom kvality pitnej vody. Zároveň poskytuje bezplatné laboratorné vyšetrenie vzoriek vody z individuálnych vodných zdrojov (studní) vo vybraných chemických ukazovateľoch – dusičnany a dusitany, ktoré sú najčastejšie prekračovanými ukazovateľmi v pitnej vode z individuálnych vodných zdrojov a zo zdravotného hľadiska ich prekročenie nie je bezpečné (najmä pre malé deti). V roku 2019 začal ÚVZ SR v súvislosti s týmto medzinárodným dňom s aktivitami pre žiakov základných škôl (besedy a kvízy) a kampaňou Mám rád vodu, v ktorej bude pokračovať i v ďalších rokoch. Poradenstvo k zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, využívaniu vlastných zdrojov a rizik vyplývajúcich z používania nevyhovujúcej pitnej vody poskytujú orgány verejného zdravotníctva verejnosti celoročne. V roku 2017 boli pre verejnosť vydané dva informačné materiály „Význam obsahu stopových látok v pitnej vode pre zdravie človeka“ a „Zdravá pitná voda z vlastnej studne“.

Počas kúpacej sezóny ÚVZ SR a RUVZ pravidelne na svojich webových stránkach informuje verejnosť o kvalite vôd na kúpanie (na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách). Informácie sa poskytujú verejnosti pravidelne v období od 15. júna do 15. septembra v týždňových intervaloch pred víkendom. Cieľom je upozorniť na lokality s nevyhovujúcou kvalitou vody na kúpanie a predísť ochoreniam súvisiacim s vodou na kúpanie. Informácie o kvalite vody na kúpanie sa počas kúpacej sezóny poskytujú verejnosti aj prostredníctvom médií. Osobitným spôsobom, prostredníctvom tzv. Profilov (písomný dokument na webovom sídle a tabuľa pri vodnej ploche), sú poskytované informácie o prírodných vodných plochách so statusom „voda určená na kúpanie“, ktoré sú sledované aj podľa požiadaviek európskej legislatívy. Pre verejnosť bol vydaný informačný leták „Buďme ohľaduplní, kúpme sa zdravšie“.

Zároveň ÚVZ SR v rámci svojich kompetencií poskytuje informácie, aktuality v oblasti environmentálneho zdravia (hluk, vnútorné ovzdušie, peľový monitoring, pitná voda, voda na kúpanie, zmena klímy, vystavenie chemickým látkam a ľudský biomonitring a pod.). V oblasti environmentálneho hluku pripravil úrad informačnú brožúru pre verejnosť „Vplyv hluku na zdravie v obytných územiach“. Brožúra v elektronickej a tlačenej podobe bude slúžiť verejnosti na zodpovedanie všetkých aspektov, ktoré súvisia s hlukom v životnom prostredí.

V oblasti peľového monitoringu ÚVZ SR získal v rámci Operačný program Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“) NFP pre projektový zámer týkajúci sa obnovy a rozšírenia siete monitorovacích staníc peľovej informačnej služby (PIS). Kvalitná infraštruktúra siete manuálnych monitorovacích staníc zabezpečí adekvátny a efektívny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia. Ide o adaptačné opatrenie rezortu zdravotníctva na zmenu klímy. Zároveň podľa aktuálnej potreby informuje na webovej stránke verejnosť o preventívnych opatreniach na ochranu zdravia v súvislosti s výkyvmi teplôt (horúčavy, mrazy) a povodňami.

V oblasti problematiky vnútorného ovzdušia spolupracuje ÚVZ SR s predškolskými a školskými zariadeniami. Na základe výsledkov merania chemických a biologických látok v predškolských a školských zariadeniach vytvára individuálne odporúčania a osvedčené postupy pre lepšiu kvalitu vnútorného ovzdušia.

V oblasti ľudského biomonitringu ÚVZ SR v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR a Európskou komisiou (EK) zorganizoval v roku 2016 pod záštitou slovenského predsedníctva v Rade EÚ v Bruseli podujatie na zahájenie európskej iniciatívy v oblasti ľudského biomonitringu. Zúčastnilo sa ho viac ako 300 účastníkov z 26 krajín EÚ. Predmetom stretnutia bol otvorený dialóg o očakávaniach tejto iniciatívy na celoeurópskej, ako aj národnej úrovni. Podujatie bolo oficiálnym odštartovaním medzinárodného projektu Európskej iniciatívy HBM4EU, ktorý bude finalizovaný 1.1. 2022. Cieľom projektu je vyplniť medzeru v dostupnosti údajov o koncentráciách chemických látok v tele človeka, ktoré by spolu s údajmi o koncentráciách chemických látok v rôznych zložkách životného prostredia vytvorili ucelený informačný systém.

Začiatkom roka 2019 prebehla intenzívna kampaň ÚVZ SR cez masovo komunikačné prostriedky ohľadom nábora matiek do medzinárodnej štúdie WHO a UNEP týkajúcej sa zhodnotenia účinnosti opatrení Štokholmského dohovoru, ktorý sa týka znižovania množstva POPs v životnom prostredí a v ľudskej populácii. Na náboře sa podieľali RUVZ BB, SZU a UKF v Nitre. Cieľom štúdie je získať informácie o koncentracii POPs v materskom mlieku. Zároveň koncom roka 2019 úrad vydal informačný leták pre širokú verejnosť o PCB látkach a ich účinkoch na zdravie z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie v Prešovskom a Košickom kraji. Leták obsahuje informácie o vlastnostiach PCB látok, ich účinkoch na zdravie, cesty expozície a prevenciu.

Pre šírenie osvedy verejnosti z hľadiska expozície chemickým látkam a ich vplyve na zdravie vydal úrad v elektronickej podobe postery zamerané na ftaláty, polycyklické aromatické uhľovodíky a Bisphenol A.

Úrad jadrového dozoru SR (ďalej len „ÚJD SR“) pravidelne organizuje návštevy stredných a vysokých škôl, prostredníctvom ktorých oboznamuje študentov s činnosťou úradu a jadrovou bezpečnosťou jadrových zariadení v SR, čím zvyšuje úroveň ich vedomostí v tejto oblasti. Na webovej stránke ÚJD SR sú taktiež uverejňované všetky začaté, prebiehajúce a

ukončené správne konania. Rovnako je možné sledovať procesné úkony ÚJD SR v povoľovacích konaniach, v rámci ktorých je poskytovaný priestor pre uplatnenie pripomienok, návrhov na doplnenie, vznesenie námietok verejnosťou pri vydávaní rozhodnutí v povoľovacom (licenčnom) procese jadrových zariadení. Okrem toho ÚJD SR na webovej stránke zverejňuje relevantné informácie o činnosti úradu, bezpečnosti a rizikách využívania jadrovej energetiky v SR, havarijnom plánovaní a udalostiach na jadrových zariadeniach. ÚJD SR zverejňuje aj rozhodnutia, ktoré vydáva a otvorené správne konania a poskytuje verejnosti možnosť prostredníctvom linky info@ujd.sk komunikovať otázky, ktoré ich zaujímajú.

ÚJD SR organizuje tlačové konferencie o výsledkoch dozornej činnosti, o stave bezpečnosti jadrových zariadení v SR, o významných udalostiach na jadrových zariadeniach v SR a zahraničí a o iných významných podujatiach z oblasti jadrovej bezpečnosti. ÚJD SR pravidelne komunikuje s občianskymi informačnými komisiami zriadenými v oblastiach s jadrovými zariadeniami, záujmovými združeniami, starostami obcí a zúčastňuje sa na informačných seminároch, čím podnecuje verejnosť pýtať sa a žiadať informácie o otázkach jadrovej bezpečnosti.

Podľa § 4 ods. 1 písm. h) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ÚJD SR jedenkrát ročne, vždy k 30. aprílu, predkladá správu o stave jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení na území Slovenskej republiky a o svojej činnosti za uplynulý rok vláde Slovenskej republiky a následne Národnej rade Slovenskej republiky, čím je zabezpečená pravidelná externá komunikácia ÚJD SR voči verejnosti, orgánom verejnej správy, ako aj zastupiteľským úradom SR v zahraničí a zastupiteľskými úradmi v SR, v dvoch jazykových verziách.

Medzi opatrenia na zvýšenie environmentálneho povedomia patrí aj realizácia projektov finančne podporených cez Environmentálny fond. Programový dokument SR, na základe ktorého je v programovom období 2014 – 2020 poskytovaná pomoc z Európskych štrukturálnych a investičných fondov v oblasti udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov OP KŽP, je taktiež významným dokumentom v kontexte environmentálneho vzdelávania a výchovy. Globálnym cieľom OP KŽP je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva. OP KŽP podporuje informačné a osvetové aktivity v oblastiach pokrytých OP KŽP, ako sú nakladanie s odpadmi, ochrana vôd, zachovanie biodiverzity, zlepšovanie kvality ovzdušia, sanácia environmentálnych záťaží, adaptácia na zmenu klímy, zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy a podpora energetickej efektívnosti, využívania obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) a znižovania emisií skleníkových plynov.

V rámci priority osi 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry sú súčasťou podporovaných oblastí tiež informačné aktivity v oblasti:

- zabezpečenia nakladania s odpadmi, kde sú podporované nástroje informačného charakteru so zameraním na predchádzanie vzniku odpadov, na podporu triedeného zberu odpadov a zhodnocovania odpadov.
- dosiahnutia potrebného stupňa sledovania a monitorovania vôd a vodných útvarov, ktorým sa zabezpečí vytvorenie a nastavenie podmienok pre opatrenia vedúce k dosiahnutiu dobrého ekologického stavu a potenciálu podzemných a povrchových vôd a vodných útvarov, kde je s cieľom zvyšovania povedomia podporované zefektívnenie nástrojov koncepčného a informačného charakteru uplatňovaných v oblasti ochrany vôd a vodného hospodárstva.
- zabezpečenia podmienok pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine budú podporované aktivity smerujúce k zlepšeniu informovanosti a zapojenia kľúčových sektorov a verejnosti na úseku ochrany prírody a krajiny.
- znižovania znečisťovania ovzdušia a zlepšenia jeho kvality, kde sú podporované aktivity zamerané na informovanie o ochrane ovzdušia, integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania.
- zabezpečenia sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou, kde

sú podporované aktivity zamerané na zlepšenie informovanosti o problematike environmentálnych záťaží.

V rámci prioritnej osi 2 Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami budú súčasťou podporovaných oblastí tiež informačné aktivity v oblasti:

- zmiernovania negatívnych dôsledkov zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami, kde sú podporované informačné programy o nepriaznivých dôsledkoch zmeny klímy a možnostiach proaktívnej adaptácie.

V rámci prioritnej osi 3 Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy budú súčasťou podporovaných oblastí aj aktivity zamerané na zvyšovanie informovanosti v oblasti:

- zvyšovania úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy budú v rámci budovania systémov vyhodnocovania rizík a včasného varovania a pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy podporované aktivity smerujúce k zvyšovaniu informovanosti.

V rámci prioritnej osi 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch budú súčasťou podporovaných oblastí tiež aktivity zamerané na zvyšovanie informovanosti v oblasti:

- podpory energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania, v rámci ktorých sú podporované aktivity zamerané na zvyšovanie informovanosti v oblasti energetiky, najmä energetickej efektívnosti a využívania OZE, vrátane poradenstva, informačných kampaní, odborných seminárov, konferencií a aktivít pre deti a mládež.

V rámci investičnej priority 4 prioritnej osi 1 je to aj prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku.

V rámci OP KŽP v súčasnosti prebieha prostredníctvom SAŽP implementácia Národného projektu „Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku“, prostredníctvom ktorého sú podporované nástroje informačného charakteru, ktoré sú v súlade s typom oprávnených aktivít OP KŽP. Súčasne je vyhlásená aj dopytovo orientovaná výzva na podporu nástrojov informačného charakteru, ktoré sú v súlade so strategickými a koncepčnými dokumentmi v príslušných vecných oblastiach (podľa jednotlivých špecifických cieľov) a prispievajú k plneniu cieľov Rezortnej koncepcie environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025. Taktiež je vyhlásená výzva na predloženie národného projektu „Envirocentrum Dropie“ - Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku, ktorého hlavným cieľom je vybudovanie moderného strediska environmentálnej výchovy „Envirocentrum Dropie“, ktoré bude slúžiť na zlepšovanie environmentálneho povedomia a informovanosti verejnosti v oblasti životného prostredia.

Podpora oblasti životného prostredia v programovom období 2021-2027 bude prispievať k cieľu politiky 2 EK „Ekologickejšia, nízkouhlíková a odolná Európa vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, adaptácie na zmenu klímy a prevencie a riadenia rizika“, a to v rámci špecifických cieľov v priamej pôsobnosti MŽP SR:

- podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizika a odolnosti proti katastrofám;
- podpora udržateľného vodného hospodárstva;
- podpora prechodu na obehové hospodárstvo;
- zlepšenie ochrany prírody a biodiverzity, zelenej infraštruktúry najmä v mestskom prostredí a znižovanie znečistenia (pozn.: súčasťou tohto špecifického cieľa je okrem ochrany prírody a biodiverzity tiež problematika environmentálnych záťaží v rámci „znižovania znečistenia“, ako aj kvality ovzdušia).

MŽP SR od roku 2002 plní úlohu národného orgánu a národného kontaktného miesta pre program LIFE, ktorý je zameraný na ochranu životného prostredia, klímy a vykonávanie

environmentálnych politík vrátane zvyšovania povedomia o otázkach životného prostredia. V prvom polroku r. 2019 schválilo MŽP SR v rámci výzvy MŽP LIFE 2016 spolufinancovanie zo ŠR pre 7 projektov, pričom prijemcami uvedenej finančnej podpory sú samosprávy, verejné vysoké školy, občianske združenia, príspevkové a rezortné organizácie MŽP SR a iných rezortov, ako aj subjekty súkromného sektora. V septembri 2019 MŽP SR zverejnilo výzvu na predkladanie žiadostí o spolufinancovanie zo ŠR pre projekty LIFE, ktoré boli úspešné v rámci výziev EK LIFE 2014-2018 s alokáciou 3,55 mil. € zo ŠR. Cieľom výzvy je podpora projektov zameraných hlavne na ochranu prírody a biodiverzity, životného prostredia a efektívneho využívania zdrojov, opatrení na zmiernenie a adaptáciu na zmenu klímy. V rámci tejto výzvy bol k 31.12.2019 podporený 1 projekt LIFE zahraničného koordinujúceho prijemcu, ktorého pridruženým partnerom zo SR je verejná vysoká škola. V druhej polovici roka 2019 EK predstavila úspešných žiadateľov v rámci výzvy LIFE 2018, pričom boli úspešné 2 tradičné projekty s účasťou partnerov zo SR a 1 integrovaný projekt zameraný na zlepšenie ochrany ovzdušia na Slovensku, ktorého koordinujúcim prijemcom je MŽP SR. V roku 2019 zaznamenala SR v rámci LIFE+ medzinárodný úspech, keď EK v rámci „LIFE Awards 2019“ spätne hodnotila a oceňovala projekty, pričom medzi 15 najúspešnejšími projektami figuroval aj slovenský projekt PANNONICSK.

V novembri 2019 Výkonná agentúra EASME podpísala s MŽP SR Dohodu o grante na integrovaný projekt LIFE zameraný na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku (LIFE18 IPE/SK/000010 - Zlepšenie implementácie programov na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku posilnením kapacít a kompetencií regionálnych a miestnych orgánov a podporou opatrení v oblasti kvality ovzdušia). Na projekt bude počas 8 rokov vynaložených 15 miliónov eur, z toho 9 miliónov z komunitárnych zdrojov EÚ. Hlavným cieľom projektu je podpora efektívneho riadenia kvality ovzdušia s cieľom zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť vystavenie obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie. Medzi základné nástroje na dosiahnutie týchto cieľov patrí najmä posilnenie kapacít regionálnych a miestnych orgánov v podobe manažérov kvality ovzdušia, aktivity zamerané na zvyšovanie povedomia a osvetu, ako aj komplementárne aktivity zamerané napríklad na výmenu starých vykurovacích zariadení či podporu ekologických foriem dopravy. Novovzniknutá národná sieť manažérov kvality ovzdušia spolu s koordinačnou jednotkou bude zabezpečovať efektívne šírenie poznatkov o ochrane ovzdušia ako aj nástrojov, vrátane finančných, ktoré môžu byť pri zlepšovaní kvality ovzdušia využívané. Jednou z hlavných úloh manažérov kvality ovzdušia tak bude prispievať k efektívnemu riadeniu kvality ovzdušia a implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Neoddeliteľnou súčasťou projektu je široká škála osvetových, informačných a vzdelávacích aktivít, ako aj aktivít zameraných na zber potrebných údajov, modelovanie kvality a ovzdušia a jej monitoring. Projekt bude taktiež presadzovať zahrnutie ochrany ovzdušia do primárnych oblastí podpory v nasledujúcom programovom období. Koordinujúcim prijímateľom projektu je MŽP SR a Pridruženými prijímateľmi sú SAŽP, SHMÚ, PEDAL Consulting, s.r.o., Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava a 6 samosprávnych krajov, Banskobystrický, Košický, Prešovský, Trenčiansky, Trnavský a Žilinský. Viac informácií o projekte je dostupných na stránke www.populair.sk.

V súčasnosti na Slovensku prebieha implementácia celkom 23 projektov v rámci programového obdobia 2007-2013 a programového obdobia 2014-2020. Povinnou aktivitou každého projektu je zvyšovanie povedomia a šírenie výsledkov projektu, v rámci ktorej sa organizujú exkurzie a workshopy pre verejnosť, vytvárajú komplexné výučbové a výchovné programy pre školy, dokumentárne filmy, a ďalšie. Na komunikačných aktivitách projektov LIFE sa z rezortných organizácií MŽP SR podieľa najmä SAŽP (napríklad Stredisko environmentálnej výchovy Dropie) a Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (napríklad program strážcov prírody, ktorý má aj enviro-výchovný rozmer).

Na základe iniciatívy Úradu pre verejné obstarávanie a Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky vláda SR v roku 2019 odsúhlasila Koncepciu rozvoja a realizácie zeleného verejného obstarávania v Slovenskej republike. Vynakladaním finančných prostriedkov na obstaranie komodít so zohľadnením environmentálneho dopadu nakupovaných tovarov, služieb a stavebných prác štát prispieva k napĺňaniu svojich cieľov v oblasti zmiernenia a predchádzania zmeny klímy, ochrany životného prostredia i zdravia

obyvateľstva, ktorých výsledkom je obstaranie tovarov, služieb či stavebných prác s nižším negatívnym vplyvom na životné prostredie. Schválená koncepcia poskytuje informácie o pripravenom modeli posilnenia implementácie zeleného verejného obstarávania v podmienkach Slovenskej republiky: model obsahuje konkrétne opatrenia a kroky MŽP SR a Úradu pre verejné obstarávanie. Jedným z nich je vypracovanie všeobecnej Metodiky k zelenému verejnému obstarávaniu, ktorá je dostupná na webovom sídle Úradu pre verejné obstarávanie (www.uvo.gov.sk).

Na základe Koncepcie rozvoja a realizácie zeleného verejného obstarávania v Slovenskej republike a cieľov stanovených Národným akčným plánom pre zelené verejné obstarávanie v Slovenskej republike na roky 2016-2020 Úrad pre verejné obstarávanie a MŽP SR v roku 2019 pripravili spoločný „Návrh metodík pre produktové skupiny cestná doprava, kopírovací a grafický papier a počítače a monitory s uplatnením environmentálnych charakteristík v rámci zeleného verejného obstarávania“. Návrh vymedzuje v rámci uvedených troch produktových skupín jednotlivé CPV kódy tovarov a služieb, pri ktorých sú dotknutí verejní obstarávatelia povinní, resp. v prípade orgánov územnej samosprávy je im odporúčané, uplatňovať environmentálne hľadisko. Zároveň sa v rámci informatívneho materiálu (metodik) poskytuje návod pre verejných obstarávateľov, ako postupovať pri vytvorení zákazky, ktorú bude možné z environmentálneho hľadiska označiť ako „zelenú“. Do budúcnosti sa plánuje prijatie metodík pre ďalšie produktové skupiny. Zámerom je naplnenie jedného z cieľov Národného akčného plánu pre zelené verejné obstarávanie v Slovenskej republike na roky 2016-2020, ktorým je zavedenie povinného uplatňovania konkrétnych environmentálnych charakteristík práve pre vybrané produktové skupiny, ako aj na napĺňanie cieľov Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Zelenšie Slovensko) zabezpečovať zeleným verejným obstarávaním aspoň 70% z celkovej hodnoty verejného obstarávania.

Ad c)

Vláda Slovenskej republiky sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2020-2024 zaviazala podporovať aktívne občianstvo a zjednodušenie postupov participácie verejnosti na správe vecí verejných a deklarovala záujem o spoluprácu s občianskou spoločnosťou, samosprávami, súkromným sektorom a akademickou sférou na princípoch partnerstva, rovnocennosti, transparentnosti a efektívnosti pri poskytovaní služieb vo verejnom záujme v duchu otvoreného vládnutia.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 637 z 9. marca 2003 k návrhu priebežnej správy o stave úloh, ktoré je potrebné vykonať, aby SR pristúpila k Aarhuskému dohovoru

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 68 z 22. 2. 2012 k návrhu koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku,

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 397 z 1. 8. 2012 k návrhu na zriadenie Rady vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 105 z 1.3.2017 k Akčnému plánu rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na r. 2017-2018,

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 360 z 21.8.2019 k Akčnému plánu rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na r. 2019-2020,

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 104 z 1.3.2017 k návrhu Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na r. 2017-2019,

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 553 z 13.11.2019 k Akčnému plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na r. 2020-2021.

Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politik schválených uznesením vlády č. 645 zo 17. 12. 2014

Občianske združenia (mimovládne organizácie) majú svoj právny základ v nasledujúcich predpisoch:

Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona č. 207/1996 Z. z.,

Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

Ad d)

V praxi uplatňuje SR princípy Aarhuského dohovoru napr. v rámci OECD, účasťou MVO na medzirezortných rokovaníach s expertmi OECD týkajúcich sa prípravy prvého a druhého prehľadu environmentálnej výkonnosti Slovenskej republiky (Environmental Performance Review).

ÚJD SR sa zúčastňuje na aktivitách iniciovaných francúzskou asociáciou lokálnych informačných komisií ANCLI v spolupráci so skupinou ENEF a francúzskym Ministerstvom ekológie na koordináciu aktivít k praktickej implementácii Aarhuského dohovoru. V rámci uvedených aktivít sa konajú workshopy k praktickej implementácii Aarhuského dohovoru a o princípoch jeho uplatňovania v oblasti využívania jadrovej energie v jednotlivých štátoch EÚ na úrovni EÚ za účasti zástupcov štátnych organizácií, zainteresovaných strán a MVO. MVO a verejnosť sú zapájané do prípravy legislatívnych úprav v oblasti ochrany prírody a krajiny, do prípravy koncepcie ochrany prírody a krajiny a pod.

Ad e)

Článok 45 Ústavy SR („Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.“) v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy SR a § 3 ods. 1 zákona č. 211/2002 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám („Každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii“) sú základnými ústavnými právami, s ktorými súvisí aj právo na slobodné necenzurované vyjadrovanie názorov.

IV. Prekážky vyskytujúce sa pri implementácii článku 3

Popíšte akékoľvek **prekážky, vyskytujúce sa pri implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 3**

Odpoveď:

S prístupom verejnosti k informáciám, jej účasťou na rozhodovacom procese a prístupom k spravodlivosti sú spojené zvýšené nároky na personálne a odborné kapacity jednotlivých správnych orgánov, ktoré nie sú zohľadnené v organizačnej štruktúre týchto orgánov a ani vo finančnom zabezpečení ich fungovania.

Orgány štátnej správy sú personálne poddimenzované a z tohto dôvodu nie je možné pristupovať k tejto problematike v takej miere, ako by bolo potrebné. Prekážkou je aj nedostatok finančných prostriedkov na vzdelávanie (napr. systematické vzdelávanie štátnych zamestnancov na jednotlivých úsekoch štátnej správy, na semináre, odborné konferencie, medzinárodné stretnutia, publikácie) a materiálne vybavenie (napr. absencia GPS, GIS).

Mala by sa zvýšiť kvalita vzdelávania, výskumu a vývoja. Pripravovať na výkon štátnej správy osoby schopné tvorivého riadenia, kreatívneho myslenia v práci so zákonnými normami a manažovania. Je to disciplína, kde sa treba naučiť ako pracovať s ľuďmi a pre ľudí a zároveň ich pripraviť na vedenie ľudí v rámci pôsobenia na súčasné zložité dynamické systémy.

Nedostatok finančných prostriedkov alokovaných zo sektora zdravotníctva na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia z hľadiska materiálno-technického i personálneho zabezpečenia iba v obmedzenej miere umožňuje realizáciu praktických opatrení na naplnenie cieľov definovaných vo verejnom zdravotníctve. ÚVZ SR spolu s RÚVZ sú zodpovedným orgánom za poskytovanie informácií o kvalite vôd na kúpanie a pitných vôd, ktoré o. i. prevádzkujú Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie a Informačný systém Pitná voda, ktoré boli navrhnuté na základe požiadaviek zadaných pri jeho tvorbe v rokoch 2006 až 2008. Vzhľadom na to, že od roku 2008 neboli do aktualizácie systémov investované žiadne finančné prostriedky, sú obidva systémy v súčasnosti nevyhovujúce pre sprístupňovanie a aktívne šírenie všetkých informácií pre verejnosť o vodách na kúpanie a pitných vodách.

Na základe informácií od Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, proces participácie čelí viacerým výzvam. V kontexte vzdelávania k participácii sú to predovšetkým výzvy spojené s kvalitou vzdelávania, ktoré by prehĺbilo vedomosti v oblasti

princípov, nástrojov a možností dizajnovania participatívnych procesov; zručností súvisiacich s identifikáciou všetkých zainteresovaných strán a orientácii nie len na kvantitatívne, ale aj kvalitatívne aspekty participácie.

V niektorých prípadoch podľa ÚJD SR Aarhuský dohovor nedefinuje jednoznačne niektoré pojmy a činnosti týkajúce sa napríklad jadrových zariadení. Konkrétne článok 2 síce definuje pojem „informácia o životnom prostredí“, ale skôr vo všeobecnej rovine, avšak bližšie nedefinuje, čo je informácia o životnom prostredí v prípade jadrového zariadenia, napríklad vo vzťahu k licenčnej dokumentácii podľa jadrového práva (napr. Predprevádzková bezpečnostná správa), čo je takmer celosvetovo rozšírená najdôležitejšia časť jadrovej licenčnej dokumentácie (PREOSAR).

Z pohľadu ÚJD SR sa problematickým javí aj zoznam činností v prílohe I, podľa ktorej sú činnosťami jadrové elektrárne a ostatné jadrové reaktory, vrátane ich rozobratia alebo vyradenia z prevádzky.

V. Ďalšie informácie o praktickej aplikácii všeobecných ustanovení článku 3

Uved'te akékoľvek ďalšie informácie o praktickom uplatňovaní všeobecných ustanovení článku 3.

Odpoveď:

MŽP SR v zmysle zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov a zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov vydáva pravidelne každoročne od roku 1993 Správu o stave životného prostredia, v ktorej sa hodnotí stav životného prostredia Slovenskej republiky, jeho príčiny a dôsledky, ako aj vybrané nástroje starostlivosti o životné prostredie a zapojenie SR do medzinárodnej spolupráce v oblasti starostlivosti o životné prostredie. Správa je dostupná širokej verejnosti prostredníctvom internetovej stránky MŽP SR, SAŽP a Enviroportálu - informačného portálu o životnom prostredí.

Za účelom sprístupňovania registrov, resp. zoznamov informácií o životnom prostredí, ktoré majú orgány verejnej správy k dispozícii, je prevádzkovaný systém EnviroInfo – Metainformačný systém rezortu životného prostredia, na ktorom sa podieľajú všetky rezortné organizácie a úrady v gescii rezortu životného prostredia. EnviroInfo je internetovou databázovou aplikáciou, ktorá slúži na zber a prezentáciu metaúdajov (opisných informácií) o dokumentoch, databázach, mapách, vektorových a rastrových priestorových údajoch a iných údajoch, ktoré majú v danom kontexte význam pre životné prostredie v zmysle definície pojmu informácia o životnom prostredí. Jeho hlavným cieľom je vytvoriť nástroj pre efektívne využívanie informácií, poskytnúť záujemcom okamžitý prístup k spomínaným opisným údajom, a tak uľahčiť identifikáciu informačného zdroja.

Zhromažďovanie, uchovávanie a šírenie informácií o životnom prostredí sa realizuje v súlade s príslušným zákonom č. 205/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Relevantným je i zákon č. 3/2010 Z. z. o národnej infraštruktúre pre priestorové informácie, v zmysle ktorého sú dostupné priestorové údaje ako napr. parcely katastra nehnuteľností, výškové modely zemského povrchu a iné prislúchajúce k témam obsiahnutých v citovanom zákone.

Ústredné orgány štátnej správy, ako povinné osoby, poskytujú verejnosti informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov a ďalšie relevantné informácie zverejňujú na svojich webových stránkach. Okrem ústredných orgánov štátnej správy, ako povinných osôb, poskytujú informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám aj ostatné orgány verejnej správy.

SVP, š. p. vyvíja pri poskytovaní informácií verejnosti týkajúcich sa činnosti SVP, š. p. maximálne možné úsilie a za týmto účelom poskytuje žiadateľom odpovede nielen na žiadosti o sprístupnenie informácií vzťahujúce sa pod ustanovenie § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. o

slobodnom prístupe k informáciám, ale poskytuje odpovede aj na žiadosti o poskytnutie informácií, ktoré nie je možné subsumovať pod ustanovenie § 14 tohto zákona.

VI. Webové adresy relevantné na implementáciu článku 3

Uved'te relevantné webové adresy, ak sú k dispozícii:

www.minzp.sk
www.enviroportal.sk
www.opzp.sk
www.op-kzp.sk
www.sazp.sk
www.sizp.sk
www.sopsr.sk
www.vuvh.sk
www.shmu.sk
www.svp.sk; www.vvb.sk
www.geology.sk
www.envirofond.sk
www.minv.sk
www.ujd.gov.sk
www.geoportal.sk
www.nppc.sk
www.vupop.sk
www.uvzsr.sk
www.enviroza.sk

webové stránky ústredných orgánov štátnej správy - www.govnet.sk; www.nsrr.sk;
www.partnerskadohoda.gov.sk
<https://www.ewobox.sk/>
<http://www.smopaj.sk/sk>

VII. Legislatívne, regulačné a iné opatrenia, implementujúce ustanovenia o prístupe k environmentálnym informáciám v článku 4

Uved'te legislatívne, regulačné a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o prístupe k environmentálnym informáciám v článku 4.

Vysvetlite, ako bol implementovaný každý odsek článku 4. Popíšte transpozíciu relevantných definícií v článku 2 a požiadavku na odstránenie diskriminácie v článku 3, odsek 9. Taktiež a predovšetkým popíšte:

- (a) So zreteľom na **odsek 1** opatrenia, prijaté na zabezpečenie, že:
 - (i) Akákoľvek osoba môže mať prístup k informáciám bez udania dôvodu;
 - (ii) Sú dodané kópie aktuálnej dokumentácie, obsahujúce alebo zahrňujúce požadované informácie;
 - (iii) Informácie sú dodané v požadovanej forme;
- (b) Opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že sú rešpektované limity, uvedené v **odseku 2**;

- (c) So zreteľom na **odseky 3 a 4** opatrenia, prijaté na:
 - (i) Poskytovanie výnimiek z požiadaviek;
 - (ii) Zabezpečenie, aby bol aplikovaný test záujmu verejnosti na konci odseku 4;
- (d) So zreteľom na **odsek 5** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že štátny úrad, ktorý nedisponuje požadovanou environmentálnou informáciou, zahájí potrebnú činnosť;
- (e) So zreteľom na **odsek 6** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že je implementovaná požiadavka na roztriedenie a sprístupnenie informácií;
- (f) So zreteľom na **odsek 7** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že odmietnutia budú spĺňať časové limity a ostatné požiadavky, s nimi súvisiace;
- (g) So zreteľom na **odsek 8** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že sú splnené požiadavky na poplatky.

Odpoveď:

Implementácia článku 4 Dohovoru je zabezpečená predovšetkým zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Článok 3 odsek 9 pre občanov SR garantuje Ústava Slovenskej republiky.

Slovenská republika ako členský štát Európskej únie transponovala smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES zo dňa 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Článok 4 Dohovoru je premietnutý taktiež do nasledovných právnych noriem:

Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov

Smernica MŽP SR č. 3/2017-9 z 29. marca 2017, ktorou sa upravuje postup pri vybavovaní žiadosti o informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobodnom prístupe k informáciám) v znení neskorších predpisov-

Vyhláška MŽP SR č. 448/2010 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Pokyn ministra ŽP SR č. 3/2005- 1.7, ktorý poskytuje prehľad o údajoch a informáciách vytvorených alebo získaných orgánmi štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia ako i osobitnými odbornými organizáciami v rezorte životného prostredia

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 3/2010 Z. z. o národnej infraštruktúre pre priestorové informácie v znení zákona č. 362/2015 Z. z.

Zákon č. 201/2009 Z. z. o štátnej hydrologickej službe a štátnej meteorologickej službe v znení zákona č. 39/2013 Z. z. (konkrétne § 13, ktorý sa týka rozsahu a spôsobu poskytovania hydrometeorologických údajov a informácií)

Vyhláška MŽP SR č. 352/2011, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 3/2010 Z. z. o národnej infraštruktúre pre priestorové informácie

Smernica Európskeho parlamentu a rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (Inspire)

Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (§ 47 Spracúvanie osobných údajov, § 48 Zverejňovanie, § 49 Informačný monitorovací systém a § 50 Informačný systém účtovníctva fondov Európskej únie)

Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov

Ad a)

Prístup k informáciám je upravený zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Informácie označené ako obchodné tajomstvo povinná osoba nesprístupní, ak nejde o informácie v súlade s § 10 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. Podľa tohto ustanovenia nie je porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva sprístupnenie informácie týkajúcej sa závažného vplyvu na zdravie ľudí, sprístupnenie informácie o znečisťovaní životného prostredia, atď. V tomto prípade by sa nemal odmietnuť ani obmedziť prístup k informáciám, i keby boli formálne naplnené všetky znaky obchodného tajomstva. Ak sa informácia týka vecí uvedených v § 10 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám ochrana obchodného tajomstva je „prelomená“ a informácia môže byť bez ohľadu na obchodné tajomstvo sprístupnená.

(i)

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám sa informácie sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

(ii)

Podľa § 16 ods. 9 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám umožní povinná osoba každému bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu nahliadnuť, robiť si výpisy alebo odpisy alebo kópie zo spisov a z dokumentácie.

(iii)

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám sa informácie sprístupňujú najmä ústne, nahliadnutím do spisu vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, odkopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predloh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou. Ak informáciu nemožno sprístupniť spôsobom určeným žiadateľom, dohodne povinná osoba so žiadateľom iný spôsob sprístupnenia informácie.

Ad b)

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám žiadosť o sprístupnenie informácií vybaví povinná osoba bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti podľa § 14 ods. 2 a 3 a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a), ak tento zákon neustanovuje inak. Zo závažných dôvodov môže povinná osoba predĺžiť lehotu (ods. 1), najviac však o osem pracovných dní a o 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a).

Závažnými dôvodmi sú:

a) vyhľadávanie a zber požadovaných informácií na inom mieste, ako je sídlo povinnej osoby vybavujúcej žiadosť,

b) vyhľadávanie a zber väčšieho počtu oddelených alebo odlišných informácií požadovaných na sprístupnenie v jednej žiadosti,

c) preukázateľné technické problémy spojené s vyhľadávaním a sprístupňovaním informácie, o ktorých možno predpokladať, že ich možno odstrániť v rámci predĺženej lehoty.

Predĺženie lehoty povinná osoba oznámi žiadateľovi bezodkladne, najneskôr pred uplynutím lehoty (ods. 1). V oznámení uvedie dôvody, ktoré viedli k predĺženiu lehoty. Ak povinná osoba nesplní v stanovenej 8-dňovej lehote požiadavky na sprístupnenie informácií, ide o správny delikt a priestupok, za ktorý môže byť uložená pokuta až do výšky 1 650 Eur a zákaz činnosti až na dva roky.

Ad c)

(i)

§ 8 až 12 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, ktoré taxatívne vymedzujú obmedzenia prístupu k informáciám (napr. ochrana utajovaných skutočností, ochrana osobnosti a osobných údajov, ochrana obchodného tajomstva a ďalšie konkrétne podmienky obmedzenia), ako aj podmienky tohto obmedzenia.

Zároveň je potrebné dať do pozornosti, že novelou zákona č. 145/2010 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa dokumentácia z prílohy 1 a 2 atómového zákona považuje za dokumentáciu, ktorá obsahuje informácie, ktorých zverejnenie by sa mohlo použiť na plánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov a tým nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť verejnosti. Ide o dokumentáciu jadrových zariadení potrebnú k jednotlivým rozhodnutiam a dokumentáciu potrebnú k povoleniu na prepravu rádioaktívnych materiálov. Uvedenou novelou sa vstúpilo do zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a rozšírilo sa obmedzenie prístupu k informáciám, ak ide o dokumentáciu, ktorá obsahuje informácie, ktorých zverejnenie by sa mohlo použiť na plánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov podľa osobitných predpisov (ako napríklad zákon o obrane Slovenskej republiky). V zmysle národnej legislatívy, ako aj medzinárodných zmlúv, je pre obranu a ochranu krajiny potrebné utajenie určitých dokumentov, ktoré by pri neutajení mohli spôsobiť vážne problémy v ochrane pred teroristickými a inými útokmi a mohli by oslabiť krajinu, nakoľko by došlo k získaniu citlivých informácií, ktoré by zneužitím ohrozili obyvateľov nielen Slovenskej republiky, ale aj okolitých štátov. Zákon č. 350/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pozmenil pôvodné ustanovenie zákona č. 145/2010 Z. z. a určil len niektoré dokumenty z prílohy č. 1 a 2 atómového zákona, ktoré obsahujú citlivé informácie a nie je možné ich zverejniť.

Novelou zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie prostredníctvom zákona č. 314/2014 Z. z. sa v článku VI. vstúpilo aj do zákona č. 541/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a došlo k rozšíreniu okruhu účastníkov konania. Podľa tejto novely účastníkom konania o vydanie povolenia je aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu (§ 24 a 25 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie).

Štatistický úrad Slovenskej republiky poskytuje na základe individuálnych žiadostí štatistické informácie podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov. Informácie dôverného charakteru však môžu byť poskytnuté iba s písomným súhlasom dotknutého subjektu v súlade s ustanovením § 30 ods. 1 a 2 zákona.

(ii)

Výnimky sa neimplementujú, nakoľko zákon presne vymedzuje, ktoré informácie sa musia sprístupniť verejnosti vrátane termínov.

Ad d)

§ 15 ods. 1 a 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám ustanovuje, že ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť

do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím. Postúpenie žiadosti povinná osoba bezodkladne oznámi žiadateľovi.

Ad e)

Všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva v zmysle § 12 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní atómovej energie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upravuje sprístupňovanie informácií s ohľadom na zabezpečenie bezpečnosti verejnosti v otázkach využívania atómovej energie.

Ad f)

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená. Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu.

Podľa § 18 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, dá bezodkladne, najneskôr do troch dní, osobe, ktorá ju založila alebo s ktorou uzavrela zmluvu o plnení úloh na úseku starostlivosti o životné prostredie, podnet na vydanie rozhodnutia.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať. Poskytovať informácie sa odmieta na základe § 11 ods. 1 písm. f) zo zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (utajované informácie o výskyte druhov), § 11 ods. 1 písm. c) zo zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ochrana duševného vlastníctva), § 9 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ochrana osobnosti a osobných údajov) a na základe licenčných zmlúv s dodávateľmi niektorých údajov.

Ad g)

Podľa § 21 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám sa informácie sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadávaním technických nosičov a s dorúčením informácie žiadateľovi. Náklady na sprístupnenie informácie prístupnou formou osobe so zmyslovým postihnutím znáša povinná osoba. Povinná osoba môže zaplatať úhrady odpustiť.

Podrobnosti o úhrade nákladov za sprístupnenie informácií sú ustanovené vo vyhláske Ministerstva financií SR č. 481/2000 Z. z. o podrobnostiach úhrady nákladov za sprístupnenie informácií.

V prípade poskytovania štatistických informácií podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov môžu byť vyúčtované náklady spojené so spracovaním informácie v súlade s ustanovením § 31 ods. 3 zákona.

VIII. Prekážky vyskytujúce sa pri implementácii článku 4

Popíšte akékoľvek **prekážky**, ktoré bránia implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 4.

Odpoveď:

Článok 4 Aarhuského dohovoru je v Slovenskej republike implementovaný. Súdne konanie o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia však môže trvať aj viac ako jeden rok od podania žaloby. Proti rozsudku sa môže protistrana odvolať, čím sa súdne konanie môže predĺžiť. Po uplynutí dlhšieho časového obdobia môže strácať informácia o životnom prostredí pre žiadateľa význam. Pokiaľ súd rozhodne o zrušení rozhodnutia o odmietnutí informácie, začína nové administratívne konanie, v ktorom môže povinná osoba znovu odmietnuť poskytnutie informácie (napr. s uvedením iného dôvodu).

V konaniach niektorých povinných osôb (orgánov povinných sprístupňovať informácie) sa vyskytla aj nežiadúca prax. Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám obsahuje vo svojich ustanoveniach § 18 ods. 3, ako aj v § 19 ods. 3, úpravu tzv. „fiktívneho rozhodnutia“. Zákon tak upravuje legálnu situáciu, ak povinný orgán (resp. druhostupňový orgán) nereflektuje na svoje zákonné povinnosti sprístupniť informáciu v stanovenej lehote po podaní žiadosti a nijakým spôsobom na žiadosť o poskytnutie informácie nezareaguje – v tom prípade, po uplynutí stanovených lehôt, obsahuje zákon fikciu, v ktorej sa predpokladá, že povinná osoba vydala rozhodnutie o nesprístupnení informácie (resp. rozhodnutie o odvolaní voči rozhodnutiu o nesprístupnení informácie).

V prípade podanej žaloby voči fiktívnemu rozhodnutiu síce súdy tieto rozhodnutia rušia, avšak z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti (fiktívne rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie), teda bez toho, aby sa bližšie vyjadrili k veci. V praxi sa stáva, že príslušné úrady vydajú takéto fiktívne rozhodnutia viackrát za sebou. Aj keď dôjde k ich zrušeniu súdom, žiadateľ sa k informácii nedostal a nemohol sa domôcť svojho práva na prístup k informáciám. Súdna ochrana pred nezákonným konaním (nečinnosťou) príslušných orgánov sa tak javí ako neefektívna a neprispieva k ochrane práv.

Druhý spôsob, akým sa príslušné úrady vyhýbajú sprístupneniu požadovaných informácií je uvádzanie domnelých dôvodov na nesprístupnenie. V týchto prípadoch, na rozdiel od súdneho preskúmania fiktívnych rozhodnutí, súd zruší rozhodnutie o nesprístupnení informácie, v následnom konaní však povinná osoba opätovne odmietla informáciu sprístupniť s uvedeným iného – opäť domnelého – dôvodu a žiadateľovi o sprístupnenie informácie neostáva nič iné, len sa opätovne obrátiť na súd.

V súvislosti s prístupom k informáciám podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám poukazujú orgány štátnej správy na administratívnu, časovú a personálnu náročnosť spojenú so spracovaním žiadostí o informácie v kontexte zákonom stanovených lehôt. Praktická realizácia práva na prístup k informáciám tak môže viesť ku konfliktu so záujmom na efektívnom výkone verejnej správy. Analýza spracovaná MVO Via Iuris poukazuje na prípady tzv. excesívneho - prísne formálneho výkonu práva priechiaceho sa požiadavke rozumného usporiadania spoločenských vzťahov - a abnormálneho výkonu práva na prístup k informáciám, príkladom ktorého je napr. tzv. informačný filibustering spočívajúci v zámernom zahlcovaní povinnej osoby žiadosťami o informácie s cieľom spôsobiť obštrukcie. K prípadom, pri ktorých je podozrenie na zneužitie práva, musí orgán štátnej správy pristupovať obozretne, pričom je potrebné vylúčiť pochybnosti o tom, že úkon je prostriedkom spôsobenia ujmy na verejnom záujme a spôsobenie takejto ujmy je motívom realizácie takéhoto úkonu. Pri takomto postupe je potrebné vychádzať z objektívnych kritérií, nakoľko zahltenie a nadmerné zamestnanie orgánu verejnej správy so spracovaním žiadostí o informácie samo o sebe nepredstavuje zneužitie práva alebo filibustering. Súčasná právna úprava nedáva povinnej osobe právomoc zamietnuť žiadosť o informácie ako neprípustnú z dôvodu jej zjavnej nezmyselnosti. Z uvedeného dôvodu musia orgány štátnej správy postupovať pri identifikácii prípadov zneužitia práva obozretne, nakoľko opačný postup by mohol viesť k porušeniu ústavou garantovaného práva na prístup k informáciám.¹

¹ Soňa Košičiarová & Peter Wilfling, Princíp zákazu zneužitia práva a jeho uplatnenie pri aplikácii zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o slobodnom prístupe k informáciám, v Analýza vybraných aspektov fungovania štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, str. 173-175 (Vozár a kol., 2020), https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2020/04/Analýza_II.cast_.pdf

IX. Ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení článku 4

Uved'te ďalšie informácie o praktickom uplatňovaní ustanovení o prístupe k informáciám v článku 4, napr. či existujú štatistiky o počte žiadostí, o počte zamietnutí a dôvodoch zamietnutia žiadostí?

Odpoveď:

Slovenská republika naplňa požiadavky I. piliera Aarhuského dohovoru - prístupu k environmentálnym informáciám. Relevantnou je aj „Správa o skúsenostiach nadobudnutých pri uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí v podmienkach Slovenskej republiky.

Centrálne evidenciu žiadostí a štatistiku o počte a spôsobe vybavenia žiadostí ukladá § 20 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

SBM zabezpečuje praktické napĺňanie zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám napríklad tým, že všetky informácie, týkajúce sa múzea a jeho aktivít sú aktuálne zverejňované na web stránke múzea www.muzeumbs.sk, <https://www.facebook.com/slovenskebanskemuzeum/> a v médiách. Určené sú zodpovedné osoby za napĺňanie uvedeného zákona, pričom múzeum má vypracovanú Smernicu č. 1/2016 o postupe sprístupňovania informácií v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

SVP, š. p. vedie internú evidenciu doručených žiadostí o sprístupnenie informácií v súlade s povinnosťou vyplývajúcou SVP, š. p. z platnej právnej úpravy, t. j. z ustanovenia § 20 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Na základe ustanovení „§ 29 Evidencia o vodách“ je zabezpečená základná evidencia o stave vôd, o právach a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb pri nakladaní s vodami a ich ochrane. Evidencia o vode je prístupná verejnosti. Podrobnosti o prístupe k evidencii o vode sú uvedené vo vyhláske MPŽPaRR SR č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona.

MVO Via Iuris k praktickej aplikácii ustanovení článku 4 uvádza v súvislosti s utajením časti dokumentácie týkajúcej sa povoľovania jadrových zariadení podľa zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní atómovej energie, že informácie, ktoré môžu byť verejnosti utajené, sú definované široko a v praxi môže byť zamietnutý alebo obmedzený prístup k dokumentácii kľúčovej z hľadiska zmysluplnej účasti verejnosti na rozhodovaní.

V zmysle ustanovenia § 3 ods. 16-17 atómoveho zákona ide o dokumentáciu obsahujúcu citlivé informácie, ktorou „sa rozumie dokumentácia uvedená v prílohe č. 1 bode A písm. c), bode B písm. a), b), i), m), bode C písm. a), d), i), j), s), w) a prílohe č. 2 bode A písm. b), bode B písm. b)“.

V čl. 4 ods. 6 Aarhuského dohovoru je však výslovne stanovený nasledovný princíp: „Každá Strana zabezpečí, že ak informácie, ktoré sa podľa odseku 3 písm. c) a odseku 4 nesprístupnia, možno oddeliť bez toho, aby bola dotknutá dôvernosť takto oddelených informácií, orgán verejnej moci sprístupní zostatok požadovanej informácie o životnom prostredí“. Tento všeobecne uznávaný princíp týkajúci sa prístupu k informáciám bol vyslovene potvrdený aj rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie Hautala v. Council T-14/98 [1999] ECR II-2489 alebo JT Corporation v. Commission Case T-123/99 [2000] ECR II-3269.

Pri posudzovaní, či je utajenie informácií pre ochranu iných ústavných záujmov (napr. bezpečnosti verejnosti a štátu) naozaj nevyhnutné, sa posudzuje, či nebolo možné dosiahnutie sledovaného cieľa iným prostriedkom, resp. spôsobom, ktorý by základné právo obmedzoval v menšej miere, šetrnejšie. Ide o všeobecne uznávaný princíp proporcionality. V prípade práva na informácie sa skúma, či neexistoval prostriedok, resp. spôsob, ktorý by síce dosiahol sledovaný cieľ (napr. ochranu bezpečnosti štátu a verejnosti), ale ktorý

by právo na informácie obmedzoval v menšej miere, šetrnejšie. Premietnutím požiadavky „nevyhnutnosti“ je princíp, že ak žiadateľ o informácie žiada dokument obsahujúci niekoľko chránených informácií, nemôže sa odmietnuť sprístupnenie celého dokumentu, ale chránené informácie sa majú z dokumentu vylúčiť (napr. začierniť) a zvyšok dokumentu sa musí sprístupniť. Tento princíp je zakotvený aj v zákone č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v ustanovení § 12 prvá veta zákona nasledovne: „Všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie... po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon.“

Je zrejmé, že paušálne utajenie uvedenej dokumentácie o jadrových zariadeniach je v rozpore s požiadavkou proporcionality pri obmedzovaní práva na informácie, keďže je zjavné, že uvedená dokumentácia obsahuje aj informácie, ktorých zverejnenie nemôže ohroziť bezpečnosť verejnosti. Je nepripustné, aby úrady mali možnosť paušálne zamietnuť sprístupnenie informácií a utajiť tak informácie, ktorých zverejnenie nemôže ohroziť bezpečnosť a na ktorých sprístupnenie má verejnosť právo.

Právo na prístup k informáciám v zmysle čl. 4 Aarhuského dohovoru je nutné vnímať aj v súvislosti s čl. 6 ods. 2 a 3 Aarhuského dohovoru, ktorý ukladá povinnosť zabezpečiť verejnosti dostatočné a včasné informácie tak, aby dotknutá verejnosť mala „možnosť pripraviť sa a účinne sa zúčastňovať na rozhodovacom procese o životnom prostredí“. Výhrady súvisiace s poskytovaním informácií v kontexte jadrovej bezpečnosti adresuje do veľkej miery aktuálne znenie Smernice o identifikácii a odstraňovaní citlivých informácií v dokumentáciách pre sprístupnenie verejnosti ÚJD SR, ktoré zdôrazňuje potrebu interpretovať dôvody na obmedzenie prístupu k informáciám reštriktívnym spôsobom, berúc do úvahy verejný záujem na zverejnení informácií o životnom prostredí a súvis s emisiami do životného prostredia. Smernica ďalej zdôrazňuje potrebu individuálneho posúdenia každej žiadosti o informácie, pričom v prípade, ak dokumentácia s citlivými informáciami obsahuje aj informácie o životnom prostredí, budú tieto sprístupnené po odstránení citlivých informácií.

Slovenská republika na základe vyššie uvedených skutočností MVO Via Iuris rovnako uvádza, že prístup k environmentálnym informáciám by sa mal uplatňovať aj na informácie z dokumentácie týkajúcej sa jadrových zariadení. V prípade, ak žiadateľ o informácie žiada dokument obsahujúci citlivé informácie, nemôže sa odmietnuť sprístupnenie celého dokumentu, ale chránené informácie sa majú z dokumentu vylúčiť, napr. začierniť a zvyšok dokumentu sa musí sprístupniť.

§ 11 ods. 1 písm. i) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožňuje utajenie dokumentácie o jadrových zariadeniach z bezpečnostných dôvodov, čo sa však podľa zástupcov občianskej spoločnosti môže javiť ako nesúlad s čl. 4 Aarhuského dohovoru.

§ 3 ods. 16 a 17 zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie v znení neskorších predpisov definuje, čo je dokumentácia obsahujúca citlivé informácie.

Za dokumentáciu obsahujúcu citlivé informácie sa považuje dokumentácia, ktorej zverejnenie by sa mohlo použiť na naplánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia a tým nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť verejnosti^{3b}) a spôsobiť ekologickú alebo ekonomickú škodu. Táto dokumentácia sa sprístupňuje po vylúčení citlivých informácií.

Dokumentáciou obsahujúcou citlivé informácie sa rozumie dokumentácia uvedená v prílohe č. 1 bode A písm. c), bode B písm. a), b), i), m), bode C písm. a), d), i), j), s), w) a prílohe č. 2 bode A písm. b), bode B písm. B.

Slovenská republika plne rešpektuje právo všetkých občanov na prístup k informáciám v oblasti životného prostredia tak, ako jej to ukladá právna úprava obsiahnutá v zákone č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám akceptujúca medzinárodno-právne záväzky vyplývajúce z Aarhuského dohovoru a ÚJD SR plní povinnosti vyplývajúce mu z neho ako povinnej osobe. Samotný Aarhuský dohovor rešpektuje individualitu jednotlivých signatárskych členských krajín a v čl. 4 ods. 4 umožňuje odmietnuť poskytnutie informácie, ktorej zverejnenie by mohlo nepriaznivo ovplyvniť medzinárodné vzťahy, obranu štátu alebo bezpečnosť verejnosti. ÚJD SR uvádza, že si uvedomuje, ktoré informácie sú natoľko dôležité, že z dôvodu bezpečnosti štátu, jeho obyvateľov, ako aj obyvateľov susedných krajín, ich nesprístupní tretím osobám. Túto dokumentáciu vymedzuje taxatívnym výpočtom preto,

aby nemohlo dôjsť k jej svojvoľnému rozširovaniu a nesprávnemu výkladu. Aarhuský dohovor stanovuje povinnosť vykladať obmedzenia reštriktívnym spôsobom berúc do úvahy záujem verejnosti, ktorému zverejnenie slúži, a tiež berúc do úvahy, či požadované informácie súvisia s emisiami do životného prostredia. Takáto dokumentácia sa označuje ako dokumentácia obsahujúca citlivé informácie. Ide o materiály, ktorých použitie by sa mohlo použiť na naplánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia. Všetky obmedzenia prístupu k informáciám v citlivej dokumentácii vychádzajú zo zásady, že neposkytnutie určitých informácií širokej verejnosti je z hľadiska jej samotnej ochrany a bezpečnosti vhodnejšie.

X. Webové adresy relevantné na uplatňovanie článku 4

Uved'te relevantné internetové webové adresy, ak sú k dispozícii:

<http://www.vlada.gov.sk>; <https://www.slov-lex.sk>
www.enviroportal.sk
www.minzp.sk
www.opzp.sk; <http://www.itms.datacentrum.sk/>
www.op-kzp.sk; <https://www.itms2014.sk/>
www.sazp.sk; www.sizp.sk; www.sopsr.sk; www.vuvh.sk; www.shmu.sk; www.svp.sk
www.geology.sk; www.envirofond.sk
www.muzeumbms.sk; <https://www.facebook.com/slovenskebankskemuzeum/>
www.minv.sk
www.ujd.gov.sk
www.uvzsr.sk
www.statistics.sk
www.cites.sk
webové stránky ústredných orgánov štátnej správy - www.govnet.sk; www.nsr.sk;
www.partnerskadohoda.gov.sk

XI. Legislatívne, regulačné a iné opatrenia, implementujúce ustanovenia o zhromažďovaní a šírení environmentálnych informácií v článku 5

Uved'te legislatívne, regulačné a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o zhromažďovaní a šírení environmentálnych informácií v článku 5.

Vysvetlite, ako je implementovaný každý odsek článku 5. Popíšte transpozíciu relevantných definícií v článku 2 a požiadavku na odstránenie diskriminácie v článku 3, odsek 9. Ďalej a predovšetkým popíšte:

- (a) So zreteľom na **odsek 1** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že:
 - (i) Štátne úrady majú a aktualizujú environmentálne informácie;
 - (ii) Existuje adekvátny prísun informácií štátnym úradom;
 - (iii) V naliehavých prípadoch sú informácie rozširované okamžite a bez odkladu;
- (b) So zreteľom na **odsek 2** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že spôsob, ktorým štátne úrady poskytujú environmentálne informácie verejnosti je transparentný, a že environmentálne informácie sú efektívne dostupné;

(c) So zreteľom na **odsek 3** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že environmentálne informácie sú progresívne zverejňované v elektronických databázach, ktoré sú ľahko prístupné verejnosti prostredníctvom telekomunikačných sietí;

(d) So zreteľom na **odsek 4** opatrenia, prijaté pre zverejňovanie a rozširovanie národných správ o stave životného prostredia;

(e) Opatrenia, prijaté na rozširovanie informácií, uvedených v **odseku 5**;

(f) So zreteľom na **odsek 6** opatrenia, prijaté na podnietenie prevádzkovateľov, ktorých aktivity majú signifikantný dopad na životné prostredia, aby pravidelne informovali verejnosť o dopade svojich aktivít a produktov na životné prostredie;

(g) Opatrenia, prijaté na publikovanie a poskytovanie informácií podľa požiadaviek **odseku 7**;

(h) So zreteľom na **odsek 8** opatrenia, prijaté na vypracovanie mechanizmu na zabezpečenie, že verejnosti budú sprístupnené dostatočné informácie o produktoch;

(i) So zreteľom na **odsek 9** opatrenia, prijaté na zavedenie celonárodného systému súpisov alebo registrov znečistenia.

Odpoveď:

Ustanovenie o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení environmentálnych informácií podľa článku 5 je implementované zákonom č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov a vyhláškou MŽP SR č. 448/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V súlade s týmto ustanovením Slovenská republika pristúpila k Protokolu o registroch únikov a prenosov znečisťujúcich látok (PRTR) dňa 1. 4. 2008. (Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas uznesením č. 688 z 11. 12. 2007, prezident podpísal listinu o prístupe 29. 2. 2008).

V nasledovných zákonoch sú taktiež premietnuté ustanovenia článku 5:

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (EIA) sa požaduje povinné zverejňovanie dokumentácie v rámci jednotlivých krokov konania podľa zákona za účelom informovania verejnosti, povinné zverejňovanie podmienok na realizáciu navrhovanej činnosti uvedených v povolení, hlavné opatrenie na predchádzanie, zníženie, a ak je to možné, kompenzácie významných nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej zmeny, ak bolo udelené povolenie činnosti, ktorá bola posudzovaná podľa zákona č. 24/2006 Z. z. a tiež o dôležitých krokoch v konaní o povolení (§ 38 ods.2) za účelom ich sprístupnenia verejnosti; Podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov povinné zverejnenie žiadosti o povolení stavby spaľovne odpadov a zariadenia na spoluspaľovanie odpadov prostredníctvom príslušnej obce počas 30 dní, uskutočňuje sa verejné prerokovanie obsahu žiadosti, povinné zverejnenia súhlasu orgánu ochrany ovzdušia o povolení stavby spaľovne odpadov a povolenie ďalšej prevádzky – prostredníctvom internetu na 60 dní;

Podľa zákona č. 137/2010 Z. z. povinné každoročné zverejnenie informácie o kvalite ovzdušia a o podiele zdrojov znečisťovania ovzdušia;

Podľa zákona č. 137/2010 Z. z. povinné zverejnenie návrhu programu na zlepšenie kvality ovzdušia, ku ktorému môže verejnosť podať pripomienky, povinné zverejnenie programu na zlepšenie kvality ovzdušia na webovej stránke so súčasťou informáciou o dôvodoch prijatia programu a účasti verejnosti na jeho príprave;

Podľa zákona č. 137/2010 Z. z. priebežné zverejnenie informácií o plnení opatrení vyplývajúcich z akčných plánov;

Podľa zákona č. 137/2010 Z. Z. o ovzduší v znení neskorších predpisov každoročné zverejňovanie národných emisných inventúr a projekcií emisií a vybraných údajov z nich na webovom sídle poverenej organizácie;

Podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov sprístupnenie informácií o orgánoch zodpovedných za hodnotenie kvality ovzdušia a riadenie kvality

ovzdušia, aktuálne informácie o kvalite ovzdušia, najmenej raz ročne zverejňuje informácie o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní;

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sprístupnenie (zverejnenie) informácie pre verejnosť o zámere vyhlásiť alebo zrušiť chránené územie, a to na úradnej tabuli príslušnej obce;

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov zverejnenie každého začatého správneho konania vedeného podľa uvedeného zákona za účelom možnosti prihlásenia sa MVO za účastníka konania a možnosti pre MVO aktívne sa zúčastniť rozhodovacieho konania;

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny (§51 ods. 7), ako i dokumentácia ochrany prírody a krajiny (§54 ods. 24) v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov verejne prístupná ;

Pokyn ministra životného prostredia č. 3/2005- 1.7 pre tvorbu a prevádzku metainformačného systému v rezorte MŽP SR;

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov;

Na základe ustanovení „§ 29 Evidencia o vodách“ je zabezpečená základná evidencia o stave vôd, o právaach a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb pri nakladaní s vodami a ich ochrane. Evidencia o vode je prístupná verejnosti. Podrobnosti o prístupe k evidencii o vode sú uvedené vo vyhláske MPŽPaRR SR č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona.

Podľa § 16a vodného zákona má verejnosť možnosť stať sa účastníkom konania o povolení navrhovanej činnosti prostredníctvom doručenia písomného stanoviska k projektovej dokumentácii k navrhovanej činnosti alebo k odbornému stanovisku orgánu štátnej vodnej správy do 10 dní od ich zverejnenia na webovom sídle orgánu štátnej vodnej správy a na webovom sídle ministerstva.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov ÚVZ SR na svojom webovom sídle www.uvzsr.sk okrem iného sprístupňuje počas kúpacej sezóny informácie o vodách určených na kúpanie a o kvalite vody v prírodných kúpaliskách a v umelých kúpaliskách. Uvedené informácie poskytujú verejnosti podľa miestnej príslušnosti aj regionálne úrady verejného zdravotníctva. ÚVZ SR zároveň zverejňuje každoročne pred začiatkom kúpacej sezóny zoznam vôd určených na kúpanie a dĺžku kúpacej sezóny; verejnosť má možnosť informovať sa, podávať svoje návrhy, pripomienky a sťažnosti pri zavádzaní, revidovaní a aktualizácii zoznamu vôd určených na kúpanie a dĺžky kúpacej sezóny, ktoré ÚVZ SR primerane zohľadní.

Vyhláška MZ SR č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie určuje podrobnosti poskytovania informácií pre prírodné vodné plochy, zaraďované každoročne do zoznamu vôd určených na kúpanie.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia ÚVZ SR a RUVZ sprístupňujú na svojich webových sídlach aktuálne informácie o kvalite pitnej vody a o povolených výnimkách na používanie pitnej vody, ktorá nespĺňa limity kvality pitnej vody. V oblasti peľového spravodajstva poskytuje ÚVZ SR spolu s RUVZ v týždňových intervaloch informácie o koncentráciách biologických častíc (peľových zrn, spór) v ovzduší, a to počas celej peľovej sezóny.

V prípade ohrozenia zdravia obyvateľstva spôsobeného ľudskou činnosťou alebo prírodnými silami poskytuje ÚVZ SR náležité informácie a opatrenia nevyhnutné na prevenciu alebo zmiernenie škôd spôsobených týmto ohrozením.

Podľa zákona č. 321/2012 Z. z. o ochrane ozónovej vrstvy Zeme a o zmene a doplnení niektorých zákonov SHMÚ sprístupňuje na svojom webovom sídle www.shmu.sk aktuálne informácie o stave ozónovej vrstvy Zeme a o hodnotách UV žiarenia dopadajúceho na územie SR.

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov;

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov;

Vyhláška MŽP SR č. 448/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí;

V § 16 zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov je definovaný Informačný systém nakladania s ťažobným odpadom (http://charon.sazp.sk/Odpady_tp/). Informačný systém nakladania s ťažobným odpadom slúži na zabezpečenie zhromažďovania údajov a poskytovania informácií o nakladaní s ťažobným odpadom. Zriadenie tohto informačného systému je dôležité nielen z dôvodov zhromažďovania a spracúvania údajov a informácií dôležitých pre činnosť príslušných orgánov, ale tiež na účely plnenia notifikačnej povinnosti voči EK a na účely zhromažďovania, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí podľa zákona č. 205/2004 Z. z., resp. ich sprístupňovania podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

V § 20a zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov je definovaný informačný systém environmentálnych záťaží (<http://envirozataze.enviroportal.sk/>), ktorý je súčasťou informačného systému verejnej správy. Informačný systém zriaďuje, prevádzkuje a informácie z neho s výnimkou údajov o pravdepodobných environmentálnych záťažiacich sprístupňuje MŽP SR podľa osobitného predpisu. Informačný systém environmentálnych záťaží slúži na zabezpečenie zhromažďovania údajov a poskytovania informácií o environmentálnych záťažiacich. Zriadenie tohto informačného systému je dôležité nielen z dôvodov zhromažďovania a spracúvania údajov a informácií dôležitých pre činnosť príslušných orgánov, ale tiež na účely zhromažďovania, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí podľa zákona č. 205/2004 Z. z., resp. ich sprístupňovania podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

Informácie sú okrem iného oznamované verejnosti prostredníctvom verejnoprávnych médií a internetovej stránky.

V prípade potreby, napr. v prípade havarijných zosuvov, sú pracovníci Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) členmi príslušného krízového štábu, resp. úzko spolupracujú.

Pravidelne 1x ročne je zverejňovaná Výročná správa ŠGÚDŠ, v ktorej informujú verejnosť o vplyve svojich aktivít na životné prostredie.

Publikovaná je Ročenka ŠGÚDŠ, Ročenka nerastných surovín SR 1x ročne a zborníky z konferencií. ŠGÚDŠ vydáva 2x do roka periodikum Mineralia Slovaca v náklade cca 300 ks, ako aj Slovak Geological Magazine v anglickom jazyku v náklade cca 400 ks.

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR ako ústredný orgán štátnej správy poskytuje relevantné informácie o životnom prostredí prostredníctvom základnej bázy údajov pre geografický informačný systém (ďalej len „ZB GIS“). Základná báza údajov pre geografický informačný systém je súčasťou informačného systému geodézie, kartografie a katastra, ktorý tvorí a zabezpečuje Úrad geodézie kartografie a katastra SR podľa § 19 a nasl. zákona č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

ZB GIS je priestorovou objektovo orientovanou bázou údajov, ktorá je referenčným základom národnej infraštruktúry priestorových informácií. Vytvára lokalizačný a geometrický základ pre tvorbu tematických nadstavbových geografických informačných systémov a je záväzný pre tvorbu štátnych základných a štátnych tematických mapových diel.

Účelom budovania ZB GIS je vytvorenie základu relevantných priestorových informácií o území SR v systéme umožňujúcom ich uchovávanie, aktualizáciu, manipuláciu, analýzy a zobrazovanie. Tieto informácie môžu byť použité ako podklad pre budovanie nadstavbových informačných systémov pre životné prostredie. Vizualizácia údajov ZB GIS je prostredníctvom mapových kompozícií dostupná vo webovej aplikácii [Mapový klient ZB GIS](#). Údaje ZB GIS sú poskytované webovými mapovými a dátovými službami. Medzi poskytované referenčné údaje ZB GIS patria priestorové údaje definované katalógom tried objektov ZB GIS, ortofotomozaika celoplošne pokrývajúca územie Slovenska a nový presný digitálny model reliéfu 5.0 vytvorený z údajov leteckého laserového skenovania.

Ad a)

(i)

V zmysle § 3 ods. 1 a § 4 ods. 1 zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov sú osobami povinnými zhromažďovať, uchovávať a šíriť informácie o životnom prostredí podľa tohto zákona (ďalej len „povinná osoba“): ústredné orgány štátnej správy, samosprávne kraje, miestne orgány štátnej správy a obce (orgány verejnej správy). Tieto osoby sú povinné zhromažďovať, uchovávať a podľa potreby aktualizovať informácie o životnom prostredí súvisiace s výkonom ich verejných funkcií podľa osobitných predpisov so zámerom ich efektívneho a systematického šírenia.

Podľa § 4c ods. 11 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov ministerstvo zverejní národný program pre znižovania emisií a jeho aktualizáciu na svojom webovom sídle.

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov ministerstvom poverená organizácia SHMÚ zverejňuje na svojom webovom sídle aktuálne informácie o úrovni znečistenia ovzdušia; ročné správy o hodnotení kvality ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na znečisťovaní ovzdušia za územie Slovenskej republiky.

Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov odbory starostlivosti o životné prostredie okresných úradov (OSŽP OÚ) v sídle kraja zverejňujú na svojom webovom sídle informácie o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na znečistení ovzdušia za územie daného kraja; programy na zlepšenie kvality ovzdušia, ktoré sú OSŽP OÚ povinné vypracovať pre oblasti so zhoršenou kvalitou ovzdušia (oblasti riadenia kvality ovzdušia), vrátane prijatých opatrení; aktuálne informácie o prekročení limitných hodnôt znečisťujúcich látok a akčné plány, vrátane opatrení na predchádzanie prekročeniu limitných hodnôt znečisťujúcich látok.

Podľa § 13 ods. 5 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov musia byť informácie o kvalite ovzdušia, ktoré sa sprístupňujú verejnosti jasné, zrozumiteľné a sprístupnené bezplatne prostredníctvom akéhokoľvek prístupného média vrátane internetu alebo iného telekomunikačného prostriedku.

Podľa § 23 písm. i) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov ministerstvo vypracováva prostredníctvom poverenej organizácie národné emisné inventúry a projekcie emisií a vybrané údaje z nich zverejňuje na webovom sídle poverenej organizácie.

Podľa § 23 písm. j) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov sprístupňuje informácie o orgánoch zodpovedných za hodnotenie kvality ovzdušia a riadenie kvality ovzdušia, aktuálne informácie o kvalite ovzdušia verejnosti prostredníctvom poverenej organizácie a najmenej raz ročne zverejňuje informácie o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní.

OSŽP OÚ každoročne zverejňujú informácie o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na jeho znečisťovaní za svoj územný okres. Na účel dosiahnutia dobrej kvality ovzdušia v danom čase odbor starostlivosti o životné prostredie okresného úradu určí opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia v programe a integrovanom programe. OSŽP OÚ v mieste svojho sídla zverejní obvyklým spôsobom (úradná tabuľa, internetová stránka úradu a pod.) na 30 dní informáciu o vypracovaní návrhu programu a informáciu o tom, kde možno do návrhu programu nahliadnuť tak, aby sa s ním mohla oboznámiť verejnosť z dotknutého územia. Verejnosť má právo podať písomné pripomienky v 30 dňovej lehote. OSŽP OÚ verejne prerokováva návrh programu, pri spracovaní prihliada na písomné pripomienky alebo na pripomienky, uplatnené najneskôr na verejnom prerokovaní. OSŽP OÚ vydá program jeho zverejnením na svojej internetovej stránke. Súčasne zverejní aj informáciu o dôvodoch prijatia programu a informáciu o účasti verejnosti na jeho príprave. Na zníženie rizika vzniku prekročenia výstražného prahu, limitnej hodnoty alebo cieľovej hodnoty a na obmedzenie jeho trvania priebežne zverejňuje informácie o plnení krátkodobých opatrení, ktoré obsahuje akčný plán vydaný OSŽP OÚ.

S vykonávaním štátnej vodnej správy súvisí uchovávanie a aktualizovanie informácií o vydaných povoleniach, súhlasoch a iných rozhodnutiach, ktoré sú súčasťou evidencie o vodách podľa §29 vodného zákona). Evidencia o vodách je prístupná verejnosti.

(ii)

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí musí byť systém zhromažďovania a uchovávaní zvolený tak, aby čo najviac umožňoval transparentný a efektívny prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí v súlade s podmienkami ustanovenými týmto zákonom. Na tento účel povinné osoby najmä:

a) využijú doterajšie nástroje zhromažďovania informácií o životnom prostredí, najmä vo forme hlásení, oznámení, kontrolnej a rozhodovacej činnosti a podľa potreby tieto nástroje upravujú a doplnia,

- b) vyvinú primerané úsilie na to, aby sa informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú, alebo ktorými disponujú nimi riadené alebo kontrolované povinné osoby, zhromažďovali a uchovávali vo forme, ktorá je ľahko reprodukovateľná a dostupná čo najširšiemu okruhu záujemcov, najmä prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí, hlavne prostredníctvom siete internetu, a aby tieto informácie boli podľa možnosti aktualizované, presné a porovnateľné,
- c) vytvoria a budú udržiavať v aktuálnom stave verejne prístupné zoznamy, registre alebo iné vhodné prostriedky na informovanie verejnosti,
- d) určia osoby alebo útvary zodpovedné za sprístupňovanie informácií o životnom prostredí vrátane prípadnej poradenskej činnosti pre verejnosť v tejto oblasti.

(iii)

Informácie, spadajúce pod legislatívu krízového plánovania sú okrem iného oznamované verejnosti prostredníctvom verejnoprávnych médií. V prípade potreby (napr. povodne, priemyselné havárie a pod.) je zvolaný príslušný krízový štáb. Jeho členmi sú aj zamestnanci ústredného štátneho orgánu, zodpovední za komunikáciu s verejnosťou.

Informovanie verejnosti o závažnej priemyselnej havárii upravujú osobitné predpisy. Relevantný je aj § 33a zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Na výstrahu obyvateľstva pred smogovými situáciami je na základe § 12 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší zriadený smogový varovný systém, ktorý prevádzkuje SHMÚ ako poverená organizácia v rámci varovného systému kvality ovzdušia. Služi na výstrahu obyvateľstva pred nepriaznivým vplyvom znečisteného ovzdušia. SHMÚ bezodkladne informuje o situácii prostredníctvom štátnej meteorologickej služby Ministerstva vnútra SR, ktoré prostredníctvom informačného systému civilnej ochrany vyzoomie dotknuté okresné úrady, obce, úrad verejného zdravotníctva a regionálne úrady verejného zdravotníctva v sídle dotknutého kraja; SIŽP; verejnoprávne médiá a verejnosť prostredníctvom svojho webového sídla. K informáciám sa poskytujú i odporúčania na ochranu zdravia ľudí vypracované úradom verejného zdravotníctva. Dotknutá obec je povinná informovať verejnosť o vzniknutej smogovej situácii bezodkladne, najneskôr však do šiestich hodín od doručenia informácie o smogovej situácii od poverenej organizácie. Obec je povinná zverejniť informáciu v nezmenenom znení na všetkých jej dostupných komunikačných zdrojoch, ktorými sú najmä verejná oznamovacia tabuľa, miestny rozhlas a internetová stránka obce. Prevádzkovateľ verejnoprávneho média je povinný uverejniť informácie do dvoch hodín od ich doručenia; ak aktuálna smogová situácia pretrváva, pravidelne najmenej dvakrát denne oznámiť pretrvávanie smogovej situácie. Ak dôjde k smogovej situácii v blízkosti štátnych hraníc, ministerstvo čo najskôr poskytne informácie o tejto skutočnosti príslušným orgánom dotknutých susedných štátov Európskej únie.

Ad b)

MŽP SR v roku 2014 vypracovalo Koncepciu rezortného informačného systému (KRIS) na roky 2014 - 2019, ktorá zanalyzovala úlohy rezortu, stanovila základnú štruktúru informačných systémov a určila zodpovednosť za ich budovanie. V zmysle KRIS sú dané tri úrovne:

1. rezortný informačný systém – zbiera údaje z jednotlivých rezortných subsystémov,
2. nadrezortné informačné systémy prevádzkované rezortom MŽP SR, ktoré zbierajú údaje aj ostatných rezortov (RPI, Národný geoportál),
3. informačné systémy prevádzkované rezortnými organizáciami (Tvorí inštitucionálnu úroveň pre zabezpečenie činností každej z jeho inštitúcií. Systém je v zmysle KRIS v procese tvorby.).

Všetky tri úrovne sú funkčné a obsahovo prepojené, zároveň je zabezpečený aj prístup z jedného miesta – www.enviroportal.sk.

Ad c)

Povinné osoby majú povinnosť v zmysle § 4 odsek 2 písm. b) zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí vyvinúť primerané úsilie na to, aby sa informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú alebo ktorými disponujú nimi riadené alebo kontrolované povinné osoby, zhromažďovali a uchovávali vo forme, ktorá je ľahko reprodukovateľná a dostupná čo najširšiemu okruhu záujemcov,

najmä prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí, hlavne prostredníctvom siete internetu, a aby tieto informácie boli aktualizované, presné a porovnateľné.

Podľa § 54 ods. 2 zákona je dokumentácia ochrany prírody verejne prístupná. Rovnako je podľa § 51 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny verejne prístupný i štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny.

SMOPaJ aktívne zverejňuje v spolupráci s SAŽP informácie o chránených územiach a chránených stromoch z databázy štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny. Súčasťou organizačnej štruktúry SMOPaJ je špecializovaný celoslovenský Archív ochrany prírody a jaskyniarstva, ktorého účelom je dopĺňať, získavať, spracovávať, ochraňovať a sprístupňovať archívne fondy a zbierky so zameraním na ochranu prírody a jaskyniarstva SR. Spracované dokumenty sú prístupné verejnosti. V oblasti štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny SMOPaJ spolupracuje na správe, uložení, uchovávaní, ochrane, spracovávaní, digitalizácii a sprístupňovaní archívnej zbierky Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny SR. Na základe koordinácie so ŠOP SR sa podieľa na aktualizácii a dopĺňaní chránených území v SR, informácií o týchto územiach a o chránených stromoch v SR v databáze štátneho zoznamu v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Z databázy štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny zverejňuje SMOPaJ v spolupráci so SAŽP informácie o chránených územiach a chránených stromoch. Základné údaje z tejto databázy a základné digitalizované dokumenty zbierky listín sú sprístupnené verejnosti prostredníctvom internetových aplikácií na stránkach uzemia.enviroportal.sk a stromy.enviroportal.sk. Internetové stránky štátneho zoznamu sú vytvorené aj v anglickej verzii a majú vysokú návštevnosť:

- za rok 2017 41 600 relácií (návštev), 29 586 používateľov,
- za rok 2018 39 522 relácií (návštev), 29 149 používateľov,
- za rok 2019 77 010 relácií (návštev), 29 368 používateľov.

SMOPaJ poskytuje žiadateľom o informácie zo štátneho zoznamu (MŽP SR, ŠOP SR, odborná a laická verejnosť) údaje o konkrétnych chránených územiach a chránených stromoch, ako aj súhrnné štatistické údaje. V roku 2017 bolo vybavených 12 žiadostí o informácie zo štátneho zoznamu, v roku 2018 14 žiadostí a v roku 2019 15.

Verejnosti sú tiež prístupné všetky informácie o chránených územiach európskej sústavy chránených území – NATURA 2000, a to na stránke www.sopsr.sk.

Zbierka listín štátneho zoznamu je archívnu zbierku Archívu ochrany prírody a jaskyniarstva. Služby archívu vrátane sprístupňovania dokumentov sú zabezpečené na základe Bádateľského poriadku zo dňa 20.09.2005. Digitalizované archívne dokumenty zbierky listín štátneho zoznamu sú uložené v rámci informačného systému BachProArchív a v roku 2020 budú zverejnené aj prostredníctvom Digitálneho archívu (aplikácia Archívne VaDeMeCum). V oblasti vedenia národnej databázy jaskýň SR SMOPaJ zabezpečuje správu, uloženie, uchovanie, ochranu, spracovanie, digitalizáciu a sprístupňovanie archívnej zbierky Podzemné krasové javy v špecializovanom Archíve ochrany prírody a jaskyniarstva pri SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši, – eviduje jaskyne a vyplňa vybrané údaje o nich v národnej databáze jaskýň SR a koordinuje vyplňanie ďalších údajov so ŠOP SR – SSJ v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z. SMOPaJ túto činnosť vykonáva v spolupráci so SAŽP v Banskej Bystrici a Správou slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši. Základné údaje o jaskyniach v SR sú sprístupnené verejnosti prostredníctvom webovej aplikácie jaskyne.enviroportal.sk, ktorá umožňuje vyhľadávať jaskyne podľa názvov, geomorfologického členenia SR, administratívneho členenia SR, ako aj vyhľadávať literatúru o jaskyniach (podľa názvov článkov a publikácií, autorov a názvov jaskýň. Dáta sú zhromažďované a publikované vďaka spolupráci SMOPaJ s SAŽP, ŠOP SR – Správou slovenských jaskýň a so Slovenskou speleologickou spoločnosťou.

Základné údaje z databázy chránených území, z databázy chránených stromov a digitalizované dokumenty zbierky listín sú sprístupnené verejnosti prostredníctvom internetových aplikácií na stránkach <http://uzemia.enviroportal.sk> a <http://stromy.enviroportal.sk>. Verejnosti sú tiež prístupné všetky informácie o chránených územiach európskej sústavy chránených území – NATURA 2000, a to na stránke www.sopsr.sk. Základné údaje z databázy výskytu druhov a biotopov s názvom Komplexný

informačný a monitorovací systém, ktorý spravuje ŠOP SR, sú prístupné verejnosti na stránke www.biomonitoring.sk

SAŽP v súlade s § 2 ods. 11 písm. c) zákona č. 351/2012 Z. z. zverejňuje environmentálne správy organizácií začlenených v schéme pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) v rámci vedenia a aktualizácie verejného registra EMAS.

Na webovom sídle ÚVZ SR www.uvzs.sk sú uvedené informácie o kúpaliskách, ako aj o kvalite vody na prírodných vodných plochách a na prevádzkovaných prírodných i umelých kúpaliskách, <http://vodanakupanie.sazp.sk/>. V oblasti peľového spravodajstva sú rovnako na webovom sídle v týždňových intervaloch informácie o koncentráciách biologických častíc (peľových zrn, spór) v ovzduší, a to počas celej peľovej sezóny.

Pokiaľ ide o postup v prípade prevádzkovej udalosti na zariadení, havarijnú pripravenosť a havarijné plánovanie sú zakotvené v § 27 ods. 4 zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie v znení neskorších predpisov. Držiteľ povolenia je v zmysle tohto zákona povinný:

- vypracovať záväzné postupy na riešenie udalostí na jadrovom zariadení,
- včas vykonať preventívne a zabezpečovacie opatrenia a bezodkladne odstraňovať stavy, ktoré by mohli ohroziť jadrovú bezpečnosť, život alebo zdravie osôb,
- ohlasovať úradu nedostatky zistené pri prevádzke, údržbe alebo kontrole, ktoré by mohli viesť k vzniku udalostí,
- ohlasovať udalosti úradu a ak ide o nehody a havárie pri uvádzaní jadrového zariadenia do prevádzky, pri prevádzke jadrového zariadenia a jeho vyradovaní, aj Ministerstvu vnútra SR a Ministerstvu zdravotníctva SR, zistiť ich príčiny a vykonávať nápravné opatrenia, prijať všetky vhodné opatrenia na zmiernenie ich následkov a vykonávať nápravné opatrenia,
- informovať verejnosť o nehode, havárii, opatreniach na ochranu zdravia a o činnostiach, ktoré je potrebné vykonať v prípade takejto nehody alebo havárie.

Dotknuté orgány štátnej správy a obce sú povinné oboznámiť verejnosť v oblasti ohrozenia s opatreniami na ochranu obyvateľstva pre prípad nehody alebo havárie jadrového zariadenia alebo nehody a havárie pri preprave rádioaktívnych materiálov.

V prípade jadrovej udalosti je držiteľ povolenia povinný písomne oznámiť v oblasti ovplyvnenej touto udalosťou podľa zistení úradu a ostatných dotknutých orgánov, že za jadrovú škodu spôsobenú touto udalosťou zodpovedá. Toto písomné oznámenie musí byť verejne dostupné u držiteľa povolenia, na úrade a vo všetkých obciach v tejto oblasti.

Postupy informovania sú určené aj vnútornými predpismi dotknutých štátnych orgánov.

Podľa § 4 odsek 1 písmeno h) zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie v znení neskorších predpisov ÚJD SR jedenkrát ročne, vždy k 30. aprílu príslušného roka, predkladá správu o stave jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení na území Slovenskej republiky a o svojej činnosti za uplynulý rok vláde Slovenskej republiky a následne Národnej rade Slovenskej republiky.

1. 1. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 54/2015 Z. z. o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. ÚJD SR je podľa § 9 ods. 1 tohto zákona povinný najneskôr do 24 hodín od času, keď sa od prevádzkovateľa dozvedel, že bol prevádzkovateľom vyhlásený 3. stupeň – núdzový stav v okolí jadrového zariadenia) uviesť na svojom webovom sídle a vo verejných oznamovacích prostriedkoch oznámenie o vzniku jadrovej udalosti na jadrovom zariadení, o dátume vzniku jadrovej udalosti a na ktorom jadrovom zariadení nastala jadrová udalosť. ÚJD SR bezodkladne doručí písomné oznámenie o vzniku jadrovej udalosti a o tom, na ktorom jadrovom zariadení nastala jadrová udalosť a o prevádzkovateľovi tohto jadrového zariadenia všetkým okresným úradom v sídle kraja. Obdobne postupuje aj pri nehode alebo havárii pri preprave rádioaktívnych materiálov. V oznámení o vzniku jadrovej udalosti podľa odsekov 1 alebo 2 úrad uvedie deň, mesiac a rok vzniku jadrovej udalosti, miesto vzniku jadrovej udalosti vymedzením jadrového zariadenia, v ktorom jadrová udalosť nastala, alebo určenie miesta, na ktorom došlo k jadrovej udalosti pri preprave rádioaktívnych materiálov, názov, sídlo, identifikačné číslo a údaje o zápise v obchodnom registri alebo obdobnom registri osoby, ktorá je prevádzkovateľom tohto jadrového zariadenia alebo ktorá je prevádzkovateľom počas jadrovej udalosti pri preprave rádioaktívnych materiálov. Súčasťou

oznámenia sú i ďalšie informácie, najmä predbežné vyjadrenie o predpoklade vzniku jadrovej škody v dôsledku tejto jadrovej udalosti.

Štatistický úrad Slovenskej republiky zverejňuje environmentálne informácie (získané z administratívnych zdrojov a zo štatistického zisťovania vykonaného úradom o komunálnom odpade) na svojej internetovej stránke v databázach (v časti „Životné prostredie“):

- DATAcube. - <http://datacube.statistics.sk/>

- STATdat. - <http://statdat.statistics.sk/>

Štatistický úrad Slovenskej republiky vydáva dve publikácie: „Vybrané ukazovatele o životnom prostredí“ a „Odpady v SR“. Publikácie sú dostupné na internetovej stránke úradu v časti Produkty, Katalóg publikácií.

Ad d)

MŽP SR podľa ustanovení § 33b ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov má povinnosť každý rok zverejniť v tlačenej i elektronickej forme správu o stave životného prostredia v SR. Príslušné ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky mu poskytnú potrebné podklady.

Povinné osoby sú podľa § 7 ods. 1 zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí povinné šíriť informácie o životnom prostredí, ktorými disponujú a ktoré majú, alebo sú pre ne uchovávané, s úmyslom ich aktívne a systematicky na verejnosti šíriť.

Ad e)

Environmentálne zákony, stratégie, politiky, medzinárodné dohody, ako aj informácie o ich implementácii sú široko a ľahko dostupné verejnosti.

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Ad f)

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

V súlade s § 15 ods. 1 písm. p) zákona č. 137/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov vypracovať každoročne správu o prevádzke a kontrole stacionárneho zdroja, ak ide o prevádzkovateľa spaľovne odpadov alebo zariadenia na spoluspaľovanie odpadov s kapacitou dve a viac ton spaľovaného odpadu za hodinu, a predkladať ju okresnému úradu do 15. februára nasledujúceho roka.

Podľa § 15 ods. 1 písm. k) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov sú prevádzkovatelia veľkých zdrojov a prevádzkovatelia stredných zdrojov povinní informovať verejnosť o znečisťovaní ovzdušia zo stacionárneho zdroja a o opatreniach vykonaných na obmedzenie tohto znečisťovania ustanoveným spôsobom.

Podľa § 15 ods. 1 písm. t) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov sú prevádzkovatelia veľkých zdrojov a prevádzkovatelia stredných zdrojov povinní poskytovať poverenej organizácii reprezentatívne údaje z automatizovaných meracích systémov kvality ovzdušia v ustanovenom čase, rozsahu a formáte na účel hodnotenia kvality ovzdušia, informovania verejnosti o kvalite ovzdušia v okolí stacionárneho zdroja podľa § 7 ods. 1 písm. e) a sprístupňovať v reálnom čase údaje z automatizovaných meracích systémov emisií okresnému úradu a inšpekcii.

Podľa § 15 ods. 1 písm. ah) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov zasielať elektronicke výsledky z kontinuálneho merania emisií a informácie o výsledku oprávneného merania údajov o dodržaní emisných limitov, technických požiadaviek a podmienok prevádzkovania do NEIS na účel informovania verejnosti v lehote podľa osobitného predpisu v rozsahu a forme ustanovenej vykonávacím predpisom podľa § 33 písm. j) alebo oznámiť prevádzkovateľovi informačného systému adresu webovej stránky, kde sú protokoly a informácie v ustanovenom čase, rozsahu a forme sprístupňované pre informačný systém a verejnosť.

Ad g)

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Publikované sú napr. environmentálne hodnotenie dopadu činností, environmentálne analýzy prostredia, environmentálne analýzy zdrojov znečistenia, multikriteriálne hodnotenia v procese EIA/SEA, analýzy v rámci urbanistického a územného plánovania, fakty o stave znečistenia, priemyselné riziká, a pod. V elektronickej forme sa nachádzajú na stránke www.enviroportal.sk a na stránkach rezortných organizácií (napr. www.sazp.sk, www.shmu.sk).

V rámci urbanistického a územného plánovania vydáva odbor starostlivosti o životné prostredie okresného úradu na úseku štátnej správy ochrany ovzdušia, ochrany prírody, štátnej vodnej správy a odpadového hospodárstva stanoviská k územným plánom regiónov, územným plánom obcí a územným plánom zón. Údaje o stave znečistenia ovzdušia sú každoročne zverejňované na webových sídlach úradov v sídle kraja a v Správe o kvalite ovzdušia na www.shmu.sk.

Návrhy politik, koncepcií a plánov, ako aj ich zmeny počas ich prípravy a pred ich schválením sú považované za strategické dokumenty a podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov podliehajú strategickému hodnoteniu ich vplyvov na životné prostredie – proces SEA. Návrhy činností pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povolením, ako aj ich zmeny podliehajú posudzovaniu ich vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ide o proces EIA. Výstupy z jednotlivých krokov procesu SEA a EIA sú zverejnené na www.enviroportal.sk/sk/eia.

Pre informovanosť verejnosti o procese implementácie smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, tzv. Rámcovej smernice o vode (RSV) bol vytvorený na rezortnej organizácii VÚVH informačný portál pre potreby zverejňovania jej informácií - <http://www.vuvh.sk/rsv2/?lang=SK>. Na portáli sú zverejnené informácie ohľadom Rámcovej smernice o vode v EÚ, implementácie RSV na národnej a medzinárodnej úrovni, ako aj ďalšie odkazy. V rámci implementácie RSV na národnej úrovni sú zverejnené plánovacie dokumenty z prvého (2010-2015), ako aj druhého plánovacieho obdobia (2016-2021). Ide o dokumenty Vodný plán Slovenska, Plány manažmentu čiastkových povodí, Plány manažmentu povodňového rizika pre jednotlivé čiastkové povodia, Plán rozvoja verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky, Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Slovenskej republiky a Návrh Aktualizácie koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR.

Informovanosť verejnosti je v rámci implementácie RSV a smernice o hodnotení a manažmente povodňových rizík zabezpečovaná aj prostredníctvom účasti expertov, na národných a medzinárodných konferenciách a prostredníctvom publikačnej činnosti. Z dôvodu kompaktnosti podávania informácií verejnosti sa vytvárajú účelové publikácie: tematické správy (Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky, Správa o vodnom hospodárstve v Slovenskej republike, Správa o priebehu a následkoch povodní na území SR), tematické ročenky (Kvalita vody, Hydrologická ročenka), bilancie povrchových a podzemných vôd a mnohé iné. V elektronickej forme sa nachádzajú na internetových stránkach www.minzip.sk, ako aj na stránkach príslušných rezortných organizácií: www.vuvh.sk, www.shmu.sk, www.svp.sk, www.sazp.sk, atď.

V rámci informovanosti verejnosti o vodách určených na kúpanie ÚVZ SR na svojom webovom sídle www.uvzsr.sk každoročne poskytuje Správa Slovenskej republiky o kvalite vôd určených na kúpanie. V oblasti peľového spravodajstva poskytuje v týždňových intervaloch informácie o koncentráciách biologických častíc (peľových zrn, spór) v ovzduší, a to počas celej peľovej sezóny. Rovnako poskytuje informácie v oblasti peľového poradenstva.

Ad h)

V zmysle § 5 ods. 6 zákona č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov MŽP SR zabezpečuje, aby sa na procese navrhovania a určovania skupín produktov a osobitných podmienok na udelenie národnej environmentálnej značky mohli zúčastniť zainteresované strany, najmä zástupcovia výrobcov, dovozcov a predávajúcich, vrátane malých podnikateľov a stredných podnikateľov, odborových zväzov, združení na ochranu životného prostredia a združení na ochranu

spotrebiteľov, vedeckovýskumných pracovísk, orgánov verejnej správy, autorizovaných osôb a akreditovaných pracovísk.

V zmysle § 15 zákona č. 469/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov ministerstvo zabezpečuje, aby verejnosť mala možnosť vyjadriť sa k návrhu na určenie skupín produktov, ako aj k návrhu osobitných podmienok na udelenie národnej environmentálnej značky. Ministerstvo raz ročne uverejní vo Vestníku MŽP SR a na svojej internetovej stránke zoznam produktov, ktorým udelilo národnú environmentálnu značku a zoznam produktov, ktorým udelilo environmentálnu značku EÚ a využije ďalšie formy aktívnej propagácie na informovanie verejnosti o schéme environmentálneho označovania. V zmysle § 14 ods. 2 písm. e) zákona č. 469/2002 Z. z. v znení zákona č. 351/2012 Z. z. je SAŽP poverená plnením vyššie spomenutých úloh.

Ad i)

Na národnej úrovni v zmysle zákona č. 4/2010 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a v súlade s požiadavkami európskeho registra znečisťovania (nariadenie EPaR č. 166/2006 o zriadení E-PRTR), je vedený Národný register uvoľňovania znečisťujúcich látok a prenosov mimo lokalitu prevádzkarne – ako informačný systém verejnej správy. Údaje Národného registra za obdobie rokov 2007-2018 sú sprístupnené verejnosti na internetových stránkach www.minzip.sk, a www.shmu.sk. Národný register obsahuje údaje o uvoľňovaní a prenosoch znečisťujúcich látok v širšom rozsahu, t. j. bez zohľadnenia prahových hodnôt určených pre reportovanie do európskeho PRTR registra.

Národný register PRTR a zlepšenie jeho úrovne je aktuálne predmetom projektu v rámci OP KŽP. Projekt počas trvania v období 2017 – 2022 zabezpečí zlepšenie úrovne registra, a to vytvorením reprezentatívneho komunikačného a informačného systému podľa platných národných aj európskych legislatívnych požiadaviek, s mapovou a grafickou podporou a sprístupnením údajov on-line verejnosti.

Odbory starostlivosti o životné prostredie okresných úradov naplňajú databázy RISO, Národný emisný informačný systém, METAINFO, IS EIA/SEA a na svojich webových stránkach zverejňujú výročné správy za jednotlivé roky, správy o znečisťovaní ovzdušia, správy o povodniach, protipovodňové plány, chránené územia, správy o stave životného prostredia, koncepcie verejných vodovodov a verejných kanalizácií v ich územnej pôsobnosti.

XII. Prekážky zaznamenané pri implementácii článku 5

Popíšte akékoľvek **prekážky**, ktoré bránia implementácii ktoréhokoľvek z odsekov článku 5.

Odpoveď:

V Slovenskej republike je článok 5 Aarhuského dohovoru plne implementovaný. Zaznamenávame prekážky technického charakteru, ako napr.: nevykonáva sa pravidelné zvyšovanie kapacity prenosových sietí, nie sú v dostatočnej miere uvoľňované finančné prostriedky na modernizáciu výpočtovej techniky pre odbory starostlivosti o životné prostredie okresných úradov, ako aj pre ÚVZ SR ohľadne spravovania informačného systému pre vody na kúpanie - IS VNK.

XIII. Ďalšie informácie o praktickom uplatňovaní ustanovení článku 5

Uved'te ďalšie informácie o praktickom uplatňovaní ustanovení o zhromažďovaní a rozširovaní environmentálnych informácií v článku 5, napr. či sú dostupné štatistiky o zverejnených informáciách?

Odpoveď:

Na všetkých orgánoch štátnej správy a samosprávy sú zriadené pracoviská pre komunikáciu s verejnosťou, ktoré si vedú evidenciu prijatých a vybavených žiadostí o poskytnutie informácie, ktoré sa každoročne štatisticky vyhodnocujú.

V súlade so zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhláškou MŽP SR č. 231/2013 Z. z. o informáciách podávaných Európskej komisii, o požiadavkách na vedenie prevádzkovej evidencie, o údajoch oznamovaných do Národného emisného informačného systému a o súbore technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení je zriadený Národný emisný informačný systém, ktorý obsahuje údaje a informácie o veľkých a stredných stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia. V súlade so zákonom č. 286/2009 Z. z. o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zavedená povinnosť vedenia evidencie a oznamovania údajov o fluórovaných skleníkových plynoch, iných fluórovaných skleníkových plynoch, výrobkoch a zariadeniach.

V súlade so zákonom č. 364/2004 Z. z. o vodách a vyhláškou MPŽPaRR SR č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona, ktorou sa zrušuje vyhláška MŽP SR č. 221/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zisťovaní výskytu a hodnotení stavu povrchových vôd a podzemných vôd, o ich monitorovaní, vedení evidencie o vodách a o vodnej bilancii bola zriadená Súhrnná evidencia o vodách, ktorá obsahuje vybrané údaje a informácie v tomto členení:

- *evidencia vodných útvarov povrchovej vody a podzemnej vody,*
- *evidencia množstiev a kvality vody vo vodných útvaroch vrátane ich ovplyvňovania ľudskou činnosťou,*
- *evidencia práv a povinností vyplývajúcich z rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy,*
- *evidencia chránených území.*

Evidencia o vodách je prístupná verejnosti. Každý má právo robiť si z nej výpisy u poverenej osoby a na príslušnom orgáne štátnej vodnej správy.

V súlade so zákonom č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a vyhláškou MŽP SR č. 448/2010 Z.z., ktorou sa tento zákon vykonáva, je SHMÚ poverený správou Národného registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok do životného prostredia a prenosov mimo lokality prevádzkarne, ktorý obsahuje údaje a informácie o prevádzkovateľoch, prevádzkarňach, emisiách vybraných znečisťujúcich látok vypustených z prevádzkarní a o odpadoch prenesených mimo hranice prevádzkarne. V súlade so zákonom č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov MŽP SR prostredníctvom poverenej organizácie v svojej zriaďovateľskej pôsobnosti prevádzkuje informačný systém integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania (IS IPKZ), ktorý obsahuje najmä údaje a informácie o prevádzkovateľoch a prevádzkach, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 39/2013 Z. z.

V súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa prevádzkuje komplexný informačný systém o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (IS EIA/SEA), kde sú vkladané informácie, dokumenty a dokumentácie z procesu EIA a SEA. Verejne prístupné dáta z IS EIA/SEA sú na webovom sídle ministerstva.

V súlade so zákonom č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa prevádzkuje informačný systém prevencie a nápravy environmentálnych škôd (IS PaNEŠ), ktorý obsahuje

najmä údaje a informácie o prírodných zdrojoch a miestach ich výskytu, ktoré môžu byť environmentálnou škodou poškodené, prístup pre oznamovateľov (oznámenia, podnety) a prehľad oznámení podaných v zmysle zákona.

V súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sú verejne prístupné informácie o chránených územiach národnej siete, a to v rámci Štátneho zoznamu chránených území a Zoznamu chránených stromov (www.sopsr.sk a www.enviroportal.sk). Ďalej existujú a sú sprístupnené zoznamy chránených území európskej siete NATURA 2000 (www.sopsr.sk).

Vyššie uvedená „dokumentácia ochrany prírody“ je verejne prístupná podľa § 51 ods. 7 a 54 ods. 21 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

V súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú na webovom sídle ÚVZ SR a webových sídlach RUVZ sprístupnené pre verejnosť aktuálne informácie o kvalite pitnej vody a výnimkách pre používanie pitnej vody (ktorá nespĺňa limity ukazovateľov) a počas kúpacej sezóny k dispozícii týždenné aktualizácie stavu kvality vôd určených na kúpanie. Zároveň sú k dispozícii každoročné správy o pripravenosti vodných plôch na kúpaciu sezónu a správy o hodnotení ich kvality ako i kvality pitných vôd. V oblasti peľového spravodajstva sú k dispozícii v týždňových intervaloch informácie o koncentráciách biologických častíc (peľových zrn, spór) v ovzduší, a to počas celej peľovej sezóny.

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra poskytuje archivované odborné správy ku štúdiu záujemcom, vedie registre geologických informácií, evidenciu žiadateľov, a pod. (Fond archívu odborných správ a posudkov dosiahol celkový počet 98 810 evidovaných a skatalogizovaných jednotiek).

V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy bola Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) zriadená Pôdna služba (starostlivosť o pôdny fond a ochrana proti degradačným procesom). Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy (NPPC-VUPOP) je členom Spoločného výskumného pracoviska EÚ v Ispre (Taliansko) v rámci siete pracovísk Európskeho úradu pre pôdu (Európska komisia, DG-Environment). NPPC-VUPOP je tiež sídlo Národného kontaktného bodu pre Dohovor OSN o boji proti dezertifikácii a degradácii krajiny.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR (MDV SR) od roku 1997 zabezpečuje každoročne realizáciu výskumnej úlohy zameranej na monitoring a analýzu životného prostredia v súvislosti s vplyvmi dopravy. V rámci výskumnej úlohy sa monitorujú informácie o produkcii emisií CO, CO₂, NO_x, VOC, SO₂, TPM, PM10 a PM2,5 z dopravnej prevádzky za cestnú dopravu, železničnú dopravu, leteckú dopravu a vnútrozemskú vodnú dopravu. Emisie z cestnej dopravy sú sledované v členení na osobné automobily, autobusy, motocykle, ľahké nákladné automobily (do 3,5 t) a ťažké nákladné automobily (nad 3,5 t). Výskumná úloha zabezpečuje aj tvorbu databázy environmentálnych indikátorov, vypracovaných podľa metodiky TERM (Transport and Environment Reporting Mechanism). MDV SR poskytuje informácie získané z uvedenej výskumnej úlohy všetkým žiadateľom, ktorí sa na rezort obrátia so žiadosťou o poskytnutie týchto údajov na ďalšie odborné spracovanie. V roku 2019 o údaje zažiadali: Štatistický úrad a Slovenská agentúra životného prostredia.

MDV SR od roku 2016 zabezpečuje realizáciu výskumných úloh „Monitorovanie a vyhodnotenie kolíznych častí dopravnej infraštruktúry, kde dochádza ku kolízii dopravných prostriedkov so živočíchmi v rámci dopravnej infraštruktúry a vytvorenie agregovanej výstupnej databázy údajov a mapových podkladov potrebných pre znižovanie mortality živočíchov v dôsledku stretov s dopravnými prostriedkami“ a „Riešenie konfliktu dopravnej infraštruktúry a biokoridorov“, ktorých výstupom boli informácie týkajúce sa životného prostredia, konkrétne problematiky ochrany biodiverzity prostredníctvom zabezpečovania podmienok pre migráciu živočíchov. MDV SR sprístupnilo požadované informácie z uvedených výskumných úloh nasledovným žiadateľom: Národná diaľničná spoločnosť a SAŽP.

MDV SR od roku 2016 zabezpečuje riešenie viacerých výskumných úloh zameraných na získavanie informácií o životnom prostredí. Výsledky výskumných úloh sú k dispozícii verejnosti v zmysle platných právnych predpisov, čím je zabezpečený prístup k informáciám o životnom prostredí pre verejnosť v zmysle Aarhuského dohovoru..

XIV. Webové adresy relevantné na implementáciu článku 5

Uved'te relevantné webové adresy, ak sú dostupné:

www.enviroportal.sk
www.minzip.sk
www.geoportal.sk
www.vuvh.sk, www.shmu.sk, www.svp.sk, www.sazp.sk; www.soprsr.sk
<http://uzemia.enviroportal.sk> a <http://stromy.enviroportal.sk>.
www.emas.sk
www.air.sk
www.minv.sk
www.uvzsr.sk
www.statistics.sk
<https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis>

XV. Legislatívne, regulačné a iné opatrenia, implementujúce ustanovenia o účasti verejnosti na rozhodovaní o špecifických aktivitách v článku 6

Uved'te legislatívne, regulačné a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o účasti verejnosti na rozhodovaní o špecifických aktivitách v článku 6.

Vysvetlite, ako je implementovaný každý odsek článku 6. Popíšte transpozíciu relevantných definícií v článku 2 a požiadavku na odstránenie diskriminácie v článku 3, odsek 9. Ďalej a predovšetkým popíšte:

- (a) So zreteľom na **odsek 1** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že:
 - (i) Ustanovenia článku 6 sú uplatňované na rozhodovanie, ktoré sa týka povolení navrhovaných aktivít, uvedených v prílohe I Dohovoru;
 - (ii) Ustanovenia článku 6 sú uplatňované na rozhodovanie, ktoré sa týka povolení navrhovaných aktivít, ktoré nie sú uvedené v prílohe I Dohovoru, ale môžu mať významný dopad na životné prostredie;
- (b) Opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že o záležitostiach uvedených v **odseku 2**, je dotknutá verejnosť informovaná na začiatku procedúry environmentálneho rozhodovania, a to adekvátnym, včasným a efektívnym spôsobom;
- (c) Opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že časový rámec procedúr pre účasť verejnosti rešpektuje požiadavky **odseku 3**;
- (d) So zreteľom na **odsek 4** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že k účasti verejnosti dôjde včas;
- (e) So zreteľom na **odsek 5** opatrenia prijaté na podnietenie prípadných uchádzačov, aby identifikovali dotknutú verejnosť, aby sa zapojili do konaní, a aby poskytli informácie, týkajúce sa cieľov ich žiadostí, kým požiadajú o povolenie;
- (f) So zreteľom na **odsek 6** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že:
 - (i) Kompetentné štátne úrady poskytnú dotknutej verejnosti všetky informácie, týkajúce sa rozhodovania, uvedené v článku 6, ktoré sú dostupné v dobe konania procedúry s účasťou verejnosti;

(ii) Predovšetkým kompetentné úrady poskytnú dotknutej verejnosti informácie uvedené v tomto odseku;

(g) So zreteľom na **odsek 7** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že procedúry pre účasť verejnosti umožnia verejnosti predkladať pripomienky, informácie, analýzy alebo názory, ktoré pokladá za relevantné pre navrhovanú činnosť;

(h) So zreteľom na **odsek 8** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že pri rozhodovaní sa berie povinný ohľad na výstup účasti verejnosti;

(i) So zreteľom na **odsek 9** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že verejnosť je o rozhodnutí okamžite informovaná v súlade s náležitými procedúrami;

(j) So zreteľom na **odsek 10** opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že keď štátny úrad znovu uváži alebo aktualizuje prevádzkové podmienky pre činnosť/aktivitu, uvedenú v odseku 1, sú aplikované ustanovenia odsekov 2-9 a v prípade potreby vykonané nevyhnutné zmeny;

(k) So zreteľom na **odsek 11** opatrenia, prijaté na aplikáciu ustanovení článku 6 na rozhodovanie, či povoliť zámerné uvoľňovanie geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia.

Odpoveď:

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zákon č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí a v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov - účastníkom konania o určení povinnej osoby podľa § 5, konania o schvaľovaní plánu prác podľa § 8 a konania o ukončení realizácie plánu prác podľa § 9 je združenie s právnou subjektivitou pôsobiace ku dňu podania písomného oznámenia podľa § 14, ods. 5 najmenej jeden rok na úseku ochrany životného prostredia alebo jeho zložiek, ak o to požiadajú.

Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prírodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní produktov v znení novely zákona č. 351/2012 Z. z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskej únie pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zákon č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. januára 2016 a vykonávacie vyhlášky, nahradil pôvodný zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v § 27 ods.4 písm. i) zavádza informačnú povinnosť výrobcu vyhradeného výrobku vo vzťahu ku konečným používateľom vyhradeného výrobku.

Zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v § 10 písm. a) až c) definuje pojem dotknutá verejnosť.

Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novelou zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z roku 2014 – zákonom č. 314/2014 Z. z. s účinnosťou od 1.1.2015 – sa pôvodne zavedený pojem „zainteresovaná verejnosť“ nahradil pojmom „dotknutá verejnosť“. Zmena pojmu bola zavedená z dôvodu zhodnosti pojmov v zákone a smernici. Dotknutou verejnosťou sa podľa § 3 písm. s) rozumie „verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takom konaní; platí, že MVO podporujúca ochranu životného prostredia a splňajúca požiadavky ustanovené v tomto zákone má záujem na takom konaní,“. V § 6a a v § 24 a 25 sú upravené pravidlá aj pre účasť verejnosti a dotknutej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov a navrhovaných činností.

Podľa EK boli hlavným nedostatkom zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov pred novelou zákona č. 314/2014 Z. z. dôsledky nedostatočného prepojenia procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností s následnými povolovacími procedúrami, pretože sa tak vytváral priestor pre nerešpektovanie výsledkov procesu posudzovania vplyvov, ktorým sa nemohlo garantovať plné zabezpečenie práv dotknutej verejnosti už účasťou na tomto konaní, resp. majúcej záujem o výsledok rozhodovania v záležitostiach životného prostredia. Otvorila sa tak problematika implementácie v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky časti viacerých požiadaviek Aarhuského dohovoru, ktoré smernica EIA implementuje (články č. 6, 7 a 9).

Novela č. 314/2014 Z. z. zahŕňa: záväznosť výstupu zisťovacieho konania a procesu posudzovania vplyvov, podmienenie vydania následného povolenia rešpektovaním stavu a výsledku týchto konaní, postup úradného overovania zhody projektového dokumentu predkladaného do povolovej procedúry s výsledkom týchto konaní prostredníctvom záväzného stanoviska orgánu EIA, ktorý rozhodoval o výsledku posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a napokon aj nové opravné prostriedky zasahujúce do súčasného vnímania tohto nástroja a jeho väzby na účasť v prvostupňových konaniach. Druhý okruh zmien súvisí s precizovaním predmetu posudzovania vplyvov a postupom vykonávania zisťovacích konaní.

V zákone došlo tiež k doplneniu pojmu „dotknutá verejnosť“. Doplnené písmeno s) bolo zaradené hneď za všeobecnú definíciu pojmu „verejnosť“. Definícia „dotknutej verejnosti“ je v zhode s definovaním tohto pojmu v smernici EIA. Dochádza tak k zhodnému pomenovaniu dotknutej verejnosti v zákone a smernici, pretože doteraz zavedený pojem „zainteresovaná verejnosť“ vyvolával v niektorých prípadoch nejasnosti ohľadom skutočnosti, či ide o pojem totožný s pojmom „dotknutá verejnosť“, uvedenom v smernici.

Zmeny ustanovení upravujúcich účasť verejnosti a dotknutej verejnosti v konaní a v následných povolovacích konaniach boli do značnej miery prepracované. Z tohto dôvodu obsahuje novelizačný bod 14 úplné znenie paragrafov 24 a 25.

K oslabeniu procesného postavenia verejnosti a dotknutej verejnosti vôbec neprišlo, práve naopak. Zavádza sa možnosť verejnosti uplatniť mimoriadny opravný prostriedok v konaniach podľa tohto zákona v tých prípadoch, ak nebola účastníkom konania. Výsledok tohto konania - rozhodnutie môže neúčastník konania prostredníctvom časovo následných opravných prostriedkov napadnúť. Týmto doplnením sa zabezpečuje dôsledné prevzatie čl. 11 ods. 1 smernice EIA, pričom táto výhrada bola súčasťou formálneho oznámenia EK voči SR.

V súčasnosti je procesné postavenie verejnosti a dotknutej verejnosti v konaniach podľa tohto zákona a taktiež v následných povolovacích konaniach upravené podrobným spôsobom. V § 24 ods. 4 je upravená spomenutá možnosť doručiť k neprávoplatnému rozhodnutiu odvolanie aj v prípade subjektu, ktorý nebol dovtedy účastníkom zisťovacieho konania alebo posudzovania vplyvov. Upravuje sa tak ďalší zo spôsobov, akým sa je možné v rámci konania prihlásiť o pozíciu dotknutej verejnosti.

Všetky úpravy boli vykonané v súlade s požiadavkami formálneho oznámenia EK a taktiež s požiadavkami Aarhuského dohovoru, ktorý SR ratifikovala predpísaným spôsobom, a ktorého je zmluvnou stranou. Jednou z povinností SR v tomto zmysle je aj úprava

vnútroštátneho práva v súlade s požiadavkami Aarhuského dohovoru a s priznanými právami verejnosti vo vzťahu k vymedzeným konaniam týkajúcim sa životného prostredia.

Súčasná úprava obsahuje informačnú povinnosť príslušného orgánu vo vzťahu k verejnosti; komunikačnými kanálmi je najmä webové sídlo, prípadne úradná tabuľa. V tejto súvislosti upozorňujeme, že z hľadiska časovo neobmedzenej informovanosti počas vymedzeného obdobia považujeme za najvhodnejšie webové sídla – internetové stránky príslušných úradov. Odsekom 2 sa zabezpečuje dotknutej verejnosti právo na účasť v konaniach podľa tohto zákona aj v následných povoľovacích konaniach podľa osobitných predpisov. Predpokladom pre účasť v konaní je zainteresovanie sa v konaní niekým z verejnosti podaním jednej z foriem písomného stanoviska, obsahujúcim zároveň náležitosti podľa ods. 4, tak aby bolo možné identifikovať nositeľa (tvorca) písomného stanoviska ako konkrétnu verejnosť, ktorá nasledovne nadobúda v konaní postavenie účastníka konania.

Z predchádzajúceho znenia zákona sa viac menej preberajú ustanovenia bližšie definujúce občiansku iniciatívu ako jedného z členov verejnosti. Rozširujú a precizujú sa ale ustanovenia o spôsobe kreovania splnomocnenca občianskej iniciatívy, možnosti jeho odstúpenia, odvolania a nahradenia splnomocnenca.

Vzhľadom na špecifické postavenie dotknutej verejnosti ako účastníka konania sa v zhode so súčasným stavom, čo sa týka následných povoľovacích konaní, v odseku 1 stanovuje procesné postavenie dotknutej verejnosti ako účastníka konania. Nevyžaduje sa súhlas dotknutej verejnosti na zastavenie konaní, ktoré inicioval navrhovateľ práve z dôvodu špecifického postavenia verejnosti presadzujúcej svoje požiadavky z hľadiska vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a z dôvodu, že zastavenie konania sa zväčša týka skutočností súvisiacich len s navrhovateľom. V prípade účasti väčšieho počtu subjektov (viac ako 20) zo strany dotknutej verejnosti na konaní sa umožňuje doručenie písomností tejto dotknutej verejnosti verejnou vyhláškou. Upravuje sa tiež spôsob, akým sa doručenie verejnou vyhláškou vykoná.

Postavenie verejnosti sa v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie významne zmenilo najmä novelou č. 145/2010 Z. z. s účinnosťou od 1. mája 2010 a následne poslednou spomenutou novelou č. 314/2014 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2015. Za predpísaných podmienok môžu mať fyzická osoba, právnická osoba (vrátane MVO) alebo občianska iniciatíva postavenie účastníka konania v správnych konaniach vedených podľa tohto zákona a postavenie účastníka môžu mať i v následnom povoľovacom konaní, ktoré je vedené podľa osobitného predpisu. Do 31.4.2010 mali tieto osoby v následných povoľovacích konaniach postavenie zúčastnenej osoby. Novelou č. 145/2010 Z. z. s účinnosťou od 1. mája 2010 a následne novelou č. 408/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. decembra 2011 sa značne posilnilo právo verejnosti mať účasť na rozhodovacom procese (napr. právo podať opravný prostriedok) a poslednou novelou č. 314/2014 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2015 sa zafinovala dotknutá verejnosť v zhode s príslušnou definíciou smernice EIA).

Podľa § 82 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov „Účastníkom konania o vydanie súhlasu alebo povolenie výnimky je v prípadoch uvedených v odseku 2 len žiadateľ, ak tento zákon neustanovuje inak. Účastníkom konania o vydanie súhlasu na zriadenie zoologickej záhrady je aj obec, v ktorej katastrálnom území je alebo má byť zoologická záhrada umiestnená. Združenie s právnou subjektivitou,¹¹⁴⁾ ktorého predmetom činnosti najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1), a ktoré podalo predbežnú žiadosť o účasť podľa odseku 6, je účastníkom konania, ak spôsobom podľa osobitného predpisu^{113a)} potvrdilo svoj záujem byť účastníkom v začatom správnom konaní; potvrdenie musí byť doručené príslušnému orgánu ochrany prírody v lehote na to určenej týmto orgánom a zverejnenej spolu s informáciou o začatí tohto konania ako konania, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom, podľa odseku 7.

Podľa § 82 ods. 6 až 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (právna úprava ods. 6 a 7 novelou zákona č. 408/2011 Z. z. účinným od 1.12.2011):

„(6) Združenie podľa odseku 3 môže formou predbežnej žiadosti písomne požiadať orgán ochrany prírody o účasť v bližšie nešpecifikovaných správnych konaniach, ktoré tento orgán v budúcnosti začne alebo v súčasnosti vedie, a v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany

prírody a krajiny chránené týmto zákonom. Žiadosť musí obsahovať najmä názov združenia, jeho sídlo, identifikačné číslo, meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene združenia a určenie konania, o ktorého začatí chce byť združenie upovedomené; prílohou k žiadosti musia byť stanov^{115a)} preukazujúce predmet činnosti podľa odseku 3.

(7) Orgán ochrany prírody je povinný zverejniť na svojej internetovej stránke informáciu o začatí každého správneho konania, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom, s výnimkou konaní podľa odseku 8, a to najneskôr do troch pracovných dní od začatia konania; súčasťou uvedenej informácie je údaj o lehote, ktorú určil na doručenie písomného alebo elektronického potvrdenia záujmu byť účastníkom v začatom správnom konaní podľa odseku 3, ktorá nesmie byť kratšia ako 5 pracovných dní od zverejnenia informácie.

(8) Ustanovenia odseku 3 tretej vety a odsekov 6 a 7 sa nevzťahujú na konanie podľa § 44 ods. 2, § 61e konania uvedené v § 81 ods. 2, konanie o priestupkoch a iných správnych deliktach podľa § 90 až 93 a konanie o zhabaní jedincov chránených druhov podľa § 96.“

Podľa § 16a vodného zákona má verejnosť možnosť stať sa účastníkom konania o povolení navrhovanej činnosti prostredníctvom doručenia písomného stanoviska k projektovej dokumentácii k navrhovanej činnosti alebo k odbornému stanovisku orgánu štátnej vodnej správy do 10 dní od ich zverejnenia na webovom sídle orgánu štátnej vodnej správy a na webovom sídle ministerstva.

Podľa § 4c ods. 4 až 7 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší ministerstvo počas prípravy Národného programu pre znižovanie emisií, ktorý slúži na riadenie znečisťovania ovzdušia so zámerom obmedziť národné ročné antropogénne emisie, alebo pri jeho aktualizácii, ktorou sa zavádzajú ďalšie opatrenia, zverejní návrh národného programu na svojom webovom sídle na 30 dní a konzultuje návrh národného programu s verejnosťou a s príslušnými orgánmi, ktorých sa vykonávanie národných programov môže týkať z dôvodu ich osobitej environmentálnej pôsobnosti v oblasti znečisťovania ovzdušia a riadenia kvality ovzdušia na všetkých úrovniach. Verejnosť má právo podať ministerstvu písomné pripomienky k návrhu národného programu. Ministerstvo je povinné uskutočniť verejné prerokovanie návrhu národného programu a po preskúmaní pripomienok vyjadrených verejnosťou a príslušnými orgánmi informuje ministerstvo verejnosť o prijatých rozhodnutiach a o dôvodoch, na ktorých sa tieto rozhodnutia zakladajú, vrátane informácií o procese účasti verejnosti. Informácie ministerstvo zverejní na svojom webovom sídle.

Podľa § 10 ods. 8 až 11 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov je okresný úrad v sídle kraja povinný zverejniť na 30 dní na svojom webovom sídle a obvyklým spôsobom informáciu o vypracovaní návrhu programu alebo integrovaného programu na zlepšenie kvality ovzdušia a informáciu o tom, kde možno do návrhu programu nahliadnuť tak, aby sa s ním mohla oboznámiť verejnosť dotknutého územia a verejnosť má právo podať písomné pripomienky okresnému úradu v sídle kraja. Okresný úrad v sídle kraja je povinný uskutočniť verejné prerokovanie návrhu programu a pri dopracúvaní programu prihliada na podané písomné pripomienky alebo pripomienky uplatnené najneskôr na verejnom prerokovaní. Podľa § 18 ods. 5 a 6 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší má verejnosť právo podať písomné pripomienky k zverejnenej žiadosti o povolenie stavby spaľovne odpadov, zariadenia na spoluspaľovanie odpadov a ich zmene. Pripomienky je možné podať najneskôr na verejnom prerokovaní žiadosti. Pri vydávaní súhlasu sa prihliada na pripomienky verejnosti.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 351/2012 Z. z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskej únie pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú zúčastnené strany (aj verejnosť) oboznámené so žiadosťou organizácie o registráciu v schéme EMAS prostredníctvom webového sídla príslušného orgánu (www.emas.sk) a podľa §2 ods. 4 zákona č. 351/2012 môže verejnosť voči zverejnenej žiadosti uplatniť svoje námietky v lehote do 15 dní od jej zverejnenia.

Zákon č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí a v znení neskorších predpisov umožňuje sprístupniť strategické hlukové mapy a informácie o škodlivých účinkoch hluku verejnosti, prerokovať návrhy akčných plánov s verejnosťou a informovať verejnosť o prijatých záveroch a opatreniach (§ 5 ods. 2 písm. e).

Zákon č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožňuje účasť verejnosti na povoľovaní úložísk (§ 8). Príslušný orgán je povinný bez zbytočného odkladu zverejniť na svojej internetovej stránke alebo na svojej úradnej tabuli po dobu 15 dní informácie podľa § 8 ods. 3 písm. a) až d) týkajúce sa náležitostí žiadosti o povolenie úložiska a podrobností zabezpečenia účasti verejnosti v konaní. Zainteresovaná verejnosť podľa § 8 ods. 2 tohto zákona, ktorá písomne oznámila svoj záujem zúčastniť sa na konaní, má v konaní podľa § 7 (Povoľovanie úložísk) postavenie zúčastnenej osoby.

Podľa § 20 ods. 4 písm. x) zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov obvodný banský úrad na úseku ukladania sprístupňuje informácie pre verejnosť. Ustanovenie § 19 definuje potrebu zriaďovania informačného systému týkajúceho sa ukladania na zabezpečenie zhromažďovania údajov a poskytovania informácií ako súčasti informačného systému verejnej správy. Informačný systém sa sprístupňuje pre potreby štátnych orgánov, orgánov verejnej správy a samosprávy pri povoľovaní činnosti, ktorá môže ovplyvniť ukladanie alebo môže byť ukladaním ovplyvnená a slúži tiež pre zhromažďovanie, uchovávanie a šírenie informácií o životnom prostredí podľa § 4 zákona č. 205/2004 Z. z., ako aj ich sprístupňovanie podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

Zákon č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov dáva do súladu časť týkajúcu sa nebezpečných látok s legislatívou v oblasti chemických látok. Zlepšuje účasť verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj jej prístup k informáciám o bezpečnosti.

Podľa § 14 ods. 5 účasť verejnosti na rozhodovacích procesoch týkajúcich sa podnikov, na ktoré sa vzťahuje tento zákon dostatočne upravujú osobitné predpisy. Čl. V zákona s cieľom posilniť toto ustanovenie dopĺňa do zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nové ustanovenie, na základe ktorého každá navrhovaná činnosť, na ktorú sa vzťahuje zákon o prevencii závažných priemyselných havárií musí byť predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Podľa § 15 ods. 2 prevádzkovateľ podniku, na ktorý sa vzťahuje tento zákon, je povinný zabezpečiť trvalý prístup verejnosti k informáciám podľa prílohy č. 2 k zákonu a to aj elektronicky na svojom webovom sídle. Ide o aktívnu formu sprístupňovania informácií verejnosti, a to nielen dotknutej závažnou priemyselnou haváriou ale vo všeobecnosti. Odseky 3 až 5 ustanovujú informovanie verejnosti, ktorá môže byť priamo dotknutá závažnou priemyselnou haváriou, vrátane verejnosti iného štátu v prípade havárií s cezhraničnými účinkami.

Ďalší dôležitý prvok v tejto oblasti je Informačný systém prevencie závažných priemyselných havárií (§ 16), ktorého cieľom je komplexne zhromažďovať údaje a poskytovať informácie nielen verejnosti, ale aj štátnej správe <https://app.sazp.sk/SevesoPublic/>

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov umožňuje za určitých podmienok účasť verejnosti v rámci konania o uložení povinnosti vykonať preventívne opatrenia alebo zmierňujúce opatrenia a konania o uložení opatrení prijať a vykonať opatrenia na odstránenie environmentálnej škody:

§ 25

Účastníci konania

(1) Účastníkom konania je prevádzkovateľ.

(2) Účastníkom konania podľa § 27 a 28 je aj

a) vlastník, správca alebo nájomca nehnuteľnosti, ktorá je dotknutá environmentálnou škodou alebo na ktorej sa budú prijímať a vykonávať preventívne opatrenia alebo nápravné opatrenia,

c) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť environmentálnou škodou priamo dotknuté.

(3) Účastníkom konania podľa § 27 je aj občianske združenie alebo iná organizácia založená alebo zriadená podľa osobitných predpisov, ktorej cieľom podľa stanov, zriaďovacej listiny, zakladacej listiny, nadačnej listiny alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana životného prostredia, ktorá podala oznámenie podľa § 26 ods. 1 a zároveň písomne oznámila svoj záujem zúčastniť sa na konaní najneskôr do siedmich dní od doručenia upovedomenia podľa § 26 ods. 5.

§ 26

Oznámenie

(1) Vlastník, správca alebo nájomca nehnuteľnosti, ktorá je alebo môže byť dotknutá environmentálnou škodou, právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť environmentálnou škodou priamo dotknuté, mimovládna organizácia (ďalej len „oznamovateľ“) sú oprávnené oznámiť príslušnému orgánu skutočnosti nasvedčujúce tomu, že došlo k environmentálnej škode.

Ustanovenie § 20 tiež definuje potrebu zriaďovania informačného systému prevencie a nápravy environmentálnych škôd na zabezpečenie ukladania, zhromažďovania údajov a poskytovania informácií. Informačný systém sa sprístupňuje pre potreby, orgánov verejnej správy, samosprávy a prevádzkovateľov pracovných činností uvedených v § 1 ods. 2 a 3 zákona, ktorými môže byť spôsobená bezprostredná hrozba alebo environmentálna škoda a slúži tiež pre zhromažďovanie, uchovávanie a šírenie informácií o životnom prostredí podľa § 4 zákona č. 205/2004 Z. z., ako aj ich sprístupňovanie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. pre činnosti príslušných úradov.

Ad a)

(i) Účastníkmi konaní o povolení činností uvedených v prílohe č. I Aarhuského dohovoru sú členovia dotknutej verejnosti, ktorí sa zúčastnia procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

(ii) Zákony č. 117/2010 Z. z., č. 408/2011, č. 221/2019, č. 356/2019 a č. 460/2019 Z. z. novelizovali § 82 ods. 3, 6 a 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, čím sa upravilo postavenie verejnosti v konaniach podľa tohto zákona.

„(3) Účastníkom konania o vydanie súhlasu alebo povolenie výnimky je v prípadoch uvedených v odseku 2 len žiadateľ, ak tento zákon neustanovuje inak. [...] Združenie s právnou subjektivitou, ktorého predmetom činnosti najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1), a ktoré podalo predbežnú žiadosť o účasť podľa odseku 6, je účastníkom konania ak spôsobom podľa osobitného predpisu^{113a)} potvrdilo svoj záujem byť účastníkom v začatom správnom konaní;...“.

„(6) Združenie podľa odseku 3 môže formou predbežnej žiadosti písomne požiadať orgán ochrany prírody o účasť v bližšie nešpecifikovaných správnych konaniach, ktoré tento orgán v budúcnosti začne alebo v súčasnosti vedie, a v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom.“

„(7) Orgán ochrany prírody je povinný zverejniť na svojej internetovej stránke informáciu o začatí každého správneho konania, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom okrem konaní podľa odseku 8, a to najneskôr do troch pracovných dní od začatia konania; súčasťou uvedenej informácie je údaj o lehote, ktorú určil na doručenie písomného alebo elektronického potvrdenia záujmu byť účastníkom v začatom správnom konaní podľa odseku 3, ktorá nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní od zverejnenia informácie.“

V § 82 ods. 3 bola vypustená tretia veta: „Účastníkom konania podľa tohto zákona je aj fyzická osoba, občianska iniciatíva^{113a)} alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu.“^{113b)} „Touto zmenou nedochádza k zúženiu okruhu účastníkov konania, nakoľko išlo len o deklaratórne vymedzenie odkazujúce na osobitný právny predpis, ktorý dané postavenie naďalej priznáva.“

Ad b)

Slovenská republika zabezpečuje informovanie verejnosti už na začiatku procesu rozhodovania v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Legislatíva v oblasti posudzovania vplyvov zabezpečuje, že verejnosť je informovaná od samotného začiatku procesu adekvátnym, včasným a efektívnym spôsobom.

Zverejňovanie začiatku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie je zabezpečené na webovom sídle MŽP SR a webových stránkach okresných úradov a obcí.

Počas priebehu konania sa môže účastník konania zapojiť do rozhodovacieho procesu nazeraním do spisu, podávaním procesných návrhov a napísaním pripomienok a pred vydaním rozhodnutia má každý účastník konania právo vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia a spôsobu jeho získania ako aj navrhnúť doplnenie. Po vydaní rozhodnutia môže každý účastník konania podať opravný prostriedok proti prvostupňovému rozhodnutiu. V druhostupňovom konaní sa postupuje primerane podľa ustanovení o prvostupňovom konaní so všetkými právami a povinnosťami účastníka konania. Pokiaľ je účastník konania presvedčený, že jeho práva v administratívnom procese boli porušené, môže podať v príslušnej lehote žalobu na súd na preskúmanie zákonnosti administratívneho rozhodnutia.

Ad c)

Časový rámec rešpektuje zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Časový rámec (lehoty) pre verejnosť sú v zákone EIA/SEA presne stanovené. Pri následnom povoľovacom konaní je časový rámec pre verejnosť daný lehotami podľa špeciálnych zákonov. Ak v nich lehoty nie sú stanovené, tak sa určujú v zmysle správneho poriadku.

Ad d)

Vo všetkých stupňoch posudzovania v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je umožnené verejnosti včas sa oboznámiť a vyjadriť k navrhovanej činnosti alebo k strategickému dokumentu.

Legislatíva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie zabezpečuje účasť verejnosti na rozhodovacom procese od jeho začiatku (t. j. od zverejnenia oznámenia o činnosti, resp. od zverejnenia oznámenia o strategickom dokumente), teda v čase, keď sú všetky alternatívy otvorené.

Ad e)

Do diskusie s dotknutou verejnosťou ešte pred procesom povoľovania činnosti alebo pred rozhodnutím o jej umiestnení alebo počas prípravy strategického dokumentu alebo pred jeho schválením vstupuje žiadateľ, resp. navrhovateľ, a to v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov, ak sa dotknutá verejnosť do tohto procesu svojimi písomnými pripomienkami zapojí.

Predvolanie navrhovateľa pri podaní oznámenia či zámeru, a poučenie o verejnosti, taktiež v rámci krokov procesu podľa potreby. Táto diskusia môže byť súčasťou „konzultácií alebo verejného prerokovania“- určené zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Ad f)

(i) Kompetentné úrady poskytnú dotknutej verejnosti všetky informácie, vzťahujúce sa k rozhodovacím procesom podľa odseku 6, ktoré sú dostupné počas konkrétnej etapy rozhodovania, a to buď etapy posudzovania vplyvov na životné prostredie alebo etapy správneho konania.

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o EIA je verejnosti bez poplatku sprístupňovaná dokumentácia k projektu v jednotlivých fázach procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie - oznámenie, zámer alebo oznámenie o zmene, rozhodnutie zo zisťovacieho konania, rozsah hodnotenia, správa o hodnotení, záverečné stanovisko. Predmetné písomnosti sú verejnosti prístupné v mieste dotknutej obce a zároveň na webovom sídle MŽP SR.

V procese EIA/SEA (ktorý však nie je povoľovacím procesom) má dotknutá verejnosť k dispozícii všetky informácie o posudzovanej činnosti alebo o posudzovanom strategickom dokumente tak, ako ich majú k dispozícii dotknuté orgány, povoľujúci orgán, rezortný orgán, dotknuté obce a iné subjekty. Navyiac, v procese zisťovacieho konania a v procese posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti, ktoré sú vedené ako správne konania podľa správneho poriadku, má dotknutá verejnosť väčšie práva ako dotknuté orgány štátnej správy,

pretože v týchto konaniach má dotknutá verejnosť postavenie účastníka konania. Ako účastník konania sa môže odvolať napr. voči rozhodnutiam zo zisťovacieho konania a voči záverečnému stanovisku z procesu posudzovania a následne môže podať i žalobu na súd.

Všetky povinné informácie o procese EIA/SEA sú povinne zverejňované na <http://www.enviroportal.sk/sk/eia>. V povoľovacom procese (ktorým je spravidla správne konanie) má verejnosť - v postavení účastníka konania rovnaké práva pri zisťovaní všetkých relevantných informácií súvisiacich s podkladmi pre rozhodovanie, ako ich majú ostatné subjekty povoľovacieho konania. Tieto jej práva vyplývajú zo správneho poriadku.

(ii) Kompletná dokumentácia je prístupná a zverejňovaná v zmysle národnej legislatívy. V procese posudzovania vplyvov na životné prostredie sú dotknutej verejnosti poskytnuté všetky dostupné informácie pri každom kroku posudzovania podľa zákona EIA. Príslušné orgány posudzovania vplyvov na životné prostredie poskytujú dotknutej verejnosti informácie v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie pred rozhodovacími procesmi.

V procese povoľovacieho konania sú informácie pre dotknutú verejnosť zabezpečené v súlade so zásadami správneho konania podľa správneho poriadku.

Ad g)

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je verejnosti sprístupňovaná dokumentácia k projektu alebo strategickému dokumentu v jednotlivých fázach procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (oznámenie, oznámenie o zmene alebo zámer, rozhodnutie zo zisťovacieho konania, rozsah hodnotenia, správa o hodnotení, záverečné stanovisko) a zároveň je jej poskytnutá možnosť vyjadrovať sa k projektu alebo strategickému dokumentu v každej fáze procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie zasielaním stanovísk a účasťou na verejnom prerokovaní či konzultáciách, podaním v podateľni, elektronickým spôsobom cez internet, písomne prostredníctvom Slovenskej pošty, do záznamu počas verejného prerokovania.

V procese povoľovacieho konania má verejnosť zabezpečenú možnosť predkladania pripomienok zásadami správneho konania podľa správneho poriadku alebo v podľa ustanovení osobitných predpisov (podaním v podateľni, elektronickým spôsobom cez internet, písomne prostredníctvom Slovenskej pošty, do záznamu počas verejného prerokovania, konzultácie).

Ad h)

Z dôvodu, aby sa zabezpečilo verejnosti sprostredkovanie informácie o tom, ako sa naložilo s pripomienkami verejnosti, povoľujúci orgán bezodkladne sprístupní verejnosti obsah rozhodnutia a podmienky v ňom uvedené, hlavné dôvody, na ktorých sa rozhodnutie zakladá, vrátane informácií o účasti verejnosti a hlavné opatrenia na predchádzanie, zníženie, a ak je to možné, kompenzácie závažných nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej zmeny.

Povoľujúci orgán v rozhodnutí je povinný uviesť, ako sa vysporiadal s námietkami subjektov dotknutej verejnosti v postavení účastníka konania, a prečo boli ich konkrétne pripomienky alebo námietky zamietnuté. Týka sa to všetkých konaní o povolení činností s významným vplyvom na životné prostredie podliehajúcich procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (činnosti v prílohe I Aarhuského dohovoru), ako aj činností majúcich významný vplyv na životné prostredie povoľovaných podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v ktorých sú subjekty zainteresovanej verejnosti v postavení účastníka povoľovacieho konania.

Ad i)

Subjekty dotknutej verejnosti sú o rozhodnutí z povoľovacieho procesu informované priamym (adresným) doručením rozhodnutia, resp. doručením rozhodnutia verejnou vyhláškou.

Verejnosť je o všetkých krokoch vykonávaných podľa zákona č. 24/2006 Z. z. informovaná na stránke <http://www.enviroportal.sk/sk/eia>. O niektorých dokumentoch je informovaná tiež na portále právnych predpisov <https://www.slov-lex.sk/domov>.

ÚJD SR svoje rozhodnutia zverejňuje ihneď na svojej webovej stránke www.ujd.gov.sk a na elektronickej úradnej tabuli, ktorá sa nachádza v sídle úradu a je dostupná 24 hodín denne.

Ad j)

Opatreniami, ktoré majú zabezpečiť, že v prípade, ak štátny úrad znovu uváži alebo aktualizuje prevádzkové podmienky pre činnosť/aktivitu, uvedenú v odseku 1, sú najmä pokyny a nariadenia aplikované v súlade s ustanoveniami odsekov 2 - 9 a v prípade potreby sú tiež vykonané nevyhnutné zmeny so zreteľom na odsek 10.

Ad k)

Rozhodnutím Rady 2006/957/ES z 18. decembra 2006 Európske spoločenstvo schválilo zmeny a doplnenia Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v mene Európskeho spoločenstva (Ú. v. EÚ L 386/46, 29.12.2006), ktoré boli prijaté na druhom zasadnutí zmluvných strán dohovoru (25.-27. mája 2005, Almata, Kazachstan).

Príslušné právne predpisy Spoločenstva, ktoré upravujú problematiku GMO, najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách, obsahujú ustanovenia o účasti verejnosti na procese rozhodovania o GMO, ktoré sú v súlade so zmenami a doplneniami Aarhuského dohovoru.

Do zákona č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov sa prenieslo len ustanovenie odseku 2 prílohy 1a Dohovoru, ktoré podľa nášho názoru predstavuje o niečo podrobnejšiu úpravu než v smernici.

Dôvodom bola potreba zjednodušiť opakované zavádzanie do životného prostredia a urýchlenie a zjednodušenie konania vo veciach, v ktorých ide o opakovaný súhlas s uvedením výrobku na trh, pri zachovaní práva verejnosti na informovanie.

Znenia § 34 ods. 3 a § 35 ods. 3 zákona č. 151/2002 Z. z. sú uplatnením rozhodnutia Rady 2006/957/ES, ktorým sa schválila zmena Dohovoru.

XVI. Prekážky zaznamenané pri implementácii článku 6

Popíšte akékoľvek **prekážky zaznamenané** pri implementácii ktoréhokoľvek odseku článku 6.

Odpoveď:

Prekážky boli do veľkej miery odstránené novelami zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 117/2010 Z. z., zákon č. 145/2010 Z. z., zákon č. 408/2011 Z. z., zákon č. 345/2012 Z. z., zákon č. 448/2012 Z. z., zákon č. 39/2013 Z. z., zákon č. 180/2013 Z. z., zákon č. 314/2014 Z. z. a zákona č. 128/2015 Z. z.), ktorými bola posilnená účasť verejnosti v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, a to pri posudzovaní projektov, zmien projektov a strategických dokumentov (plánov). Pomerne významne bola posilnená účasť MVO v rozhodovacích procesoch vedených podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, a to novelou č. 408/2011 Z. z. účinnou od 1.12.2011.

V tejto súvislosti upozorňujeme na jeden z rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie C-240/09 z 8.3.2011, ktorý je výsledkom prejudiciálneho konania vo veci problematiky účasti občianskych združení v konaniach na úseku ochrany prírody a krajiny v súvislosti s uplatňovaním čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Obsah a výsledok rozsudku bol podnetom na prijatie novely zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (novela č. 408/2011 Z. z. účinná od 1.12.2011), na základe ktorej sa zmenilo postavenie občianskych združení

v správnych konaniach, a to zo zúčastnenej osoby na účastníka konania. Účastník konania má v správnom konaní väčší rozsah práv ako zúčastnená osoba.

ÚJD SR ako prekážku pri implementácii článku 6 Aarhuského dohovoru vníma napr. výstavbu jadrovej elektrárne, počas ktorej prichádza k zmenám na stavbe. Z dohovoru však jednoznačne nevyplýva, kedy konkrétne je pri zmene na stavbe potrebné posudzovanie vplyvov na životné prostredie a z toho vyplývajúca účasť verejnosti na konaní. Takéto zmeny sú obvyklé pri výstavbe jadrovej elektrárne a samotná prax ukazuje, že je neúčelné, aby pri každej zmene na stavbe malo prísť k samostatnému konaniu s účasťou verejnosti, nakoľko nie každá zmena stavby je kvalifikovaná ako zmena činnosti ako takej. MŽP SR uvádza, že takéto kritéria vo vzťahu k zmenám určuje smernica EIA.

Správa z dielne organizácie Via Iuris z r. 2020 sa venuje taktiež téme tzv. salámovej metódy (salami slicing) v konaní podľa zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Pod takouto metódou sa rozumie rozčlenenie komplexných projektov/požiadaviek na viaceré čiastkové kroky, ktoré sa presadzujú postupne s cieľom urýchliť povolovací proces, príp. s cieľom zvýšiť akceptáciu navrhovanej činnosti dotknutými subjektami prostredníctvom bagatelizácie veľkosti a charakteru navrhovanej činnosti posudzovanej v procese EIA.²

Ako upozorňujú zástupcovia občianskej spoločnosti, v kontexte tejto témy je možné vnímať o. i. aj niektoré aspekty procesu povolenia zmien jadrových zariadení. Zástupcovia občianskej spoločnosti upozorňujú na to, že zmeny činnosti týkajúce sa jadrovej elektrárne Mochovce (blok 1 a 2) z r. 2018 a 2019 mali byť považované za jednu spoločnú zmenu jednej činnosti, ktorá mala byť povinne posúdená z hľadiska jej vplyvov na životné prostredie a ktorá mala zahŕňať všetky čiastkové zmeny, pre ktoré boli vedené samostatné konania. V zmysle tejto interpretácie by povolenie zmien činnosti týkajúce sa jadrových zariadení malo podliehať procesu povinného posudzovania vplyvov na životné prostredie.

V súvislosti s § 37bc zákona 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie, v zmysle ktorého sa povolenie na prevádzku jadrového zariadenia s časovým obmedzením, ktoré by uplynulo po 1. auguste 2013, považuje za povolenie na prevádzku jadrového zariadenia bez časového obmedzenia, poukazujú zástupcovia občianskej spoločnosti na stanovisko Výboru pre súlad s Aarhuským dohovorom, v zmysle ktorého sa zmena platnosti povolenia činnosti považuje za prehodnotenie/aktualizáciu podmienok prevádzkovania činnosti, ktoré podlieha procesu účasti verejnosti v zmysle čl. 6 Aarhuského dohovoru.³ Podľa zástupcov občianskej spoločnosti je takéto paušálne predĺženie platnosti povolení jadrových zariadení s časovým obmedzením na neobmedzene dlhý čas v rozpore s čl. 6 Aarhuského dohovoru.

ÚJD SR k vyjadreniu zástupcov občianskej spoločnosti uvedených vyššie uvádza, že vo všeobecnosti dochádza k parciálnym zmenám na jadrových zariadeniach, ktoré vedú k prehĺbovaniu jadrovej bezpečnosti všade vo svete takmer priebežne. Požiadavka na trvalé zvyšovanie jadrovej bezpečnosti je totiž jedným zo základných princípov vyplývajúcich z jadrového práva. Zmeny na jadrovom zariadení môžu byť rôzneho druhu. Spravidla sú zmeny realizované vo fyzickej forme na jadrovom zariadení napríklad v rámci údržby (výmena 1 ks vybraného zariadenia za 1 ks nového vybraného zariadenia) alebo v podobe zmien v dokumentácii (napr. zmena limit a podmienok). Pomerne častou zmenou býva dočasná alebo trvalá zmena limit a podmienok ako ťažiskového dokumentu pre prevádzku jadrového zariadenia. K zmenám dochádza v čase ich potreby, t. j. v čase kedy je potrebné takéto zmeny vykonať za účelom zabezpečenia čo najvyššej miery jadrovej bezpečnosti. Zmeny vo forme výmeny vybraného zariadenia v jadrovom zariadení je totiž potrebné vykonať jednotlivo, či už v rámci pravidelnej údržby alebo z dôvodu zvyšovania bezpečnosti.

Každé konanie o zmenách na jadrovom zariadení je samostatným konaním, ktoré podlieha posudzovaniu a následnému schvaľovaniu ÚJD SR v čase keď je nevyhnutné potrebné zmenu na jadrovom zariadení vykonať. Všetky konania o zmenách na jadrovom zariadení podľa zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie v znení neskorších predpisov sa procesne spravujú ustanoveniami zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a ich procesný priebeh je transparentne umiestnený na webovom sídle ÚJD SR (pozri napríklad: [https://www.ujd.gov.sk/ujd/www1.nsf/\\$All/10D4A2E6F3909430C125845D003A61C6?Open&Typ=Banner](https://www.ujd.gov.sk/ujd/www1.nsf/$All/10D4A2E6F3909430C125845D003A61C6?Open&Typ=Banner), [https://www.ujd.gov.sk/amis/dbrozhod.nsf/0/23D7BE935562126CC125847800467853/\\$FILE/R308_2019_HUo_SeTi%20podpisane.pdf](https://www.ujd.gov.sk/amis/dbrozhod.nsf/0/23D7BE935562126CC125847800467853/$FILE/R308_2019_HUo_SeTi%20podpisane.pdf)). Zákon umožňuje širokej verejnosti zapojiť sa do takého konania. Nie všetky zmeny na jadrovom zariadení majú charakter takej zmeny, ktorá vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov, avšak každé jedno konanie o zmene je

² Soňa Košičiarová & Peter Wilfling, Princíp zákazu zneužitia práva a jeho uplatnenie pri aplikácii zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o slobodnom prístupe k informáciám, v Analýza vybraných aspektov fungovania štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, str. 135-146 (Vozár a kol., 2020), https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2020/04/Analýza_II.cast_.pdf

³ Findings and Recommendations of the Committee in the case ACCC/C/2014/104/Netherlands, para. 65-82.

zverejňované na webovom sídle ÚJD SR a možnosť zapojenia verejnosti do konania o zmenách na jadrovom zariadení zostáva zachovaná.

Čo sa týka povolenia na prevádzku jadrového zariadenia bez časového obmedzenia prostredníctvom zákona, je potrebné uviesť, že prevádzka jadrových zariadení podlieha pravidelnému procesu periodického hodnotenia jadrovej bezpečnosti, uskutočňovanému každých desať rokov. V súlade so štandardmi Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) je v prípade vykazania vážnych nedostatkov prevádzky jadrového zariadenia možné pristúpiť k obmedzeniu alebo odobratiu povolenia na jeho prevádzku. Nie je preto možné hovoriť o povolení na prevádzku jadrového zariadenia bez obmedzenia. Jednotlivé štáty pristupujú k časovému ohraničeniu doby prevádzky jadrového zariadenia rozlične, čo je možné demonštrovať aj na základe štúdie „Legal Frameworks for Long-Term Operation of Nuclear Power Reactors“ realizovanej pod záštitou OECD/NEA v roku 2019⁴.

V rámci praktickej aplikácie ustanovení o účasti verejnosti v konaní podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (ďalej len „proces EIA) existujú indicie o prípadoch, pri ktorých dochádza k podozreniam o účelovom vstupe do konania s cieľom oddialiť právoplatnosť rozhodnutia o povolení činnosti a vyvíjať nátlak na navrhovateľov za účelom získania majetkového profitu. Často sa to týka projektov financovaných z prostriedkov Európskej únie, čerpanie ktorých je podmienené realizáciou projektov v stanovenom termíne. Predlžovanie povolovacích procesov tak môže mať priamy dopad na možnosť realizovať a financovať takéto projekty. V takýchto prípadoch je často možné pozorovať tendenciu niektorých subjektov z radov verejnosti podávať rozsiahle stanoviská v podobnom znení k rôznym projektom na celom území Slovenskej republiky. Zo znenia stanoviska často vyplýva, že jeho autor konkrétny zámer neštudoval a niektoré pripomienky sa po posúdení ich obsahu vo vzťahu k zámeru javia ako nezmyselné. Využívaním svojich zákonom garantovaných procesných práv tak môže verejnosť predĺžiť celý povolovací proces o niekoľko mesiacov, v niektorých prípadoch dokonca o viac ako rok.⁵

Podobnú tendenciu je možné pozorovať aj v kontexte rozhodovania o vydávaní súhlasov a povoľovaní výnimiek podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V tejto oblasti sa taktiež vyskytujú prípady, v ktorých existuje podozrenie, že niektorí členovia dotknutej verejnosti využívajú aplikáciu týchto ustanovení nie v záujme ochrany prírody a krajiny, prípadne v záujme zmiernenia vplyvov činnosti na prírodu a krajinu, ale za účelom spôsobovania prieťahov v rozhodovaní o vydaní súhlasu alebo povolení výnimky.

Berúc do úvahy účel procesných práv verejnosti zakotvených v Aarhuskom dohovore a transponovaných do európskej a vnútroštátnej legislatívy spočívajúci vo verejnom záujme na ochrane životného prostredia a zabezpečení účasti verejnosti v rozhodovacích procesoch v oblasti životného prostredia, je pri konštatovaní zneužitia práva v konkrétnych prípadoch potrebné postupovať obozretné. Samotné využívanie procesných práv na účasť v konaní spočívajúce aj v podávaní generických pripomienok, ktorých účelom je ochrana životného prostredia, nie je možné považovať za zneužitie práva, aj keď môže zatažiť správny orgán a oddialiť vydanie právoplatného rozhodnutia. Skutočný účel využívania práva na účasť v konaní je pravdepodobne najlepšie možné zistiť z obsahu podaní podaných verejnosťou, príp. z dôkazov preukazujúcich iný účel ako ochrana životného prostredia (svedecké výpovede, zvukové nahrávky a pod.). S cieľom predísť situácii, v ktorej by bol inštitút zneužitia práva aplikovaný svojvoľne by bolo vhodné konkretizovať správanie, ktoré sa za zneužitie práva považuje. Berúc do úvahy princíp legality a právnej istoty, bolo by potrebné uvažovať o komplexnej legislatívnej úprave tejto problematiky, ktorá by sa venovala taktiež otázkam súvisiacim s dokazovaním skutkového stavu a právomoci správneho orgánu nepriznať právny účinok podaniu alebo právnomu úkonu spôsobom, ktorý by zároveň rešpektoval princípy Aarhuského dohovoru.

V súvislosti s čl. 6, ods. 1 písm. b.) Aarhuského dohovoru upozorňuje mimovládna organizácia Via Iuris na skutočnosť, že vo svetle rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-243/15 Lesoochránárske združenie VLK v. Obvodný úrad Trenčín z 8. novembra 2016 sa na postupy podľa čl. 6, ods. 3 Smernice o biotopoch vzťahuje čl. 6, ods. 1, písm. b) Aarhuského dohovoru. Účasť na rozhodovacom procese v zmysle čl. 6 Aarhuského dohovoru je jedným z predpokladov prístupu k spravodlivosti v zmysle čl. 9, ods. 2

4 OECD/NEA, Legal Frameworks for Long-Term Operation of Nuclear Power Reactors, Legal Affairs, NEA No. 7504, (2019), dostupné na webovom sídle: <https://www.oecd-nea.org/pub/>.

5 Soňa Košičiarová & Peter Wilfling, Princíp zákazu zneužitia práva a jeho uplatnenie pri aplikácii zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o slobodnom prístupe k informáciám, v Analýza vybraných aspektov fungovania štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, str. 119 (Vozár a kol., 2020), https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2020/04/Analýza_II.cast_.pdf

Aarhuského dohovoru. V povolovacích procesoch podľa zákona č. 365/2005 Z. z. o lesoch (ďalej len „zákon o lesoch“) má verejnosť iba postavenie zúčastnenej osoby, napriek tomu, že Smernica o biotopoch sa vzťahuje aj na zákon o lesoch. V kontexte zákona o lesoch môžu byť taktiež dotknuté pozemky zahrnuté do sústavy chránených území Natura 2000. Mimovládna organizácia Via Iuris upozorňuje na možný rozpor medzi ustanoveniami zákona o lesoch a čl. 6, ods. 1, písm. b) Aarhuského dohovoru, ako aj na potrebu zohľadnenia rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-243/15 Lesoochrannárske združenie VLK v. Obvodný úrad Trenčín z 8. novembra 2016.

V súvislosti s požiadavkou jednoznačnosti právnych predpisov by v súvislosti s účasťou podľa zákona č. 543/2002 Z. z. bolo vhodné opätovne doplniť tretiu vetu § 82, ods. 3 v nasledovnom znení: „Účastníkom konania podľa tohto zákona je aj fyzická osoba, občianska iniciatíva^{113a)} alebo právnická osoba, ktorej toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu.^{113b)}”

XVII. Ďalšie informácie o praktickej implementácii ustanovení článku 6

Uved'te ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení o účasti verejnosti na rozhodovaní o špecifických aktivitách v článku 6, napr. či sú k dispozícii štatistiky alebo iné informácie o účasti verejnosti na rozhodovaní o špecifických aktivitách alebo pri rozhodovaní neaplikovať ustanovenia tohto článku na navrhované aktivity, ktoré slúžia účelom národnej obrany.

Odpoveď:

Vyhláška MPŽP a RR č. 357/2010 Z. z. bola nahradená vyhláškou MŽP SR č. 231/2013 Z. z. o informáciách podávaných Európskej komisii, o požiadavkách na vedenie prevádzkovej evidencie, o údajoch oznamovaných do Národného emisného informačného systému a o súbore technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení.

Akýkoľvek proces zmien už raz povolených činností vo vzťahu k jadrovým zariadeniam môže prebiehať vecne buď iba v režime zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie v znení neskorších predpisov alebo iba v režime stavebného zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov alebo v režime oboch zákonov. Procesne podliehajú tieto konania vždy zákonu č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov. Otázka režimu zákona, ktorému podliehajú zmeny, závisí od ich technického charakteru, rozsahu, podstaty a pod. Orgán v oblasti ochrany životného prostredia určí, či má táto zmena taký nepriaznivý vplyv, že má prebehnúť posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Široká verejnosť má právo zúčastniť sa tohto procesu. Oznámenie o začatí konania o zmene, ku ktorému sa môže vyjadrovať a podávať pripomienky, je zverejnené.

Vo väčšine prípadov (až na malé výnimky – oblasť dozoru nad bezpečnosťou) sa povolovací proces zmien začína na návrh účastníka konania. Po doručení žiadosti a predpísanej dokumentácie ÚJD SR začne konanie a oznámi jeho začatie na svojom webovom sídle a elektronickej úradnej tabuli. V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že zákonom č. 279/2019 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 541/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, došlo s účinnosťou od 1. 10. 2019 k úprave spôsobu komunikácie ÚJD SR voči dotknutej verejnosti. Prostredníctvom uvedenej novely sa ustálil spôsob doručovania rozhodnutia o vydaní súhlasu alebo povolenia, výzvy, upovedomenia, predvolania alebo inej písomnosti prostredníctvom verejnej vyhlášky účastníkom konaní podľa zákona č. 24/2006 Z. z. a zákona č. 50/1976 Zb. ÚJD SR vyžaduje predloženie stanoviska MŽP SR či navrhovaná zmena, pred tým ako sa má o nej rozhodnúť, si vyžaduje proces EIA alebo nie. Pokiaľ ho účastník nepredloží, ÚJD SR preruší konanie a vyzve účastníka o predložení tohto stanoviska. Ak účastník konania v požadovanom termíne počas prerušenia konania nesplní povinnosť predložiť stanovisko MŽP SR, ÚJD SR konanie zastaví.

XVIII. Webové adresy relevantné na implementáciu článku 6

Uveďte relevantné webové adresy, ak sú k dispozícii:

<https://www.slov-lex.sk>
www.minzip.sk
www.enviroportal.sk
<http://www.enviroportal.sk/sk/eia>
www.geoportalsk.sk
www.geology.sk
www.emas.sk
www.minv.sk
www.uvzsr.sk

XIX. Praktické a/alebo iné ustanovenia pre účasť verejnosti pri príprave plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia podľa článku 7

Uveďte praktické alebo iné opatrenia, zaisťujúce účasť verejnosti pri príprave plánov a programov súvisiacich so životným prostredím podľa článku 7. Popíšte transpozíciu relevantných definícií v článku 2 a požiadavku na odstránenie diskriminácie v článku 3, odsek 9.

Odpoveď:

Opatrenia na účasť verejnosti v procese prípravy plánov a programov súvisiacich so životným prostredím (strategické dokumenty) sú definované v jednotlivých krokoch strategického posudzovania (SEA) podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon upravuje okrem posudzovania vplyvov strategických dokumentov, aj navrhované činnosti v oblasti životného prostredia (projekty). Zákon a jeho novely zohľadňujú smernice EÚ, týkajúce sa posudzovania strategických dokumentov. Do zákona boli premietnuté aj požiadavky vyplývajúce z Protokolu o SEA k Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (Espoo dohovor) a Aarhuského dohovoru. K opatreniam patrí napríklad verejné prerokovanie, konzultácie, informovanie v tlači a médiách, písomné pripomienkovanie, zverejnenie dokumentácie na webovej stránke ministerstva (IS EIA/SEA).

Subjekty verejnosti a dotknutej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov (plánov) sú definované v § 3 písm. s) a § 6a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a pre proces posudzovania navrhovaných činností (projektov) sú definované v § 3 písm. s) a §§24 – 25 tohto zákona.

Verejnosť je zainteresovaná aj do prípravy dokumentácie týkajúcej sa ochrany prírody a prípravy vyhlášok o chránených územiach, ktoré sú verejne prerokúvané. Uvedenú problematiku upravuje § 54 ods. 21 až 24 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov:

(21) Orgán ochrany prírody, ktorý dokumentáciu ochrany prírody a krajiny obstaráva, je povinný pred jej schválením prerokovať písomne oznámené pripomienky občianskeho združenia, ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1), doručené tomuto orgánu najneskôr 30 dní pred predpokladaným termínom jej schválenia.

(22) Občianske združenie podľa odseku 21 môže požiadať orgán ochrany prírody, ktorý

dokumentáciu ochrany prírody a krajiny obstaráva, aby ho písomne upovedomil o obstarávanej dokumentácii a predpokladanom termíne jej schvaľovania. Žiadosť združenia musí obsahovať najmä názov občianskeho združenia, jeho sídlo, identifikačné číslo, meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene občianskeho združenia a druh dokumentácie, ktorej sa žiadosť o upovedomenie týka; prílohou k žiadosti musia byť zaregistrované stanovky občianskeho združenia a ich zmeny. Orgán ochrany prírody, ktorému takáto žiadosť bola doručená, je povinný písomne upovedomiť občianske združenie o obstarávanej dokumentácii ochrany prírody a krajiny a predpokladanom termíne jej schvaľovania, a to najneskôr do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti.

(23) Dokumentácia ochrany prírody a krajiny je podkladom na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie,⁸⁴⁾ dokumentov, plánov alebo projektov podľa § 9 ods. 1 a na činnosť a rozhodovanie orgánov ochrany prírody.

(24) Dokumentácia ochrany prírody a krajiny je verejne prístupná.⁸⁵⁾

Na úseku odpadového hospodárstva podľa § 9 ods. 4 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov odbor starostlivosti o životné prostredie okresného úradu je povinný do troch mesiacov od schválenia programu Slovenskej republiky predložiť návrh programu kraja na posúdenie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Odbor starostlivosti o životné prostredie okresného úradu vydáva po posúdení vplyvov na životné prostredie formou vyhlášky záväznú časť programu kraja na obdobie zhodné s obdobím platnosti programu Slovenskej republiky a tiež ho zašle na uverejnenie ministerstvu. V súlade s § 12 ods. 2 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie odbor starostlivosti o životné prostredie okresného úradu na úseku štátnej správy odpadového hospodárstva zverejní prostredníctvom dotknutých obcí návrh programu odpadového hospodárstva kraja spolu so správou o hodnotení jeho vplyvov na životné prostredie na dobu 21 dní tak, aby sa s ním verejnosť z dotknutého územia mohla oboznámiť, a prípadne doručiť svoje písomné stanoviská.

Podľa § 4c ods. 4 až 7 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov ministerstvo počas prípravy Národného programu pre znižovanie emisií, ktorý slúži na riadenie znečisťovania ovzdušia so zámerom obmedziť národné ročné antropogénne emisie, alebo pri jeho aktualizácii, ktorou sa zavádzajú ďalšie opatrenia, zverejní návrh národného programu na svojom webovom sídle na 30 dní a konzultuje návrh národného programu s verejnosťou a s príslušnými orgánmi, ktorých sa vykonávanie národných programov môže týkať z dôvodu ich osobitnej environmentálnej pôsobnosti v oblasti znečisťovania ovzdušia a riadenia kvality ovzdušia na všetkých úrovniach. Verejnosť má právo podať ministerstvu písomné pripomienky k návrhu národného programu. Ministerstvo je povinné uskutočniť verejné prerokovanie návrhu národného programu a po preskúmaní pripomienok vyjadrených verejnosťou a príslušnými orgánmi informuje verejnosť o prijatých rozhodnutiach a o dôvodoch, na ktorých sa tieto rozhodnutia zakladajú, vrátane informácií o procese účasti verejnosti. Informácie ministerstvo zverejní na svojom webovom sídle.

Podľa § 9 ods. 16 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov pri vypracúvaní opatrení spoločného alebo koordinovaného programu alebo spoločného akčného plánu podľa odseku 15 a pri poskytovaní informácií verejnosti podľa § 13 ministerstvo a okresný úrad v sídle kraja podľa potreby spolupracujú s tretími krajinami, najmä kandidátskymi krajinami na vstup do Európskej únie.

Vodný zákon v § 13 ods. 2 ustanovuje, že návrh plánu manažmentu povodia vypracúva ministerstvo prostredníctvom poverenej osoby a správcu vodohospodársky významných vodných tokov v spolupráci s orgánmi štátnej vodnej správy, samosprávnymi krajinami, ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy a ďalšími zainteresovanými subjektmi, najmä zástupcami obcí, priemyselnej sféry, poľnohospodárskej sféry, vodárenských spoločností, ochrany rybárstva a iných organizácií, ktorých predmetom činnosti je ochrana vôd a vodných ekosystémov. V § 13 ods. 4 sa ďalej ustanovuje povinnosť ministerstva sprístupniť na účely predloženia písomných pripomienok, aktívnej účasti a konzultácií v lehote šiestich mesiacov verejnosti, užívateľom vôd, samosprávnym krajom, obciam a dotknutým orgánom štátnej správy

- a) časový a vecný harmonogram prípravy návrhu plánu manažmentu povodia,
- b) identifikované významné vodohospodárske problémy,
- c) návrh plánu manažmentu povodia.

Podľa ods. 5 ministerstvo na požiadanie umožní prístup subjektom podľa odseku 4 k podkladom a k informáciám použitým pri spracovaní návrhu plánu manažmentu povodí.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov ministerstvo koordinuje prípravu a realizáciu plánu manažmentu povodňového rizika s prípravou a realizáciou plánu manažmentu povodia s cieľom zvýšiť efektívnosť, zabezpečiť výmenu informácií a dosiahnuť súčinnosť a úžitok so zreteľom na environmentálne ciele. Ministerstvo zabezpečí, aby sa

- a) mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika a ich následné prehodnotenia a aktualizácie vypracovali tak, aby informácie, ktoré obsahujú, boli v súlade s relevantnými informáciami získanými pri príprave a realizácii plánov manažmentu povodia a aby sa koordinovali s analýzou charakteristík čiastkového povodia, hodnotením vplyvov ľudskej činnosti na stav povrchových vôd a podzemných vôd a ekonomickou analýzou nakladania s vodami¹⁸⁾ a aby sa mohli do nich začleniť,
- b) prvé plány manažmentu povodňového rizika a ich následné prehodnotenia vypracovali koordinovane s prehodnoteniami plánov manažmentu povodia a aby sa mohli do nich začleniť,
- c) aktívna účasť verejnosti, orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a užívateľov vôd na príprave a realizácii plánov manažmentu povodňového rizika podľa potreby koordinovala s ich aktívnou účasťou na príprave a pri realizácii plánov manažmentu povodia.

Podľa § 23 ods. 1 písm. c) šiesteho bodu ministerstvo uverejňuje časový a vecný harmonogram prípravy, prehodnocovania a aktualizácií plánov manažmentu povodňového rizika, podľa § 23 ods. 1 písm. c) siedmeho bodu ministerstvo sprístupňuje verejnosti na účely predkladania písomných pripomienok a námietok návrhy plánov manažmentu povodňového rizika; sprístupnenie týchto návrhov verejnosti oznámi orgánom verejnej správy. Podľa § 23 ods. 1 písm. c) deviateho bodu ministerstvo sprístupňuje verejnosti predbežné hodnotenie povodňového rizika, mapy povodňového ohrozenia, mapy povodňového rizika a schválené plány manažmentu povodňového rizika.

Podľa § 23 ods. 1 písm. c) dvadsiateho druhého bodu ministerstvo zabezpečuje zapracovanie výsledkov konzultácií s verejnosťou a pripomienok k návrhom prvých plánov manažmentu povodňového rizika, ich dokončenie a zverejnenie do 22. decembra 2015; dokončenie prehodnotenia a ak je to potrebné, dokončenie a zverejnenie aktualizácie plánov manažmentu povodňového rizika každých šesť rokov.

Podľa § 23 ods. 2 ministerstvo sprístupňuje verejnosti na svojom webovom sídle

- a) predbežné hodnotenie povodňového rizika, jeho prehodnotenia a prípadné aktualizácie,
- b) mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika, jeho prehodnotenia a aktualizácie,
- c) plány manažmentu povodňového rizika, jeho prehodnotenia a aktualizácie.

Podľa § 49a ods. 5 ministerstvo

- a) uverejní časový a vecný harmonogram prehodnocovania a aktualizácie plánov manažmentu povodňového rizika podľa § 23 ods. 1 písm. c) šiesteho bodu prvýkrát do 22. decembra 2018,
- b) sprístupní verejnosti na účely predkladania písomných pripomienok a námietok návrhy aktualizovaných plánov manažmentu povodňového rizika podľa § 23 ods. 2 písm. c) prvýkrát do 22. decembra 2020,
- c) zabezpečí prehodnotenie, a ak je to potrebné, aktualizáciu plánov manažmentu povodňového rizika podľa § 23 ods. 1 písm. c) dvadsiateho druhého bodu prvýkrát do 22. decembra 2021.

Na úseku štátnej správy verejných vodovodov a verejných kanalizácií odbor starostlivosti o životné prostredie okresného úradu zverejní návrh plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie kraja najmenej na 15 dní tak, aby sa s ním mohla oboznámiť verejnosť z dotknutého územia. Návrh plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie kraja sa prerokováva s VÚC a so všetkými obcami na území kraja.

Zákon č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí a v znení neskorších predpisov umožňuje sprístupniť strategické hlukové mapy a informácie

o škodlivých účinkoch hluku verejnosti, prerokovať návrhy akčných plánov s verejnosťou a informovať verejnosť o prijatých záveroch a opatreniach (§ 5 ods.2 písm. e)).

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov ÚVZ SR okrem iného zverejňuje každoročne pred začiatkom kúpacjej sezóny zoznam vôd určených na kúpanie a dĺžku kúpacjej sezóny; verejnosť má možnosť informovať sa, podávať svoje návrhy, pripomienky a sťažnosti pri zavádzaní, revidovaní a aktualizácii zoznamu vôd určených na kúpanie a dĺžky kúpacjej sezóny, ktoré ÚVZ SR primerane zohľadní.

XX. Možnosti pre účasť verejnosti pri príprave politik súvisiacich so životným prostredím podľa článku 7

Vysvetlite, aké možnosti existujú pre účasť verejnosti pri príprave politik súvisiacich so životným prostredím podľa článku 7.

Odpoveď:

Široká účasť verejnosti v procese prípravy plánov a programov súvisiacich so životným prostredím je založená na rovnakom princípe ako účasť verejnosti pri posudzovaní vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie a vyplýva zo zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

XXI. Prekážky zaznamenané pri aplikácii článku 7

Popíšte akékoľvek prekážky zaznamenané pri implementácii článku 7.

Odpoveď:

Prekážky neboli zaznamenané.

XXII. Ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení článku 7

Uveďte ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení o účasti verejnosti podľa čl. 7.

Odpoveď:

Vedenie centrálnej evidencie všetkých posúdených strategických dokumentov a navrhovaných činností zabezpečuje MŽP SR v spolupráci so SAŽP prostredníctvom Informačného systému pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie v SR – Informačný systém EIA/SEA. Tento je určený pre potreby orgánov štátnej správy, ako aj pre širokú verejnosť. Všetky dostupné informácie sú zverejňované v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na stránke <http://www.enviroportal.sk/sk/eia>.

MŽP SR realizovalo pilotný participatívny proces tvorby Envirostratégie 2030 v gescii Inštitútu environmentálnej politiky.

Účasť verejnosti pri procese prípravy dokumentu „H2ODNOTA JE VODA - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody“ bola zabezpečená napr. prostredníctvom prezentácie akčného plánu za účasti verejnosti dňa 7. júna 2017 v priestoroch SHMÚ, možnosti zasielať svoje podnety a návrhy na obsahovú, resp. programovú náplň akčného

plánu o. i. na zriadenú elektronickú adresu sucho@enviro.gov.sk“, pripomienkovania verejnosťou v procese medzirezortného pripomienkového konania, resp. následných stretnutí s verejnosťou pri jeho vyhodnocovaní.

V súčasnosti prebieha 3. cyklus prípravy plánov manažmentu povodí. Príprava plánov manažmentu povodí prebieha participatívnym spôsobom, ktorý je koordinovaný v súčinnosti s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti.

V rámci 3. cyklu plánov manažmentu povodí sa dňa 6. novembra 2019 uskutočnil seminár zameraný na oboznámenie verejnosti s problematikou významných vodohospodárskych problémov, v rámci ktorého bol vytvorený priestor pre interakciu medzi zástupcami MŽP a verejnosťou. Dňa 20. júna 2019 sa uskutočnil seminár organizovaný sekciou vôd MŽP SR, ktorého cieľom bolo zvýšiť informovanie a zapojenie cieľových skupín pri príprave a schvaľovaní aktualizácie strategického dokumentu „Vodný plán Slovenska na roky 2022 - 2027“ (VPS). Seminára sa zúčastnilo 94 zástupcov z dotknutých ústredných orgánov štátnej správy a ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ich odborných organizácií, mimovládnych neziskových organizácií aktívnych v oblasti starostlivosti o životné prostredie, odbornej verejnosti, samosprávnych orgánov a ostatných dotknutých zúčujemcov. V období od decembra do júna 2020 bol prehľad významných vodohospodárskych problémov zverejnený na pripomienkovanie zo strany verejnosti. Informácie o procese 3. cyklu prípravy plánov manažmentu povodí sú zverejnené na osobitnej webovej stránke venovanej predmetnej problematike (http://www.vodnyplan.online/pages/vodny_plan).

Proces aktualizácie Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy v r. 2017-2018 prebiehal participatívnym spôsobom, v rámci ktorého sa na jeho príprave podieľala pracovná skupina pre adaptáciu zložená zo zástupcov verejnej správy, akademickej obce a MVO. Predmetná stratégia prešla procesom posudzovania vplyvov strategických dokumentov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v rámci ktorého mala verejnosť možnosť vyjadriť svoje pripomienky.

Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy sa pripravuje od r. 2018 v spolupráci s Prognostickým ústavom Slovenskej akadémie vied. Do predmetného procesu bola zapojená široká skupina expertov z oblastí poľnohospodárstva, lesníctva, vodného hospodárstva, geológie, ochrany prírody, územného plánovania, energetiky, priemyslu a pod., ako aj zástupcovia MVO, vyšších územných celkov, samospráv a strešných organizácií samospráv (ZMOS, Únia miest Slovenska). Návrh akčného plánu bol spracovaný na základe výsledkov dotazníkového prieskumu.

V r. 2018 sa uskutočnila nadrezortná konferencia za účasti predstaviteľov MŽP SR, MDV SR a Bratislavského samosprávneho kraja zameraná na informovanie o kľúčových strategických dokumentoch v oblasti zmeny klímy. V r. 2019 sa pod záštitou MŽP SR a SAŽP uskutočnila odborná konferencia Zmena klímy 2019 – Výzvy a riešenia.

SAŽP organizuje v rámci projektu Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia aktivity s cieľom zlepšiť informovanosť a komunikáciu o adaptácii na zmenu klímy na lokálnej a regionálnej úrovni. Okrem spracovania informačných materiálov a publikácií organizuje informačné dni v rôznych regiónoch, ktoré sú zamerané na podporu aktivít samospráv v oblasti adaptácie. Zároveň poskytuje SAŽP odbornú podporu pri vytváraní lokálnych adaptačných stratégií a akčných plánov zameraných na adaptáciu samospráv na zmenu klímy a možnosti vzdelávania pre verejnú správu v tejto oblasti prostredníctvom webovej stránky s názvom Zelená infraštruktúra v procese adaptácie na zmenu klímy.

XXIII. Webové adresy relevantné pre implementáciu článku 7

Uveďte relevantné webové adresy, ak sú k dispozícii:

<http://www.enviportal.sk/sk/eia>
www.geoportal.sk

XXIV. Úsilie na podporu účasti verejnosti v procese prípravy nariadení a právnych predpisov, ktoré môžu mať signifikantný účinok na životné prostredie podľa článku 8

Popíšte, ako je podporovaná účinná účasť verejnosti pri príprave vykonávacích predpisov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie podľa článku 8. Do náležitého rozsahu popíšte transpozíciu relevantných definícií článku 2 a požiadavku na odstránenie diskriminácie článku 3, odsek 9.

Odpoveď:

Prostredníctvom inštitútu predbežnej informácie zakotvenom v čl. 10 Legislatívnych pravidiel vlády SR sa verejnosť a orgány verejnej správy informujú o pripravovanom návrhu zákona pred spustením samotnej tvorby návrhu zákona. Predbežnú informáciu o pripravovanom návrhu zákona zverejní predkladateľ na portáli Slov-lex v dostatočnom časovom predstihu. Predbežná informácia sa vypracúva k návrhu zákona, ktorý sa predkladá do riadneho pripomienkového konania a ktorý sa nevypracúva na základe vládou schváleného legislatívneho zámeru. V texte predbežnej informácie predkladateľ predovšetkým stručne uvedie základné ciele a tézy pripravovaného návrhu zákona, zhodnotenie súčasného stavu, spôsob zapojenia verejnosti do tvorby návrhu zákona a predpokladaný termín začatia pripomienkového konania. Text predbežnej informácie má spravidla rozsah jednej strany.

Práva verejnosti na účasť pri príprave právnych predpisov garantuje zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý okrem iného obsahuje aj všeobecnú úpravu pripomienkového konania k vládnym návrhom zákonov, vrátane povinnej účasti verejnosti. Je potrebné poukázať najmä na jeho ustanovenia § 10, ktoré garantuje práva verejnosti na účasť pri príprave právnych predpisov, ktorých návrhy schvaľuje vláda, nasledovným spôsobom:

§ 10

(1) Návrh právneho predpisu sa povinne zverejňuje na pripomienkové konanie na portáli. Návrh zákona alebo návrh ústavného zákona, ktorý sa nevypracoval na základe uznesenia vlády, možno predložiť na pripomienkové konanie len po prerokovaní s podpredsedom vlády, ktorý má na starosti legislatívu.

(2) Pripomienkové konanie k návrhu právneho predpisu sa vykonáva na portáli tak, aby bola zabezpečená aj možnosť uplatnenia pripomienok verejnosťou.

(3) Pripomienkou k právnemu predpisu je v určenej lehote uplatnený, jednoznačne formulovaný a zdôvodnený návrh na úpravu návrhu právneho predpisu. Pripomienkou možno navrhnúť nový text alebo odporučiť úpravu textu, doplnenie, zmenu, vypustenie alebo spresnenie pôvodného textu. Za pripomienku sa považujú aj odôvodnené návrhy, ktorých predmetom nie je navrhnutie nového textu alebo odporúčanie úpravy textu, ak obsahujú konkrétne výhrady k navrhovanému textu a spôsob odstránenia namietaných nedostatkov navrhovaného textu. Na podnety, ktoré nespĺňajú náležitosti podľa tohto odseku, predkladateľ nie je povinný prihliadať.

(4) Rozporové konanie so zástupcom verejnosti sa môže uskutočniť, ak predkladateľ nevyhovel pripomienke, ktorú uplatnil väčší počet osôb zo strany verejnosti a zároveň súčasťou pripomienky je splnomocnenie zástupcovi verejnosti na ich zastupovanie (ďalej len „hromadná pripomienka“). Rozporové konanie so zástupcom verejnosti sa uskutoční vždy, ak predkladateľ nevyhovel hromadnej pripomienke, s ktorou sa stotožnilo aspoň 500 osôb.

Ak sa hromadná pripomienka uplatnila v elektronickej podobe prostredníctvom portálu, zoznam osôb, ktoré sa stotožnili s hromadnou pripomienkou, možno predkladateľovi zaslať aj iným spôsobom ako prostredníctvom portálu.

Všetky návrhy právnych predpisov podľa Legislatívnych pravidiel vlády SR a tiež aj podľa nového zákona č. 400/2015 Z. z. sa sprístupňujú na pripomienkovanie aj verejnosti prostredníctvom portálu Slov-lexu. Slov-lex je nový informačný systém verejnej správy, ktorý 1.4.2016 nahradil Portál právnych predpisov a jeho správcom a prevádzkovateľom je Ministerstvo spravodlivosti SR. Cieľom vytvorenia tohto jednotného informačného systému bolo zjednotenie legislatívneho procesu v Slovenskej republike a zabezpečenie jednoduchšej orientácie a vyhľadávania v legislatívnych materiáloch. Informačný systém Slov-lex, ku ktorému majú priamy prístup ústredné orgány štátnej správy ako aj verejnosť, umožňuje priamo vkladať pripomienky k návrhom zákonov. Prostredníctvom Slov-lexu sú zverejňované všetky návrhy právnych predpisov, vrátane informácií o procese pripomienkovania a jeho vyhodnotenia.

Návrh právneho predpisu predkladaný do pripomienkového konania obsahuje v zmysle § 7, ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. a v zmysle čl. 17, ods. 1, písm. f.) Legislatívnych pravidiel vlády SR okrem paragrafového znenia aj správu o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu. Cieľom správy o účasti verejnosti je uviesť, akým spôsobom bola verejnosť zapojená do tvorby návrhu právneho predpisu. V zmysle čl. 21 Legislatívnych pravidiel vlády SR má správa o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu spravidla dve strany. ' Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti monitoruje a raz ročne vyhodnocuje zverejňovanie správ o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu a predbežné informácie. V súvislosti s inštitútom predbežnej informácie skúma predmetná správa dodržiavanie zákonnej povinnosti zverejniť predbežnú informáciu, deklarovaný spôsob zapojenia verejnosti do tvorby právneho predpisu a časový rámec, v ktorom bola predbežná informácia zverejnená. V súvislosti so správou o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu predmetná analýza skúma dodržiavanie zákonnej povinnosti zverejniť predbežnú informáciu, formu zverejnenej správy o účasti verejnosti a deklarovaný spôsob zapojenia verejnosti do tvorby právneho predpisu.

Verejnosť si môže uplatňovať pripomienky aj napr. pri vydávaní všeobecného záväzného predpisu, ktorým sa vyhlasuje, mení alebo ruší chránené územie a to podľa § 50 ods. 3 až 4 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov:

(3) Obec je povinná do 15 dní od doručenia oznámenia zámeru informovať o ňom verejnosť vo svojom územnom obvode a umožniť nahliadnúť doň na obvyklom mieste, najmä na úradnej tabuli, najmenej po dobu 15 dní.

(4) Vlastník, správca a nájomca dotknutého pozemku, obec a dotknutý orgán štátnej správy má právo najneskôr do 30 dní od doručenia oznámenia zámeru alebo jeho verejného oznámenia podať k nemu písomné pripomienky orgánu ochrany prírody. Vlastník dotknutého pozemku má právo v tej istej lehote vyjadriť sa k možnosti riešenia spôsobu a určenia výšky poskytnutia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa § 61 ods. 1 písm. a) až d). Orgán ochrany prírody je povinný najneskôr do 30 dní pripomienky prerokovať s tým, kto ich podal; ak ide o vyjadrenie k možnosti riešenia spôsobu a určenia výšky poskytnutia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania, orgán ochrany prírody je povinný prerokovať toto vyjadrenie najneskôr do 60 dní a v prípade súhlasu vlastníka s navrhovaným spôsobom poskytnutia náhrady vyzvať ministerstvo alebo ním poverenú organizáciu ochrany prírody, alebo správcu majetku štátu dotknutých navrhovaným spôsobom náhrady, aby s vlastníkom prerokovali podmienky poskytnutia náhrady a v prípade dohody s ním uzavreli zmluvu o budúcej zmluve o poskytnutí náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa § 61a až 61d.“

Chránené územia a ich ochranné pásma sa vyhlasujú všeobecne záväzným právnym predpisom – všeobecne záväzným nariadením obce alebo nariadením vlády SR. Súkromné chránené územia sa vyhlasujú vyhláškou okresného úradu v sídle kraja.

XXV. Prekážky zaznamenané pri implementácii článku 8

Popíšte akékoľvek prekážky zaznamenané pri implementácii článku 8.

Odpoveď:

Dňa 1.1.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa tohto zákona pripomienkové konanie k návrhu právneho predpisu sa vykonáva na portáli Slov-lexu tak, aby bola zabezpečená aj možnosť uplatnenia pripomienok verejnosťou. Doposiaľ bola možnosť pripomienkovať zákony verejnosťou upravená len v Legislatívnych pravidlách vlády SR, po nadobudnutí účinnosti zákona č. 400/2015 Z. z. je táto možnosť už aj uzákonená. Podľa MVO Via Iuris je takéto riešenie v zásade uspokojivé, otvorenou otázkou ale zostáva vynútiteľnosť tohto práva a dohľad nad jeho rešpektovaním zo strany súdnej moci. Problematickou oblasť z pohľadu č. 8 Aarhuského dohovoru predstavuje legislatívny proces v Národnej rade Slovenskej republiky v súvislosti s poslancami návrhmi zákonov. Podľa Legislatívnych pravidiel vlády SR (čl. 14 ods. 6) sa môže uskutočniť rozporové konanie so zástupcom verejnosti, ak predkladateľ nevyhovel pripomienke, ktorú uplatnil väčší počet fyzických osôb alebo právnických osôb zo strany verejnosti a zároveň súčasťou pripomienky je splnomocnenie zástupcovi verejnosti na ich zastupovanie (hromadná pripomienka). Rozporové konanie so zástupcom verejnosti sa uskutoční vždy, ak predkladateľ nevyhovel hromadnej pripomienke, s ktorou sa stotožnilo aspoň 500 fyzických osôb alebo právnických osôb, iba ak existujú vážne dôvody na neuskutočnenie rozporového konania; predkladateľ tieto dôvody zverejní na svojej internetovej stránke. V štádiu prípravy právneho predpisu sa niekedy v pracovných skupinách zúčastňujú zástupcovia MVO. Podľa Legislatívnych pravidiel vlády SR sa v rámci účasti verejnosti uskutočňujú rokovania s predkladateľmi návrhov a stanovísk s predpokladom ich zohľadnenia v najvyššej možnej miere, ak neodporujú predpisom a majú racionálny základ. Formálna účasť verejnosti je rizikom strategického posudzovania. Znamená to, že buď sa verejnosť nezúčastní procesu a nepodáva pripomienky, alebo sa zúčastní, ale jej pripomienky sa bez ďalšieho vysvetlenia nezohľadňujú. V oboch prípadoch sa názory verejnosti (v týchto prípadoch skôr odbornej verejnosti) nepremietnu do konečnej podoby dokumentov.

XXVI. Ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení článku 8

Uveďte ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení o účasti verejnosti v oblastiach podľa článku 8.

Odpoveď:

Na príprave zámeru o vyhlásení chráneného územia alebo inej dokumentácie ochrany prírody (napr. programy starostlivosti o chránené územia) sa môžu podieľať a aj sa podieľajú MVO (napr. návrhy CHVÚ, návrhy niektorých maloplošných chránených území, programy starostlivosti o CHVÚ, o mokrade a pod).

XXVII. Webové adresy relevantné na implementáciu článku 8

Uveďte relevantné webové adresy, ak sú k dispozícii:

<https://www.slov-lex.sk/domov>

XXVIII. Legislatívne, regulačné a iné opatrenia, implementujúce ustanovenia o prístupe k spravodlivosti v článku 9

Uved'te legislatívne, regulačné a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o prístupe k spravodlivosti v článku 9.

Vysvetlite, ako je implementovaný každý odsek článku 9. Popíšte transpozíciu relevantných definícií v článku 2 a požiadavku na odstránenie diskriminácie v článku 3, odsek 9. Ďalej a predovšetkým popíšte:

- (a) So zreteľom na **odsek 1** opatrenia, prijaté na zabezpečenie, že:
 - (i) Akákoľvek osoba, ktorá sa domnieva, že jej žiadosť o informácie podľa čl. 4 nebola vybavená v súlade s ustanoveniami tohto článku, má právo požiadať súd alebo iný nezávislý a nestranný orgán zriadený zákonom o prieskum, pričom tieto procesy spĺňajú požiadavky ods. 4;
 - (ii) V prípadoch, keď štát umožní takéto opravné prostriedky pred súdom, zabezpečí, aby táto osoba mala tiež prístup k rýchlemu procesu stanovenému zákonom, a to zdarma či za nízky poplatok, k novému prerokovaniu verejnou inštitúciou alebo preskúmaniu iným nezávislým a nestranným orgánom, iným ako súd, pričom tieto procesy spĺňajú požiadavky ods. 4;
 - (iii) Konečné rozhodnutie v zmysle odseku 1 je pre verejnú inštitúciu, ktorá má informácie, záväzné a zdôvodnenie sa uvedie písomne, prinajmenšom ak prístup k informáciám je podľa tohto odseku zamietnutý;
- (b) Opatrenia, ktoré zaisťujú, že členovia zainteresovanej verejnosti spĺňajúci kritériá stanovené v **odseku 2** majú právo na prieskum vedený súdom alebo iným nezávislým a nestranným orgánom zriadeným zákonom, v ktorom môžu napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť (legalitu) akéhokoľvek rozhodnutia, konania alebo opomenutia, podliehajúceho ustanoveniam článku 6;
- (c) S prihliadnutím k **odseku 3** opatrenia, ktoré zaisťujú, že ak sú splnené podmienky uvedené v jej národnom práve, ak sú nejaké, členovia verejnosti majú prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia;
- (d) S prihliadnutím k **odseku 4** opatrenia ktoré zaisťujú, že:
 - (i) Procesy spomínané v odsekoch 1, 2 a 3 zabezpečujú zodpovedajúcu (adekvátnu) a účinnú nápravu;
 - (ii) Takéto postupy spĺňajú požiadavky tohto odseku;
- (e) S prihliadnutím k **odseku 5** prijaté opatrenia, ktoré zaisťujú, že verejnosti sú poskytované informácie o práve na prístup k administratívne alebo súdne preskúmaniu.

Odpoveď:

Legislatívne opatrenia implementujúce ustanovenia o prístupe k právnej ochrane uvedené v čl. 9 sú všetky predpisy týkajúce sa poskytovania informácií, ktoré priamo v týchto

osobitných predpisoch upravujú, za akých podmienok sa osoba môže obrátiť na súd (napr. § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám).

Nový zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (SSP)⁶ upravuje prístup verejnosti k administratívne a súdne konaniu viacerými spôsobmi, a to ako:

- účastník konania,
- zúčastnená osoba,
- zainteresovaná verejnosť.

Rozsah práv spojených s konkrétnou formou účasti vyplýva jednak z osobitných predpisov a jednak z predpisov o konaní pred správnym orgánom a pred súdom.

Účastník administratívneho konania

Všeobecnú definíciu účastníka konania v administratívnom konaní ustanovujú § 14 a § 15 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok), v zmysle ktorých je účastníkom konania ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva (napr. zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny; banský zákon; stavebný zákon, vodný zákon); zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ktorý výrazne upravil zákon č. 245/2003 Z. z.) definuje dotknutú verejnosť a jej postavenie ako účastníka konania; zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov definuje v § 33 a § 34 účastníka konania). Účastník môže samostatne konať v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

Zúčastnená osoba v administratívnom konaní

Správny poriadok v § 15a upravuje postavenie tzv. zúčastnenej osoby nasledovne:

Osobitný zákon môže ustanoviť, za akých podmienok sa na konaní alebo na jeho časti má právo zúčastniť aj iná osoba než účastník konania (ďalej len zúčastnená osoba).

Zúčastnená osoba má právo byť upovedomená o začatí konania a o iných podaniach účastníkov konania, zúčastniť sa na ústnom pojednávaní a na miestnej ohliadke, navrhovať dôkazy a doplnenie podkladu rozhodnutia. Osobitný zákon môže ustanoviť zúčastnenej osobe viac práv.

Účastníci súdneho konania

Účastníkmi konania podľa SSP sú žalobca, žalovaný a ďalší účastníci, ak SSP neustanovuje inak.

Žalobcom v konaní o všeobecnej správnej žalobe je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

Žalobcom môže byť aj ten, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať.

Zainteresovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.

Osoba zúčastnená na súdnom konaní

Osobou zúčastnenou na konaní je ten, kto nie je účastníkom konania a kto mal v administratívnom konaní postavenie zúčastnenej osoby podľa všeobecného predpisu o správnom konaní. Predseda senátu takúto osobu upovedomí o prebiehajúcim konaní a vyzve ju, aby v lehote, ktorú jej určí, oznámila, či v konaní bude uplatňovať práva osoby zúčastnenej na konaní; takéto oznámenie možno urobiť iba v tejto lehote. Súčasne

6 Dňa 1. júla 2016 nadobudli účinnosť nové zákony - zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok a zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

s upovedomením ju poučí o jej právach. Obdobne predseda senátu postupuje, ak sa v priebehu konania zistí, že je tu ďalšia takáto osoba.

Správny súd môže na návrh uznesením priznať postavenie osoby zúčastnenej na konaní osobe, ktorá nebola účastníkom administratívneho konania a ktorá

- a) bola priamo dotknutá na svojich právach alebo právom chránených záujmoch vydaním napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy,
- b) bola priamo dotknutá na svojich právach alebo právom chránených záujmoch nevydaním rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy,
- c) môže byť priamo dotknutá na svojich právach alebo právom chránených záujmoch zrušením napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy,
- d) môže byť priamo dotknutá na svojich právach alebo právom chránených záujmoch vydaním nového rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy vo veci samej podľa výroku správneho súdu.

Ad a)

(i)

V prípade, že žiadateľ o informáciu sa odvolal na nadriadený orgán a v odvolacom konaní neuspel, môže sa obrátiť ešte na súd. Podľa § 10 a § 13 ods. 1 SSP príslušným súdom je krajský súd, v ktorého územnom obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni.

Podľa § 193 SSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia o nesprístupnení informácie vydaného podľa osobitného predpisu správny súd môže uložiť žalovanému, aby v lehote určenej správnym súdom uviedol dôvody, pre ktoré nemožno požadovanú informáciu sprístupniť. Ak sa nepreukáže existencia dôvodov na nesprístupnenie informácie, správny súd v rozsudku uloží osobe povinnej sprístupňovať informácie podľa osobitného predpisu povinnosť sprístupniť požadovanú informáciu. Uvedené ustanovenie má za cieľ zefektívniť súdne konanie v snahe zabrániť nezákonnému nesprístupňovaniu informácií, ktoré je spomenuté v časti VIII. správy pri prekážkach vyskytujúcich sa pri implementácii článku 4 Aarhuského dohovoru. Ide zároveň o „injunctive relief“ podľa čl. 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru vo forme nápravného opatrenia.

(ii)

Podľa zákona o súdnych poplatkoch sú ekologické organizácie oslobodené od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 1 písm. i) a j) (pozn. o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy a o kompetenčnej žalobe). Okrem toho, ak by išlo aj o inú než ekologickú organizáciu a žiadateľ sa bude domáhať poskytnutia informácie a povinná osoba bude nečinná, žiadateľ sa môže obrátiť na súd podľa § 242 SSP, aby prikázal povinnej osobe konať. Súdne konanie je v tomto prípade oslobodené od súdneho poplatku. V ostatných prípadoch osoba zaplatí zo správnej žaloby proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy 70 Eur súdny poplatok, ktorý sa jej v prípade úspešnosti v spore vráti. K novému prerokovaniu dôjde z dôvodu uplatňovania kasačného princípu správneho súdnictva, ktorý rozhodnutie správneho orgánu zruší a vráti vec správnenému orgánu na ďalšie konanie.

(iii)

Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov konania, osoby zúčastnené na konaní, zainteresovanú verejnosť a pre orgány verejnej moci (§ 145 ods. 4 SSP).

Ad b)

Zainteresaná verejnosť má podľa osobitných predpisov obvykle postavenie účastníka konania (vid'. vyššie uvedenú odpoveď). Z hľadiska súdneho prieskumu sú práva zainteresovanej verejnosti upravené v § 42 SSP nasledovne:

(1) Ak má zainteresovaná verejnosť alebo dotknutá verejnosť (ďalej len „zainteresovaná verejnosť“) právo podľa osobitného predpisu na účasť v administratívnom konaní vo veciach životného prostredia, je oprávnená

- a) podať správnu žalobu podľa § 6 ods. 2 písm. a),
- b) podať žalobu proti nečinnosti podľa § 6 ods. 2 písm. e),
- c) podať žalobu proti všeobecne záväznému nariadeniu,

d) zúčastniť sa na konaní o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. a); ustanovenia tohto zákona týkajúce sa osoby zúčastnenej na konaní sa primerane použijú aj na zainteresovanú verejnosť.

(2) Zainteresovaná verejnosť koná pred správnym súdom prostredníctvom určených zástupcov; tým nie je dotknuté ustanovenie § 49 ods. 1.

Ad c)

V súčasnosti existuje prístup k súdu za účelom napadnúť porušenie práva z oblasti životného prostredia v týchto prípadoch:

- ak sú osoby účastníkmi správneho konania z dôvodu, že sa konanie priamo dotýka ich práv (pozn. vid'. vyššie uvedené odpovede),
- ak je MVO účastníkom konania v zmysle osobitného (špeciálneho) právneho predpisu (napr. zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd, vodného zákona),
- ak ide o subjekt verejnosti podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorý získal štatút účastníka následného povoľovacieho správneho konania v súlade s podmienkami určenými v zákone č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,
- ak ide o MVO, ktoré boli účastníkom povoľovacieho konania podľa zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia alebo o zákona o používaní geneticky modifikovaných technológií a geneticky modifikovaných organizmov.

Rovnako i z už uvedenej definície zainteresovanej verejnosti upravenej v § 42 SSP v bode Ad b) vyplýva, že zainteresovaná verejnosť má prístup k súdu zaručený vždy, ak jej právo na účasť v administratívnom konaní vyplýva z osobitného predpisu. Ide o situácie, ak zainteresovaná/dotknutá verejnosť má právo byť účastníkom konania (napr. v konaní o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a v následných povoľovacích konaniach), byť zúčastnenou osobou (napr. v konaní podľa zákona o lesoch), ak má právo inej účasti (napr. ako pripomienkujúca verejnosť pri obstarávaní územného plánu), alebo aj vtedy ak jej toto právo vyplýva z Aarhuského dohovoru (vid'. v správe citovaný rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/09 a na to nadväzujúcu judikatúru Najvyššieho súdu SR). V takýchto prípadoch má zainteresovaná verejnosť aktívnu legitímáciu na podanie žaloby v citovaných prípadoch, ak zároveň tvrdí, že napadnutým rozhodnutím dôjde k porušeniu verejného záujmu v oblasti životného prostredia (pozri napr. ustanovenie § 244 ods. 3 SSP, podľa ktorého: „Zainteresovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.“).

Článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru hovorí aj o možnom súdnom prieskume úkonov súkromných osôb. Táto požiadavka Aarhuského dohovoru v legislatívnych podmienkach Slovenskej republiky nie je reflektovaná dostatočne. V súčasnosti okruh osôb, ktoré môžu napadnúť porušenie práva spôsobené súkromnou osobou, tvoria iba tie osoby, ktorým bolo zasiahnuté do subjektívneho práva (nositeľ susedských práv podľa § 127 Občianskeho zákonníka, poškodený v zmysle ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka) a osoby, ktoré žiadajú o odvrátenie hrozacej škody podľa § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Definícia týchto subjektov a jej aplikácia sú úzke a nevytvárajú dostatočný priestor aj pre iných členov verejnosti, ktorí by chceli prispieť k dodržiavaniu zákonov, napríklad pre ekologické mimovládne organizácie, v prípade, ak dôjde k hrozbe zásahu do životného prostredia zo strany súkromných osôb.

Podľa MVO Via Iuris by riešenie mohlo spočívať v rozšírení okruhu subjektov oprávnených napadnúť protiprávne konanie súkromných osôb o členov verejnosti. MVO Via Iuris uvádza, že oprávnené subjekty by mohli mať možnosť iniciovať konanie kontrolných orgánov a zúčastniť sa konania vedeného kontrolnými orgánmi, pričom postup a rozhodnutia týchto orgánov by boli preskúmateľné súdom.

MVO Via Iuris dáva na zväzovanie možnosť zavedenia civilnej žaloby proti konaniu alebo nekonaniu súkromnej osoby, ktoré má potenciál spôsobiť škody na životnom prostredí, alebo ktorým bola takáto škoda spôsobená. MVO Via Iuris ďalej poukazuje taktiež na potenciál zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí, ktorý môže slúžiť ako právny základ pre iniciovanie krokov zo strany verejnosti zameraných na zabránenie hrozacej ekologickej ujmy, príp. jej odstránenie.

Ad d)

(i)

Podľa štatistík dĺžka trvania súdneho konania o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia, resp. o správnej žalobe môže trvať jeden rok. Proti rozsudku sa môže protistrana odvolať, a preto súdne konanie môže byť aj dlhšie. Po rozhodnutí súdu môže začať novú administratívne konanie, v ktorom však úrad môže znovu odmietnuť poskytnutie informácie (napr. s uvedením iného dôvodu). V praxi teda proces domáhania sa informácie na súde v niektorých prípadoch môže trvať aj viac ako jeden rok.

Implementácia čl. 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru v súvislosti s povinnosťou zabezpečiť rýchlu nápravu je v ustanoveniach § 184 až § 189 SSP upravená ako odkladný účinok správnej žaloby. Anglické spojenie „injunctive relief“ vnímame ako predbežné, resp. neodkladné opatrenie súdu. V správnom súdnictve súdy nevydávajú predbežné opatrenia, správna žaloba má však v stanovených prípadoch odkladný účinok, alebo môže súd správnej žalobe odkladný účinok priznať za nasledovných podmienok:

- a) ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom,
- b) ak napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy má podklad v právne záväznom akte Európskej únie, o ktorého platnosti možno mať vážne pochybnosti, a žalobcovi by inak hrozila vážna a nenapraviteľná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore so záujmom Európskej únie.

Nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia správneho súdu podľa § 185 SSP sa pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy a takéto rozhodnutie alebo opatrenie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí orgánov verejnej správy alebo opatrení orgánov verejnej správy.

V porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou odkladu vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 250c Občianskeho súdneho poriadku ide o značný posun v podrobnostiach úpravy možného pozastavenia vykonateľnosti rozhodnutia, a to aj v spojitosti s hroziacou ujmom na životnom prostredí.

Predbežné opatrenia spravidla vydávajú správne orgány v správnom konaní, preto by v zmysle § 7 súd skonštatoval nedostatok svojej právomoci.

(ii)

Predovšetkým súdne rozhodnutia sa vyhlasujú podľa § 137 ods. 2 SSP verejne. Podľa § 81 ods. 1 SSP účastníci konania, ich zástupcovia, osoby zúčastnené na konaní a zástupca zainteresovanej verejnosti majú právo nahliadať do súdneho spisu a jeho príloh a robiť si z neho výpisy a odpisy alebo žiadať, aby im bol takýto výpis alebo odpis vydaný.

V súčasnosti sú súdne rozhodnutia dostupné na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR: <https://obcan.justice.sk/infosud/-/infosud/zoznam/rozhodnutie>.

Ad e)

Informovanosť verejnosti o prístupe k správne a súdne preskúmaniu je zabezpečená formou rôznych spôsobov poskytovania informácií, napr. prostredníctvom webových stránok štátnych orgánov (napr.: <https://www.enviroportal.sk/agendy/podnikatel/posudzovanie-vplyvov-na-zp-1/podnikatel-v-procese-eia/podnikatel-v-procese-sea/verejnost-pripadne-zainteresovana-verejnost>), alebo priamo správnymi orgánmi v konkrétnych veciach. § 3 ods. 6 Správneho poriadku:

„Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na internete, ak majú k nemu prístup, prípadne aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Pritom sú povinné ochraňovať práva a právom chránené záujmy účastníkov konania a iných osôb. Úradná tabuľa správneho orgánu musí byť nepretržite prístupná verejnosti.“

Určitú finančnú bariéru by mohol predstavovať súdny poplatok vo výške 70 Eur za konania týkajúce sa preskúmania rozhodnutí správnych orgánov.

XXIX. Prekážky zaznamenané pri implementácii článku 9

Popíšte akékoľvek **prekážky zaznamenané** pri implementácii ktoréhokoľvek odseku článku 9.

Odpoveď:

Sudcovia sa nešpecializujú explicitne na environmentálne prípady, v rámci krajských súdov a Najvyššieho súdu SR sú zriadené správne kolégiá, do ktorých pôsobností spadajú aj tieto prípady.

Advokátske kancelárie sa nešpecializujú na prípady porušovania práva z oblasti životného prostredia. Existuje málo právnikov, ktorí by sa takýmto prípadom venovali (aj vzhľadom na to, že nejde o lukratívne prípady). Klient navyše musí zaplatiť advokátovi odmenu, ktorá býva svojou výškou pre klienta odradzujúca.

Nový zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok je účinný od 1. júla 2016 a jeho text predstavuje krok vpred z pohľadu implementácie čl. 9 Aarhuského dohovoru.

XXX. Ďalšie informácie o praktickej implementácii ustanovení článku 9

Poskytnite ďalšie informácie o **praktickej aplikácii ustanovení o prístupe k spravodlivosti príslušných k článku 9**, napr. či sú k dispozícii nejaké štatistiky o prípadoch domáhania sa právnej ochrany v environmentálnych záležitostiach a či existujú nejaké pomocné mechanizmy na odstránenie alebo zredukovanie finančných a iných bariér pre prístup k právnej ochrane?

Odpoveď:

Štatistiky sa v správnom súdnictve vedú špeciálne k nárokom týkajúcim sa správy životného prostredia, avšak v členení ochrana prírody a krajiny, vodné hospodárstvo, ochrana ovzdušia, odpadové hospodárstvo, územné plánovanie, územné konanie, stavebné konanie, kolaudačné konanie, vyvlastňovacie konanie a ostatné. V podrobnejšom členení sa štatistika nevedie. Ministerstvo spravodlivosti SR vedie štatistiku ohľadne počtu žalôb v sporoch občianskoprávnej povahy v oblasti ochrany osobnosti, ochrany dobrej povesti právnickej osoby a zodpovednosti za škodu a v sporoch trestnoprávnej povahy, t. j. trestného činu ohovárania, čo sú štatistické údaje všeobecného charakteru, a nedisponuje špecifickými údajmi, ktoré sa vzťahujú len na procesy environmentálneho rozhodovania.

XXXI. Webové adresy relevantné pre implementáciu článku 9

Uveďte relevantné adresy webových stránok, ak sú k dispozícii:

<http://www.justice.sk>
<https://www.obcan.justice.sk/infosud/-/infosud/zoznam/rozhodnutie>
<https://www.slov-lex.sk/domov>
<http://www.nsud.sk>
<http://www.vop.gov.sk>
<https://www.slovensko.sk/sk/titulna-stranka>

Články 10-22 nie sú pre národnú implementáciu.

XXXII. Všeobecné pripomienky k cieľu/predmetu Dohovoru

V prípade, ak uznáte za vhodné, uveďte ako implementácia Dohovoru prispieva k právu každej osoby, súčasných i budúcich generácií, na priaznivé životné prostredia.

Odpoveď:

Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) bol podpísaný dňa 25.6.1998 na 4. ministerskej konferencii Európskej hospodárskej komisie OSN „Životné prostredie pre Európu“ v dánskom meste Aarhus a počas svojho viac ako pätnásťročného pôsobenia dokázal opodstatnenosť svojej existencie a možno ho označiť za kvalitatívny predel v komunikácii medzi štátnou správou a občanmi, ako nástroj na prehlbovanie demokracie a presadzovanie ľudských práv a slobôd. Je zameraný predovšetkým na sprístupňovanie informácií o životnom prostredí širokej verejnosti, vytváranie podmienok pre aktívnu účasť verejnosti v rozhodovacích procesoch týkajúcich sa životného prostredia a zabezpečenie právnej ochrany v záležitostiach životného prostredia.

Národná rada SR vyslovila súhlas s Dohovorom uznesením č. 1840 z 23. septembra 2005. Listina o pristúpení Slovenskej republiky k Aarhuskému dohovoru bola uložená u depozitára (generálny tajomník Organizácie Spojených národov) 5. decembra 2005. Platnosť pre Slovenskú republiku nadobudol 90. deň po dátume uloženia listiny o pristúpení, t. j. 5. marca 2006.

Slovenská republika plní svoje záväzky vyplývajúce z Aarhuského dohovoru, t. j. venuje zvýšenú pozornosť vývoju európskej legislatívy v danej problematike, reflektuje na prípadné zmeny a posuny v tejto oblasti, aktívne spolupracuje nielen so všetkými zainteresovanými ústrednými orgánmi štátnej správy, ale aj s environmentálnymi mimovládnyimi organizáciami a spoločne nachádza efektívne riešenia, umožňujúce priame zapojenie občanov do rozhodovacích procesov.

XXXIII. Legislatívne, regulačné a iné opatrenia, implementujúce ustanovenia o geneticky modifikovaných organizmoch v zmysle článku 6 ods. 1a Príloha I

Uveďte legislatívne, regulačné a iné opatrenia, ktoré implementujú ustanovenia o účasti verejnosti na rozhodovaní o zámernom uvoľňovaní geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a ich uvádzanie na trh podľa článku 6 ods. 1 a Príloha I:

(a) S ohľadom na odsek 1 článku 6 a:

- (i) **Odsek 1** Prílohy I, opatrenia zmluvnej strany o regulačnom rámci pre zabezpečenie účinného informovania a účasti verejnosti na rozhodovaní v zmysle ustanovení článku 6;
- (ii) **Odsek 2** Prílohy I prípadné výnimky stanovené zmluvnou stranou regulačného rámca účasti verejnosti pre postupy upravené v Prílohe I a kritériá pre takéto výnimky;
- (iii) **Odsek 3** Prílohy I opatrenia prijaté za účelom sprístupniť verejnosti primerané, včasné a účinne zhrnutie oznámenia pre získanie povolenia na zámerné uvoľňovanie alebo uvedenie na trh týchto geneticky modifikovaných organizmov, ako aj hodnotiacu správu, ak je k dispozícii;
- (iv) **Odsek 4** Prílohy I opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že v žiadnom prípade sa informácie uvedené v tomto odseku nebudú považované za dôverné;
- (v) **Odsek 5** Prílohy I opatrenia prijaté na zabezpečenie transparentnosti rozhodovacích procesov a poskytnutie prístupu k relevantným procesným informáciám verejnosti, vrátane, napríklad:
- a. Podstata možných rozhodnutí;
 - b. Orgán štátnej moci zodpovedný za prijatie rozhodnutia;
 - c. Opatrenia pre zabezpečenie účasti verejnosti v súlade s odsekom 1 Prílohy I;
 - d. Určenie orgánu štátnej moci, od ktorého možno získať relevantné informácie;
 - e. Určenie orgánu štátnej správy, ktorému môžu byť predložené pripomienky a časový harmonogram na zasielanie pripomienok;
- (vi) **Odsek 6** Prílohy I opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, aby opatrenia uvedené na implementáciu odseku 1 Prílohy I umožnili verejnosti predložiť akýmkoľvek vhodným spôsobom, akékoľvek pripomienky, informácie, analýzy alebo názory, ktoré považujú za relevantné pre plánované zámerné uvoľňovanie GMO alebo ich uvedenie na trh;
- (vii) **Odsek 7** Prílohy I opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, že výstupy účasti verejnosti v konaniach budú zohľadnené podľa odseku 1 Prílohy I;
- (viii) **Odsek 8** Prílohy I opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť, aby znenia rozhodnutí prijatých orgánmi štátnej správy boli verejne dostupné spolu s odôvodnením a posúdeniami, na základe ktorých boli prijaté v súlade s Prílohou I;
- (b) So zreteľom na **odsek 2 článku 6**, či sú požiadavky vykonané v súlade s ustanoveniami Prílohy I, a či sa vzájomne dopĺňajú a podporujú zmluvnou stranou v rámci národnej biologickej bezpečnosti v súlade s cieľmi Kartagenského protokolu o biologickej bezpečnosti a Dohovoru o biodiverzite.

Odpoveď:

Všeobecne k článku 6a Aarhuského dohovoru:

Na 2. zasadnutí zmluvných strán Aarhuského dohovoru, ktoré sa konalo v dňoch 25. – 27. mája 2005 v Alma-Ata (Kazachstan), sa dospelo k dohode o zmenách a doplneniach Aarhuského dohovoru. Zmeny a doplnenia týkajúce sa GMO, schválila Rada EÚ rozhodnutím č. 2006/957/ES dňa 18. decembra 2006. Slovenská republika ratifikovala dodatok o GMO dňa 1. 4. 2008.

Zmeny a doplnenia, ktoré vyplývajú z rozhodnutia Rady boli prostredníctvom zákona č. 100/2008 Z. z. zapracované do zákona č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 151/2002 Z. z.) transponoval právne predpisy Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Európskej únie - smernice

2001/18/ES (pôvodne 90/220/EHS) a 2009/41/EÚ (pôvodne 90/219/EHS), ktoré sú v súlade s cieľmi Kartagenského protokolu o biologickej bezpečnosti.

Na konania podľa zákona č. 151/2002 Z. z. sa vzťahuje aj všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb.) okrem prípadov, kedy zákon č. 151/2002 Z. z. ustanovuje osobitnú úpravu. Výslovne to uvádza § 31 ods. 1 zákona č. 151/2002 Z. z.

K bodu (i)

Príloha Ia ods. 1 dohovoru

Zákon č. 151/2002 Z. z. upravuje tieto formy účasti verejnosti na rozhodovacom procese:

a) podávanie pripomienok k žiadosti zverejnenej na internete

Ministerstvo potvrdí žiadateľovi podanie žiadosti a údaje o podanej žiadosti bezodkladne zverejní v internetovej sieti, a ak je to účelné, aj iným vhodným spôsobom s výzvou verejnosti na podávanie pripomienok.

V konaní o súhlase so zavedením do životného prostredia je určená 30 dňová lehota na podávanie pripomienok odo dňa zverejnenia (§ 34 ods. 4 zákona). V konaní o súhlase s uvedením výrobku na trh je určená 60 dňová lehota na podávanie pripomienok (§ 35 ods. 4 písm. b) zákona).

b) získanie statusu účastníka konania

Podmienky pre získanie statusu účastníka konania sú rovnaké v konaní o súhlase so zavedením do životného prostredia (§ 34 ods. 2 zákona č. 151/2002) aj v konaní o súhlase s uvedením výrobku na trh (§ 35 ods. 2 zákona č. 151/2002):

Účastníkom konania²¹⁾ je žiadateľ o súhlas. Účastníkom konania môže byť aj občianske združenie, ktorého cieľom je podľa stanov ochrana životného prostredia alebo ochrana spotrebiteľov, ak

- a) je zaregistrované ako občianske združenie²²⁾ s cieľom podľa tohto odseku najmenej 1 rok ku dňu podania žiadosti podľa písmena b),
- b) požiadala o to písomne ministerstvo do 10 dní od zverejnenia žiadosti o súhlas podľa tohto zákona a
- c) súčasťou žiadosti podľa písmena b) je petícia²³⁾ podpísaná najmenej 100 fyzickými osobami podporujúcimi túto žiadosť.

21) § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak. Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.

22) Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov.

23) Zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve.

Každý má právo spôsobom neodporujúcim zákonu vyzývať iné osoby, aby svojím podpisom petíciu podporili. Fyzická osoba čitateľne uvedie svoje meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu a k týmto údajom pripojí svoj podpis. Právnická osoba uvedie svoj názov a sídlo; osoba oprávnená konať v jej mene čitateľne uvedie svoje meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu a k týmto údajom pripojí svoj podpis.

Ak osobitný predpis ustanovuje najnižší počet osôb podporujúcich petíciu alebo vek osôb podporujúcich petíciu, uvedie sa čitateľne k údajom o osobe podporujúcej petíciu aj dátum jej narodenia.

Orgán verejnej správy neberie do úvahy podporu petície osobou, ktorá o sebe uviedla údaje nečitateľne alebo nepravdivo.

Petícia musí byť písomná. Pri podaní petície elektronickými prostriedkami sa písomná forma považuje za zachovanú, ak sú v nej uvedené údaje podľa § 4 ods. 1 o tom, kto ju podáva a zároveň je k dispozícii prostredníctvom elektronických prostriedkov elektronický formulár, ktorý možno podpísať zaručeným elektronickým podpisom.

Komentár k ustanoveniam § 34 a § 35 zákona č. 151/2002 Z. z.:

Ustanovenie je formulované tak, že občianske združenie môže byť účastníkom konania a nie tak, že ním je ex lege.

Občianske združenie môže vstúpiť do konania až vtedy, keď sa o svoje postavenie účastníka konania prihlási podaním písomnej žiadosti.

Preto nie je povinnosťou správneho orgánu v každom konaní zisťovať z úradnej povinnosti všetkých účastníkov konania.

Na druhej strane správny orgán bude musieť dať verejne na vedomie, že došlo podanie žiadateľa o súhlas, a tým sa začalo správne konanie. Je to v súlade so základným pravidlom konania podľa § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Spôsob (forma) zverejnenia vyplýva jednak z § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a jednak z § 24 ods. 3 zákona.

K bodu (ii)

Príloha Ia ods. 2 dohovoru

Konanie o súhlase so zavedením do životného prostredia = § 34 ods. 3 zákona č. 151/2002 Z. z.

Ak predmetom konania je vydanie súhlasu so zavedením takých geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia, na aké už predtým bol udelený súhlas so zavedením v porovnateľných biologických a geografických podmienkach a je dostatok skúseností s ich zavedením v porovnateľných ekosystémoch, má občianske združenie podľa odseku 2 v konaní postavenie zúčastnenej osoby^{23a)}.

Konanie o súhlase s uvedením výrobku na trh = § 35 ods. 3 zákona č. 151/2002 Z. z.

Ak predmetom konania je vydanie súhlasu s uvedením výrobku na trh, na ktorý už predtým bol udelený súhlas alebo je určený na výskum alebo do zbierky kultúr, má občianske združenie podľa odseku 2 v konaní postavenie zúčastnenej osoby.^{23a)}

23a) § 15a zákona č. 71/1967 Zb. v znení zákona č. 527/2003 Z. z.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní:

Osobitný zákon môže ustanoviť, za akých podmienok sa na konaní alebo na jeho časti má právo zúčastniť aj iná osoba než účastník konania (ďalej len "zúčastnená osoba"). Zúčastnená osoba má právo byť upovedomená o začatí konania a o iných podaniach účastníkov konania, zúčastniť sa na ústnom pojednávaní a na miestnej ohliadke, navrhovať dôkazy a doplnenie podkladu rozhodnutia. Osobitný zákon môže ustanoviť zúčastnenej osobe viac práv.

K bodu (iii)

Príloha Ia ods. 3 dohovoru

§ 24 ods. 2 písm. a) ôsmy bod zákona č. 151/2002 Z. z.

Ministerstvo je vo veciach genetických technológií a modernej biotechnológie národným notifikátorom ku Komisii príslušným najmä informovať do 30 dní o každej podanej žiadosti o súhlas so zavedením do životného prostredia (§ 34) a o každom udelenom súhlase podľa § 35 až 37.

§ 24 ods. 3 písm. a) zákona č. 151/2002 Z. z.

Ministerstvo je povinné zverejňovať v internetovej sieti, a ak je potrebné účinne informovať verejnosť, aj iným vhodným spôsobom, podstatný obsah žiadostí o súhlas podľa § 33, 34 a 35 a udelené súhlasy.

K bodu (iv)

Príloha Ia ods. 4 dohovoru

§ 26 ods. 5 zákona č. 151/2002 Z. z.

Predmetom práva duševného vlastníctva, ani obchodného tajomstva nemôžu byť tieto údaje a informácie:

- a) všeobecná charakteristika (opis) geneticky modifikovaného organizmu a geneticky modifikovaného mikroorganizmu,
- b) obchodné meno a adresa sídla ohlasovateľa alebo žiadateľa o súhlas,
- c) obchodné meno používateľa a ak ide o dovoz, obchodné meno zahraničného výrobcu a dovozcu,

- d) zatriedenie používania v uzavretých priestoroch do rizikovej triedy a k nej prislúchajúca úroveň ochrany,
- e) výsledok posudzovania rizika a jeho prehodnocovania,
- f) vyhodnotenie predvídateľných účinkov, najmä škodlivých účinkov na ľudí alebo na životné prostredie,
- g) účel a miesto použitia a predpokladané využitie geneticky modifikovaného organizmu a geneticky modifikovaného mikroorganizmu,
- h) metódy monitorovania, monitorovacie plány a havarijná odozva.

K bodu (v)

Príloha Ia ods. 5 dohovoru

§ 24 ods. 3 písm. a) zákona č. 151/2002 Z. z.

Ministerstvo je povinné zverejňovať v internetovej sieti, a ak je potrebné účinne informovať verejnosť, aj iným vhodným spôsobom, podstatný obsah žiadostí o súhlas podľa § 33, 34 a 35 a udelené súhlasy.

§ 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na internete, ak majú k nemu prístup, prípadne aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Pritom sú povinné ochraňovať práva a právom chránené záujmy účastníkov konania a iných osôb. Úradná tabuľa správneho orgánu musí byť nepretržite prístupná verejnosti.

K bodu (vi)

Príloha Ia ods. 6 dohovoru

V zákone nie je presne určená forma podávania pripomienok, je však uvedený spôsob zverejňovania prijatých žiadostí a rozhodnutí. Z toho vyplýva, že ministerstvo prijíma pripomienky podané predovšetkým elektronicky a písomne. Spôsob (forma) podávania pripomienok sa uvádza v každom ozname o prijatej žiadosti.

K bodu (vii)

Príloha Ia ods. 7 dohovoru

Po uplynutí lehoty na podávanie pripomienok k zverejnenej žiadosti ministerstvo pripomienky vyhodnotí a umožní účastníkovi konania a poradnému orgánu ministerstva vyjadriť sa k nim.

Ministerstvo nepostúpi na vyjadrenie také pripomienky verejnosti, ktoré sa týkajú všeobecných otázok využívania GMO a vyjadrujú len osobný postoj/názor a z odborného hľadiska sa netýkajú konkrétneho geneticky modifikovaného organizmu alebo inej konkrétnej témy, ktorá je obsahom žiadosti.

MŽP SR je povinné v zmysle zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie.

Z uvedeného vyplýva, že pri svojom rozhodovaní sa MŽP SR zaoberá len tými pripomienkami verejnosti, ktoré riešia otázky konkrétnej žiadosti, obsahujú odborné argumenty podložené číselnými údajmi získanými od takých uznávaných inštitúcií ako je napr. Inštitút Roberta Kocha a iné.

§ 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní:

- (1) Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.
- (2) Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, musia správne

orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

- (3) *Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmiernu vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zatažovania účastníkov konania a iných osôb.*
- (4) *Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.*

K bodu (viii)

Príloha Ia ods. 8 dohovoru

§ 24 ods. 3 písm. a) zákona č. 151/2002 Z. z.

Ministerstvo je povinné zverejňovať v internetovej sieti, a ak je potrebné účinne informovať verejnosť, aj iným vhodným spôsobom, podstatný obsah žiadostí o súhlas podľa § 33, 34 a 35 a udelené súhlasy.

§ 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

§ 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní

1. *Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.*
2. *Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon.*
3. *V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.*
4. *Poučenie o odvolaní (rozklade) obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať (podať rozklad), v akej lehote, na ktorý orgán a kde možno odvolanie podať. Poučenie obsahuje aj údaj, či rozhodnutie možno preskúmať súdom.*
5. *V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa uvedie aj orgán, ktorý rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia, meno a priezvisko fyzickej osoby a názov právnickej osoby. Rozhodnutie musí mať úradnú pečiatku a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť ďalšie náležitosti rozhodnutia.*

XXXIV. Prekážky zaznamenané pri implementácii článku 6 ods. 1a Príloha I

Popíšte akékoľvek prekážky zaznamenané pri implementácii ktoréhokoľvek odseku článku 6 ods. 1 a Prílohy I.

Odpoveď:

Prekážky neboli zaznamenané.

XXXV. Ďalšie informácie o praktickej implementácii ustanovení článku 6 ods. 1a Príloha I

Poskytnite ďalšie informácie o praktickej aplikácii ustanovení o účasti verejnosti na rozhodovacích procesoch o zámernom vypúšťaní GMO do životného prostredia a ich umiestňovaní na trh podľa článku 6, napr. sú k dispozícii štatistiky alebo iné informácie o účasti verejnosti na takýchto rozhodovacích procesoch alebo o rozhodnutiach podľa ods. 2 prílohy I v zmysle výnimiek účasti verejnosti uvedené v tejto prílohe?

Odpoveď:

Od účinnosti zákona č. 151/2002 Z. z. verejnosť využila lehotu na podávanie pripomienok celkom v troch konaniach, v rokoch 2012 a 2013. Predmetom konania boli poľné pokusy s GM rastlinami a posudzovanie použitia humánneho prípravku s obsahom GMO na klinické skúšanie.

Podľa zákona č. 151/2002 Z. z. účastníkom konania je žiadateľ o súhlas. Účastníkom konania môže byť aj občianske združenie po splnení zákonom stanovených podmienok. Ministerstvo rozhoduje o postavení účastníka občianskeho združenia v konaní na základe žiadosti. Od účinnosti zákona č. 151/2002 Z. z. ministerstvo prijalo jednu žiadosť od občianskeho združenia Greenpeace Slovensko o účasť na rozhodovacom procese v rámci konania o dovoze a uvedení na trh zrna a z neho odvodených produktov insekt-rezistentnej kukurice MON 810 YieldGard® pre krmovinárske, potravinárske a technické účely. Predmetnú žiadosť ministerstvo prijalo v roku 2003.

Zo smerníc 2009/41/EÚ a 2001/18/ES vyplývajú ministerstvu notifikačné povinnosti voči Európskej komisii. Ministerstvo eviduje prakticky všetky dôležité údaje a informácie týkajúce sa používania genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov a účasti verejnosti na rozhodovacom procese a získané údaje uplatňuje pri podávaní pravidelných národných správ o vykonávaní smerníc alebo pri vybavovaní žiadostí verejnosti o prístup k informáciám.

XXXVI. Webové adresy relevantné pre implementáciu článku 6 ods. 1 a Príloha I

Uveďte relevantné adresy, ak sú dostupné, vrátane webových stránok, pre register rozhodnutí súvisiacich s GMO:

Odpoveď:

na národnej úrovni:

web MŽP SR www.minzp.sk

na úrovni Európskej únie:

- WebSNIF Európskej komisie <http://gmoinfo.jrc.ec.europa.eu/> pre žiadosti a rozhodnutia o zámernom uvoľnení GMO do životného prostredia a o uvedení na trh podľa smernice 2001/18/ES.

- Register geneticky modifikovaných potravín a krmív povolených na uvedenie na trh EÚ na stránke Európskej komisie:
http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm

na medzinárodnej úrovni:

Biosafety Clearing-House = informačný portál Kartagenského protokolu <http://bch.cbd.int>

XXXVII. Otázky súladu

V prípade, ak Výbor pre súlad vydal pre Vašu krajinu odporúčania schválené na poslednom zasadnutí zmluvných strán (MOP) prosím uveďte (a) aké opatrenia krajina prijala; a (b) aké špecifické kroky prijala na implementáciu týchto opatrení, aby bol dosiahnutý súlad s Dohovorom.

Prosím, ak je to vhodné, uveďte stanoviská strany odporcu.

Odpoveď:

Prípád ACCC/C/2013/89/Slovakia

Na Výbor pre súlad bolo dňa 10. júna 2013 podané oznámenie slovenských a rakúskych mimovládnych organizácií Greenpeace Slovensko, Via Iuris a GLOBAL 2000/Friends of the Earth Austria vedené pod spisovou značkou ACCC/2013/89/Slovakia.

Uvedené podanie nadväzuje na predchádzajúce konanie vo veci ACCC/C/2009/41 Slovakia, týkajúce sa povoľovacieho procesu dostavby Jadrovej elektrárne Mochovce 3,4 (JE MO 3,4). Predmetné nové podanie vytyka Slovenskej republike najmä nezabezpečenie prístupu k spravodlivosti v zmysle článkov Aarhuského dohovoru.

Mimovládne organizácie vo svojom podaní tvrdia, že Slovenská republika, t. j. konkrétne ÚJD SR nezabezpečila účasť verejnosti na povoľovacom procese vo veci dostavby JE MO 3,4 pred vydaním troch rozhodnutí č. 246/2008, č. 266/2008 a č. 267/2008 zo 14. augusta 2008. Slovenská republika sa podľa mimovládnych organizácií dopustila svojím konaním porušenia článku 9 ods. 2, 3 a 4 Aarhuského dohovoru. V oznámení sa taktiež uvádza, že prijaté novely atómového zákona obmedzujú prístup verejnosti k informáciám v jadrovej oblasti, čo spôsobuje nesúlad s článkom 6 ods. 2 písm. d) (vi) Aarhuského dohovoru.

Slovenská republika, v zmysle požiadavky Výboru pre súlad, vypracovala k obsahu podania stanovisko v požadovanom termíne do 26. 12. 2013, na dekretariát Výboru pre súlad bolo doručené dňa 23. 12. 2013.

Celodenné ústne pojednávanie k prípadu za účasti navrhovateľa (MVO) a zástupcov dotknutej strany (SR) sa uskutočnilo dňa 24. 9. 2014 na 46. zasadaní Výboru pre súlad v Ženeve.

Slovenská republika dňa 1. 12. 2014 zaslala Výboru pre súlad, ako aj sťažovateľovi odpovede na dodatočné otázky Výboru pre súlad z pojednávania k predmetnému prípadu a dňa 26. 6. 2015 SR využila ponúknutú možnosť tajomníčky sekretariátu Výboru pre súlad na zaslanie doplňujúcich informácií k prípadu, kde okrem iného informovala o rozhodnutí ÚJD SR č. 761/2013 a č. 291/2014, ako i o náleze Ústavného súdu a podaní žaloby Greenpeace voči ÚJD SR.

Sekretariát Výboru pre súlad dňa 27. 6. 2016 zaslal na pripomienkovanie Slovenskej republike a sťažovateľovi návrh zistení a odporúčaní Výboru pre súlad pre Slovenskú republiku v predmetnej záležitosti v termíne do 25. 7. 2016. Slovenská republika, rovnako ako i sťažovateľ, využila možnosť uplatnenia pripomienok k zaslanému návrhu zistení a odporúčaní Výboru pre súlad a v súlade so stanoveným termínom dňa 25. 7. 2016 doručila svoje pripomienky na sekretariát Výboru pre súlad.

Bližšie okolnosti prípadu:

ÚJD SR rozhodnutím č. 761/2013 z 21. 8. 2013 vylúčil odkladný účinok podaného rozkladu, nakoľko rozsudok súdu vrátil stav právne o 5 rokov späť do dňa, kedy pôvodne nadobudlo právoplatnosť prvostupňové rozhodnutie č. 246/2008 zo dňa 14. 8. 2008.

Dňa 21. 8. 2013 ÚJD SR tiež vydal „Oznámenie o znovuo tvorenom začatí stavebného rozkladového konania na zmenu stavby pred dokončením”.

Oznámenie a rozhodnutie č. 761/2013 boli publikované na webovom sídle ÚJD SR, elektronickej úradnej tabuli ÚJD SR v Bratislave ako aj na webových sídlach a úradných tabuliach v obci Kalná nad Hronom a Nový Tekov. Osobitne bol listom upozornený Greenpeace Slovensko. Verejné prerokovanie sa uskutočnilo 27. 2. 2014.

ÚJD SR listom č. 5589/2013 zo dňa 21. 8. 2013, súběžne zverejneným na jeho webovom sídle a na jeho elektronickej úradnej tabuli, ako aj na webovom sídle obcí Kalná nad Hronom a Nový Tekov, oznámil Greenpeace Slovensko a ďalším účastníkom konania, dotknutým orgánom a celej verejnosti, že došlo k opätovnému začatiu rozkladového konania voči rozhodnutiu o povolení zmeny stavby pred dokončením č. 246/2008. Zároveň týmto listom umožnil aj ostatným potenciálnym účastníkom konania z radov verejnosti oboznámiť sa s dokumentáciou slúžiacou k povoľovaciemu konaniu od 15. 10. 2013 do 30. 11. 2013 v informačnom stredisku atómovej elektrárne Mochovce, kde bola táto dokumentácia k nahliadnutiu.

V tomto období nebolo ÚJD SR zaslané žiadne ďalšie podanie označené ako žiadosť.

Počas sprístupnenia licenčnej dokumentácie ÚJD SR evidoval v Informačnom centre Mochovce len fyzické osoby, ktoré spojitost' s Greenpeace Slovensko nepreukázali. Via Iuris ako jedna z mimovládnych organizácií, ktoré podali predmetné oznámenie na Výbor pre súlad vníma toto konštatovanie ÚJD SR ako irelevantné, či do spisu nahliadali fyzické osoby, ktoré boli členmi združenia Greenpeace Slovensko, alebo osoby, ktoré mali aj formálne splnomocnenie podpísané štatutárom združenia Greenpeace Slovensko. Z pohľadu Via Iuris preto nie je možné tvrdiť, že Greenpeace Slovensko v období určenom ÚJD SR nevyužilo možnosť nahliadnuť do dokumentácie, keďže jeho členovia do spisu nahliadali a dali si vyhotoviť aj kópie z niektorých dokumentov.

V prvý možný deň sprístupnenia dokumentácie v areáli MO 3,4, t. j. 15. 10. 2013, za prítomnosti službukonajúcich inšpektorov jadrovej bezpečnosti ÚJD SR a administratívnych zamestnancov ÚJD SR, riaditeľ legislatívno-právneho odboru ÚJD SR vykonal prítomným fyzickým osobám stručnú inštrukčnú o procesných a hmotnoprávných aspektoch nazerania do dokumentácie. Výslovne prítomných upozornil, že pokiaľ zastupujú právnické osoby, tak k zápisnici o správnom úkone je potrebné priložiť splnomocnenie/poverenie podpísané štatutárnym orgánom príslušnej právnickej osoby. Aj napriek tomuto upozorneniu, prítomné fyzické osoby podľa zápisnice o úkone v konaní vystupovali sami za seba, uviedli svoje osobné údaje a nepredložili žiadne splnomocnenie/poverenie, na základe ktorého by bolo zrejmé, že konajú za akékoľvek občianske združenie. O tomto boli spísané zápisnice evidované pod č. 6918/2013, č. 6920/2013 a č. 6922/2013. Všetky tri fyzické osoby uviedli do zápisnice svoje vlastné osobné údaje bez priloženia splnomocnenia/poverenia konať v mene právnickej osoby podpísaného štatutárnym orgánom týchto právnických osôb – občianskych združení. Počas nazerania tieto fyzické osoby skúmali dokumentáciu v rozsahu Predbežnej bezpečnostnej správy MO 3,4, kapitoly 1 až 15 a celý zoznam technická časť - stavebná, pričom dve osoby si vyhotovili aj kópie časti dokumentácie, a to v rozsahu 31 strán (bezodplatne) a 60 strán (za úhradu). Podľa ich vyjadrenia, kópie si nechali vyhotoviť, aby si po ich detailnom preskúmaní vedeli následne vyžiadať ďalšiu konkrétnu dokumentáciu a aj z tohto dôvodu sa do Mochoviec dostavili hneď v prvý deň lehoty.

Napriek možnosti opakovane a podrobnejšie preskúmať dokumentáciu, však tieto osoby okrem prvého dňa (a to v rozsahu približne tri hodiny) už do dokumentácie nahliadnuť neprišli a žiadnu ďalšiu dokumentáciu si osobitne nevyžiadali. Greenpeace Slovensko teda v období určenom ÚJD SR možnosť nahliadnuť do dokumentácie nevyužilo, napriek tomu, že v minulosti opakovane požadovalo prístup k danej dokumentácii. Mimovládna organizácia Via Iuris k tvrdeniam ÚJD SR bližšie uvádza, že sa tak nestalo preto, lebo podstatná časť údajov z okopírovanej dokumentácie približne vyše 90 strán, ktoré si vyžiadali pri prvej návšteve bola buď vyčiernená alebo zabielená, teda neprístupná. Usúdili, že akékoľvek ďalšie štúdium by bolo zbytočné, keďže údaje nemali k dispozícii, čo zistili počas nahliadania

do spisu v prvý deň. Aj preto *Via Iuris* vyznieva neprimerane tvrdenie ÚJD SR v nasledujúcom odseku o naplnení rozsudku súdu.

Týmto má ÚJD SR za to, že naplnil rozsudok súdu a účasť verejnosti bola zabezpečená tak, že každý mal možnosť od 15. 10. 2013 do 30. 11. 2013 nahliadnuť do dokumentácie a uplatniť pripomienky, s ktorými ÚJD SR ako povoľovací orgán bude nakladať spôsobom predpísaným zákonom a zohľadňovať ich v rozhodovacom procese v rámci zákonných a technických možností.

ÚJD SR vydal rozhodnutie č. 291/2014, ktorým zamietol odvolanie Greenpeace Slovensko a potvrdil rozhodnutie č. 246/2008. Greenpeace Slovensko toto rozhodnutie nenapadol opravnými prostriedkami a ani nepodal žalobu na súd na jeho preskúmanie.

Na Krajský súd v Bratislave bola dňa 24. 10. 2013 podaná žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. 761/2013 (výzva zo súdu na ÚJD SR doručená 11. 11. 2013). Pojednávanie bolo vytýčené na 11. 3. 2015, dva dni predtým Greenpeace Slovensko vzal späť svoju žalobu na základe toho súd konanie zastavil.

Dňa 1. 4. 2010 Greenpeace Slovensko podal na Krajský súd Bratislava žalobu o preskúmanie rozhodnutia o nesprístupnení predbežnej bezpečnostnej správy JE MO 3,4, ktorý žalobu zamietol. Najvyšší súd ale zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vrátil vec na ďalšie konanie. Následne rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. 5. 2013 zrušil rozhodnutie ÚJD SR č. 39/2010 a vrátil ÚJD SR na ďalšie konanie. Proti tomuto rozsudku sa ÚJD SR odvolal. Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu dňa 9. 6. 2015 potvrdil.

ÚJD SR začal opätovné rozkladové konanie o sprístupnenie Predbežnej bezpečnostnej správy MO 3,4 na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 3SŽi/22/2014 zo dňa 09. 06. 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 06. 07. 2015. Účastníci konania (Greenpeace Slovensko a Slovenské elektrárne, a. s.) boli vyzvaní na vyjadrenie sa k začatiu a predmetu konania v lehote do 5. 8. 2015. Greenpeace Slovensko listom z 24. 8. 2015 vzal späť svoj rozklad. Slovenské elektrárne, a. s. ako druhý účastník konania súhlasili so späťvzatím rozkladu zo strany Greenpeace Slovensko a dňa 11. 9. 2015 ÚJD SR vydal rozhodnutie č. 586/2015 o zastavení konania. Konanie je týmto skončené.

Slovenské elektrárne, a. s. podali listom zo dňa 27. 9. 2013 ústavnú sťažnosť proti porušeniu základných práv a slobôd a návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku Najvyššieho súdu. Ústavný súd vo svojom náleze skonštatoval, že Najvyšší súd porušil práva Slovenských elektrární, a. s.

Výbor pre súlad prijal zistenia a odporúčania v predmetnom prípade dňa 19. júna 2017, pričom tieto zistenia a odporúčania boli formálne potvrdené na stretnutí strán Aarhuského dohovoru, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 11-13. septembra 2017 v Budve. Výbor pre súlad považoval za relevantné nedostatky v prístupe k informáciám v kontexte rozhodovacích procesov v oblasti jadrovej energie. V tejto súvislosti spomenul predovšetkým čl. 4 (4) Aarhuského dohovoru, ktorý zdôrazňuje, že výnimky z práva na prístup k informáciám musia byť interpretované restriktívne, v kontexte čl. 6 (6) Aarhuského dohovoru, ktorý akcentuje potrebu poskytnutia informácií relevantných pre rozhodovacie konanie verejnosti zo strany orgánov verejnej moci.

Výbor pre súlad videl nedostatky predovšetkým v znení Smernice o citlivých informáciách ÚJD SR, v zmysle ktorej boli určité kategórie informácií v jadrovom kontexte vyhlásené za citlivé. V záujme nápravy tohto stavu odporučil Výbor pre súlad prijatie zákonných a správnych opatrení a praktických úprav, ktoré by zaručili, že dôvody na odmietnutie prístupu k informáciám budú interpretované restriktívnym spôsobom, berúc do úvahy verejný záujem a súvis s emisiami vypúšťanými do životného prostredia.

Kroky zamerané na zabezpečenie súladu sú monitorované prostredníctvom správ o pokroku, ktoré musia byť podané v termínoch 1. októbra 2018, 1. októbra 2019 a 1. októbra 2020. V prvej správe o pokroku Výbor pre súlad privítal úpravu prístupu k informáciám v zmysle novelizovaného § 3, ods. 16 zákona č. 541 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie. Zároveň ale vytýkal Slovenskej republike nedostatky v súvislosti s definíciou a rozsahom

informácií o životnom prostredí a citlivých informácií v kontexte Smernice o citlivých informáciách ÚJD SR.

Druhá správa o pokroku bola podaná 30. septembra 2019. V druhej správe o pokroku Slovenská republika spomenula o. i. úpravu Smernice o citlivých informáciách ÚJD SR, ktorá bola prijatá v záujme reagovať na odporúčania Výboru pre súlad. Z uvedeného dôvodu ustanovenia smernice konkretizujú dokumentáciu spadajúcu do kategórie citlivých informácií, pričom objasňujú aj rozsah informácií o životnom prostredí.

Legislatívne zmeny spočívajúce v prijatí novely zákona č. 541 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie sú účinné od 1. októbra 2019. V rámci týchto legislatívnych zmien sa upravuje napr. problematika prístupu k informáciám, v zmysle ktorej sa obmedzenie prístupu k informáciám rozširuje o. i. o telekomunikačné a poštové tajomstvo.

Výbor pre súlad vydal stanovisko k Druhej správe o pokroku Slovenskej republiky, na ktoré dňa 13. 3. 2020 nadväzovala audiokonferencia prebiehajúca počas zasadnutia Výboru pre súlad, za účasti zástupcov MŽP SR a ÚJD SR. Počas audiokonferencie boli kladené otázky zo strany p. Haverkampa a mimovládnej organizácie Global 2000, ku ktorým bolo Výboru pre súlad dňa 26. 3. 2020 zaslané písomné stanovisko. Vo svojej Druhej správe o pokroku Výbor pre súlad poukázal na problematiku prístupu k informáciám v kontexte Smernice o citlivých informáciách a odporučil odstránenie referencie na poštové a telekomunikačné tajomstvo z textu atómového zákona.

V reakcii na druhú správu o pokroku prijal ÚJD SR v spolupráci s MŽP SR zmeny textu Smernice o citlivých informáciách, v zmysle ktorých text smernice zdôrazňuje potrebu individuálneho posúdenia každej žiadosti o informácie, ako aj potrebu interpretovať akékoľvek obmedzenie prístupu k informáciám z bezpečnostných dôvodov reštriktívnym spôsobom, berúc do úvahy verejný záujem na zverejnení informácií o životnom prostredí a súvis s emisiami do životného prostredia. O novelizácii textu Smernice o citlivých informáciách upravenej podľa odporúčaní obsiahnutých v druhej správe o pokroku bol Výbor pre súlad informovaný dňa 11. 5. 2020. Finálna správa o pokroku bola Výboru pre súlad zaslaná 1. 10. 2020.

Informácie o aktuálnom vývoji v prípade sú dostupné na nasledovnej stránke: <https://www.unece.org/environmental-policy/conventions/public-participation/aarhus-convention/tfwg/envppcc/implementation-of-decisions-of-the-meeting-of-the-parties-on-compliance-by-individual-parties/sixth-meeting-of-the-parties-2017/decision-vi8i-concerning-slovakia.html>

Prípado ACCC/C/2014/120/Slovakia

Na Výbor pre súlad bolo dňa 8. decembra 2014 podané oznámenie slovenskej mimovládnej organizácie Via Iuris vedené v súčasnosti pod spisovou značkou ACCC/2014/120/Slovakia.

MVO Via Iuris vytyka Slovenskej republike najmä nedostatočnú podporu verejnosti, pokiaľ sú ešte možnosti otvorené, ako i jej účinnú účasť na príslušnej úrovni počas prípravy vykonávacích predpisov a iných všeobecne použiteľných právne záväzných pravidiel orgánmi verejnej moci, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie v zmysle článku 8 Aarhuského dohovoru. V predmetnom podaní ďalej tvrdí, že SR, t. j. konkrétne v prvom rade MPRV SR a v druhom rade samotná Vláda SR nezabezpečila dostatočnú podporu verejnosti a transparentný proces vyhodnotenia pripomienok uplatnených verejnosťou k novele zákona o lesoch evidovanej pod č. 2752/2013-410 z 10. 5. 2013. Slovenská republika sa podľa MVO dopustila svojím konaním porušenia článku 8 Aarhuského dohovoru. V podaní sa tiež uvádza, že nezabezpečenie vymožitelnosti nápravy, resp. účinného opravného prostriedku pri porušení Legislatívnych pravidiel vlády SR spôsobuje nesúlad s článkom 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.

Dňa 9. 4. 2015 Výbor pre súlad, po vykonanom konaní o prípustnosti predmetného podania dňa 27. 3. 2015, informovala SR o jej rozhodnutí o prípustnosti podania na ďalšie konanie a požiadala SR, aby sa vyjadrila k obsahu podania v termíne do 28. 11. 2015.

SR zaslala požadované vyjadrenie k podaniu dňa 27. 11. 2015.

Celodenné ústne pojednávanie k prípadu, v zmysle zaslaného pozvania zo sekretariátu Výboru pre súlad dňa 19. 8. 2016, sa za účasti navrhovateľa (MVO) a zástupcov dotknutej strany (SR) uskutočnilo dňa 28. 9. 2016 na 54. zasadaní Výboru pre súlad v Ženeve. Zástupcovia SR na úvod súhlasili s postupom Výboru pre súlad, pokiaľ ide o proces vedúci k prijatiu rozhodnutia, a to, že rozhodnutie sa nevydáva na ústnom pojednávaní, ale až následne po zvážení ďalších prípadných dôkazov a informácií od zainteresovaných subjektov. Priebeh pojednávania spočíval v prezentácii úvodných rečí oboch strán, zodpovedanie otázok členov Výboru pre súlad, komentovaní odpovedí a stanovísk sťažovateľa a záverečných rečiach oboch strán. Výbor na predmetnom stretnutí oznámil, že požiada strany o zodpovedanie prípadných dodatočne zaslaných otázok, pričom odpovede na tieto otázky bude potrebné výboru zaslať do troch týždňov po doručení otázok. Výbor na predmetnom stretnutí prisľúbil, že vypracuje návrh opatrení a odporúčaní pre SR v lehote jedného mesiaca. Odvtedy sa uskutočnilo niekoľko zasadnutí výboru, avšak na každom z nich bol prijatý záver, že výbor sa zaoberá týmto prípadom a zvažuje možné návrhy a odporúčania.

*Informácie o aktuálnom vývoji v prípade sú dostupné na nasledovnej stránke:
<https://www.unece.org/environmental-policy/conventions/public-participation/aarhus-convention/tfwg/envppcc/envppcccom/acccc2014120-slovakia.html>*